

Godišnje izvješće društva Croatia Airlines d.d. i Grupe Croatia Airlines za 2018. godinu

Photo: Š. Lugarov

Travanj 2019.

SADRŽAJ:

Izjava Uprave	3
Izvešće posloводства o stanju Društva za 2018. godinu	4 - 43
Izjava o kodeksu korporativnog upravljanja	44 - 46
Konsolidirani i odvojeni financijski izvještaji za godinu koje je završila 31. prosinca 2018. zajedno s Izvešćem neovisnog revizora	47 - 122

Na temelju Zakona o tržištu kapitala (NN 65/18), ovime dajemo sljedeću:

IZJAVU UPRAVE

Da su pojedinačni i konsolidirani revidirani financijski izvještaji izdavatelja Croatia Airlines d.d. za razdoblje 1. siječnja do 31. prosinca 2018. godine sastavljeni uz primjenu odgovarajućih standarda financijskog izvještavanja, te daju cjelovit i istinit prikaz imovine i obveza, gubitaka i dobitaka, financijskog položaja i poslovanja izdavatelja i društava uključenih u konsolidaciju kao cjelinu.

Da izvještaj posloводства Croatia Airlines d.d. sadrži istinit prikaz razvoja i rezultata poslovanja i položaja izdavatelja i društava uključenih u konsolidaciju, uz opis najznačajnijih rizika i neizvjesnosti kojima su izdavatelj i društva izloženi kao cjelina.

Ova Izjava daje se kao prilog Godišnjeg izvješća izdavatelja Croatia Airlines d.d.

Osoba odgovorna za sastavljanje
izvješća izdavatelja:

Predsjednik Uprave

Jasmin Bajić

U Zagrebu, 30. travnja 2019.

Izvešće posloводства o stanju Društva za 2018. godinu

Travanj 2019.

SADRŽAJ

Karakteristični pokazatelji	6
Flota	6
Prometni pokazatelji	6
Financijski pokazatelji.....	7
Pokazatelji produktivnosti	7
Croatia Airlines u 2018. godini – predstavljanje	8
Struktura vlasništva	8
Upravljačka struktura Društva i organizacija	9
Ljudski potencijali	10
Društvena odgovornost	16
Poslovno okruženje i rizici poslovanja	21
Flota i kapaciteti	29
Iskorištenost flote	30
Tržište	31
Financijsko poslovanje	34
Račun dobiti i gubitka	34
Imovina, financiranje i investicije.....	38
Bilanca stanja	38
Novčani tijek	40
Konsolidirani rezultat poslovanja	41
Planske smjernice i ciljevi 2019. godine.....	42
Današnje poslovanje – Prometni učinci I.-II. 2019.	43

Karakteristični pokazatelji

Flota

tip zrakoplova	broj na kraju 2018.	sjedala	vlasništvo	najam	Ø starost (god.)	broj na kraju 2017.	vlasništvo	najam
Airbus A320	2	348	1	1	19,08	2	1	1
Airbus A319	4	576	4	-	19,94	4	4	-
Q-400	6	456	-	6	9,60	6	-	6
UKUPNO	12	1.380	5	7	14,63	12	5	7

Prometni pokazatelji

OPIS		2018.	2017.	2016.
nalet (km)	DIST 000	18.793	18.321	17.220
broj uzlijetanja	FLTS	28.003	27.491	26.848
stopa promjene	%	2	2	4
operativno vrijeme	BH	40.196	39.345	37.890
stopa promjene	%	2	4	2
prevezeni putnici	RPAX 000	2.169	2.125	1.939
stopa promjene	%	2	10	5
prevezena roba i pošta	CGO T	2.264	2.273	2.591
stopa promjene	%	0	-12	-5
ostvareni putnički km	RPK mil.	1.666	1.630	1.446
raspoloživa sjedala - km	ASK mil.	2.266	2.191	2.066
putnički faktor popunjenosti	PLF %	73,5	74,4	70
ostvareni tonski km	RTK mil.	168	165	146
raspoloživi tonski km	ATK mil.	239	231	215
težinski faktor popunjenosti	WLF %	70,4	71,3	68,1

Financijski pokazatelji

Pokazatelj	2018.	2017.	2016.
Operativni prihodi	1.701	1.767	1.561
Stopa promjene	-3,7	13,2	
Ukupni prihodi	1.758	1.834	1.610
Stopa promjene	-4,2	13,9	
Operativni troškovi	1.778	1.745	1.553
Stopa promjene	1,9	12,4	
Ukupni troškovi	1.841	1.827	1.602
Stopa promjene	0,8	14,0	
Operativni rezultat	-76,5	22,2	7,8
Neto rezultat	-82,9	7,3	8,0
EBIT	-78,5	12,5	15,6
EBITDA	22,3	106,9	101,0
EBIT marža	-4,6	0,7	1,0
Ekonomičnost	1,0	1,0	1,0
ROA	-9,6	0,9	0,9
ROE	-27,3	1,9	2,1
Jedinični operativni trošak	7,4	7,6	7,2
Jedinični operativni prihod	7,1	7,7	7,3
Putnički <i>yield</i> (putnički prihod u EUR/RPK)	12,2	11,6	12,4
Koeficijent tekuće likvidnosti	0,4	0,5	0,5
Koeficijent zaduženosti	0,6	0,5	0,6
Koeficijent financiranja	1,7	1,1	1,3
Prosječan broj zaposlenih	1.002	991	984

Pokazatelji produktivnosti

Pokazatelj	2018.	2017.	2016.
Zaposleni (rtk/zaposlenom)	167.869	166.114	148.845
Zrakoplovi (BH/dan)	9,1	8,6	8,9
Gorivo (rtk/tona)	2.579	2.620	2.434

Croatia Airlines u 2018. godini – predstavlanje

U gotovo trideset godina postojanja i pružanja usluge prijevoza Croatia Airlines povezo je hrvatske gradove s najvažnijim europskim metropolama, a u suradnji sa zrakoplovnim partnerima i s cijelim svijetom. Croatia Airlines, kao član najvećeg svjetskog udruženja zrakoplovnih kompanija *Star Alliance*, svojim putnicima omogućuje pristup globalnoj mreži letova uz korištenje mnogobrojnih pogodnosti.

Struktura vlasništva

Croatia Airlines je dioničko društvo.

Temeljni kapital Društva iznosi 277.879.530 kn i podijeljen je na 27.787.953 redovnih dionica nominalne vrijednosti 10 kn.

Pregled deset najvećih dioničara i njihovih udjela u temeljnom kapitalu	broj dionica	%
MINISTARSTVO DRŽAVNE IMOVINE ZA REPUBLIKU HRVATSKU	27.010.821	97,2033
ZRAČNA LUKA ZAGREB D.O.O.	477.121	1,7170
HPB ZA REPUBLIKU HRVATSKU	173.768	0,6253
JANAF D.D.	22.000	0,0792
CROATIA OSIGURANJE DD	10.270	0,0370
HRVATSKA LUTRIJA D.O.O.	4.000	0,0144
ASTRA INTERNATIONAL D.D. U STEČAJU	3.682	0,0133
HP D.D.	2.750	0,0099
TURISTHOTEL D.D.	2.090	0,0075
TANKERKOMERC D.D.	2.090	0,0075

Povezana društva koja su u 2018. godini bila u vlasništvu Croatia Airlinesa d.d. su Amadeus Croatia d.d. te Obzor putovanja d.o.o. koji su samostalni poslovni subjekti.

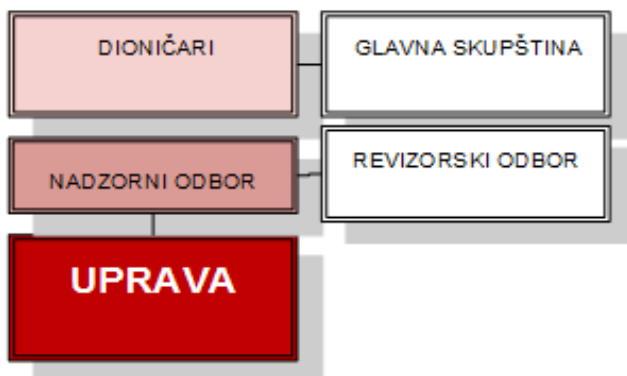
Amadeus Croatia d.d. osnovali su Croatia Airlines (95 posto vlasništva) i Amadeus GDS, globalni distribucijski sustav sa sjedištem u Madridu. Osnovna djelatnost društva je organizacija svih aktivnosti i pružanje tehničke potpore vezane uz korištenje rezervacijskog sustava Amadeus na području Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Amadeus je globalni rezervacijski sustav putem kojeg se obavlja distribucija i rezervacija prijevoznih i smještajnih kapaciteta preko putničkih agencija i prodajnih mjesta samih zrakoplovnih kompanija.

Obzor putovanja d.o.o. je turistička agencija u stopostotnom vlasništvu Croatia Airlinesa koja se bavi organizacijom službenih i turističkih putovanja, savjetovanja, konferencija, kongresa i *incentive* putovanja.

Upravljačka struktura Društva i organizacija

Rad Društva tijekom 2018. godine organiziran je preko poslovnih funkcija grupiranih u poslovne cjeline i preko zajedničkih funkcija kompanije organiziranih unutar Tajništva uprave, Ureda za upravljanje kvalitetom i sigurnošću, Ured za upravljanje kriznim

situacijama i izvanrednim događajima, Sektora kontrolinga i interne revizije te korporativnih funkcija koje uključuju Sektor financija i računovodstva, Sektor pravnih poslova, upravljanja ljudskim resursima i imovinom i Sektor upravljanja informacijskim tehnologijama.

Poslovno područje prometa obuhvaća letачke i kabinske operacije, prometni školski centar,

operativni centar s planom posada, operativni inženjering, službu zemaljskih operacija te poslove administracije prometa.

Poslovno područje tehnike objedinjava inženjering i tehničku podršku, upravljanje materijalima, pripremu i kontrolu radova, bazno i linijsko održavanje, održavanje zrakoplovnih dijelova i opreme te tehnički školski centar.

Prodaja i marketing te upravljanje mrežom i prihodima dio su trećeg poslovnog područja.

Prema Statutu Društva Upravu čini najmanje jedan član, a najviše tri člana, dok članstvo Nadzornog odbora broji pet članova od kojih je jedan član predstavnik radnika. Na mjestu Predsjednika Uprave Društva je Jasmin Bajić, a predsjednik Nadzornog odbora je dipl. jur. Zlatko Mateša. U 2018. godini došlo je do promjene u sastavu Nadzornog odbora jer je članica gđa. Darija Jurica Vuković dala ostavku na svoju dužnost.

Poslovnice u inozemstvu

Croatia Airlines ima sedam poslovnica u inozemstvu: Poslovnica Bruxelles - Benelux, Poslovnica Frankfurt - Njemačka, Poslovnica Paris - Francuska, Poslovnica Rim - Italija, Poslovnica Sarajevo - Bosna i Hercegovina, Poslovnica Skopje - Makedonija i Poslovnica Zürich - Švicarska.

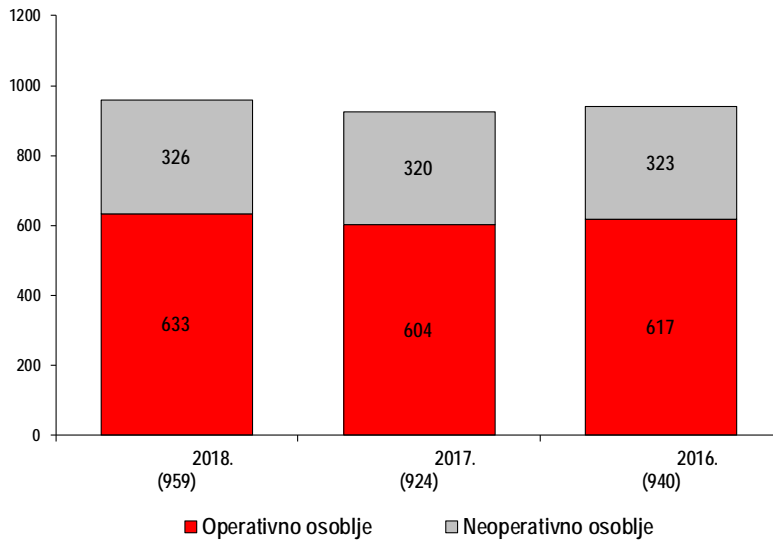
U siječnju 2018. godine zatvorena je Poslovnica London – Velika Britanija, a poslovnica Frankfurt promijenila je lokaciju.

Rim	Italija	Pariz	Francuska	Sarajevo	Bosna i Hercegovina
Adresa:	Aeroporto Leonardo Da Vinci Torre Uffici 2, room 518 00054 Fiumicino	Adresa:	Roissypôle Le Dôme 1 1 Rue de la Haye, BP 18913 Tremblay en France 95731 Roissy CDG Cedex	Adresa:	Zračna luka Sarajevo Ul. Kurta Schorka 36, 71 210 Sarajevo
Bruxelles	Benelux	Frankfurt	Njemačka	Skopje	Makedonija
Adresa:	Brussels Airport, Box 31 1930 Zaventem	Adresa:	Kaiserstr.7 60311 Frankfurt a.M.	Adresa:	Skopje International Airport Petrovec 1043, Skopje
Zürich	Švicarska	Adresa:	Letzigraben 154, 8047 Zürich		

Ljudski potencijali

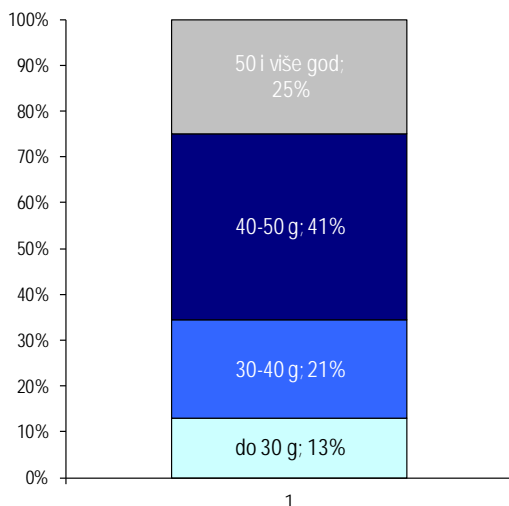
Na dan 31. prosinca 2018. godine u Društvu je bio zaposleno 959 radnika uključujući i 36 radnika u inozemnim predstavništvima. Broj radnika je veći za 4 posto u odnosu na kraj 2017. godine.

Broj zaposlenih na kraju godine

Croatia Airlines je tijekom godine koristio usluge i ustupljenih radnika koji su bili angažirani kao pomoćno osoblje održavanja zrakoplova u sezoni radova na zrakoplovima. Na dan 31. prosinca 2018. godine nije bilo ustupljenih radnika.

Struktura po dobi 2018.

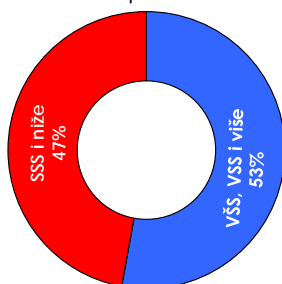

Na kraju 2018. godine broj operativnih radnika veći je za 5 posto, dok je broj neoperativnog osoblja veći za 3 posto u odnosu na kraj 2017. godine. Zbog potreba pokrivanja ljetnog reda letenja Društvo je sezonski zaposlilo 55 članova kabinske posade zrakoplova.

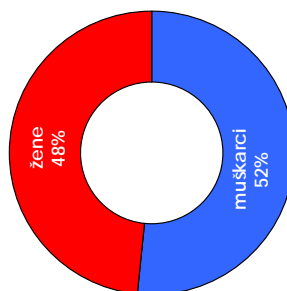
Zastupljenost operativnog osoblja¹ u Društvu iznosi 66 posto, a neoperativnog 34 posto.

¹ Uključuje sljedeća operativna radna mjesta u Društvu: promet (piloti, kabinsko osoblje, operativni centar, snabdijevanje zrakoplova, zemaljske usluge, voditelji stanica, asistenti voditelja stanica); tehnika (sva radna mjesta) te prodaja (voditelji poslovnica na ZL i predstavnici prodaje i skrbi o putnicima). U operativna radna mjesta nisu uključena radna mjesta Kontakt centra i Službe odnosa s korisnicima.

Struktura po stručnoj spremi

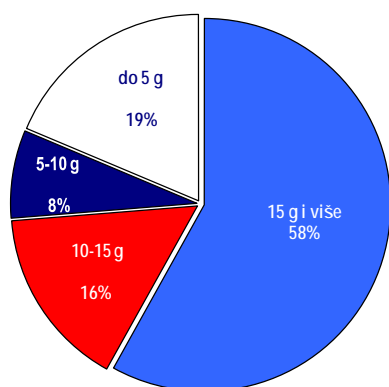

Struktura po spolu

Obrazovna struktura pokazuje da 53 posto zaposlenih ima više i visoko obrazovanje, a prosječna životna dob zaposlenih je 43 godine. U spolnoj strukturi nešto su zastupljeniji muškarci (52 posto).

Struktura po stažu u Društvu

Prosječni ukupan kumulativni staž operativnog osoblja iznosio je 16, neoperativnog 21, a prosječan ukupni staž svih zaposlenika iznosio je 18 godina. Prosječan staž u Croatia Airlinesu za operativno osoblje iznosio je 13, neoperativno osoblje 18, dok je prosječan staž svih zaposlenika iznosio 15 godina, što pokazuje visoki stupanj lojalnosti zaposlenika kompaniji od kojih je veliki dio čitav svoj dosadašnji radni vijek proveo radeći u Croatia Airlinesu.

Udio žena u strukturi visokoga *managementa* iznosio je 43 posto.

Ulaganja i programi školovanja

Obzirom na izraženu ovisnost o sofisticiranoj tehnologiji kao i na uslužni karakter svojih usluga, Croatia Airlines svake godine ulaže velika financijska sredstva u osposobljavanje radnika, osobito specijalistička osposobljavanja i održavanje standarda educiranosti letačkog, tehničkog i zemaljskog operativnog osoblja, ali i svih ostalih zaposlenika bez čijeg se doprinosa ne bi mogli odvijati temeljni poslovni procesi kompanije.

Ulaganja u školovanja (kn)	2018.	2017.	2016.
Operativno osoblje	7.188.758	4.648.913	5.728.993
Stopa promjene	55%	-19%	-12%
Neoperativno osoblje	598.964	470.595	700.000
Stopa promjene	27%	-33%	5%
Ukupno	7.787.722	5.119.508	6.428.993
Stopa promjene	52%	-20%	-10%

Školovanje zaposlenika Croatia Airlinesa odvija se kroz tri školska centra: Prometni školski centar čije su aktivnosti vezane za edukaciju letačkog, kabinskog i zemaljskog osoblja, Tehnički školski centar koji se bavi obrazovanjem tehničkog osoblja i osoblja koje radi na održavanju zrakoplova, te Školski centar namijenjen neoperativnim sektorima čija su ciljana skupina svi ostali zaposlenici kompanije.

U 2018. godini **Tehnički školski centar** Croatia Airlines nastavio je aktivnu suradnju s Hrvatskom agencijom za civilno zrakoplovstvo u segmentu izdavanja PART 66² dozvola.

Nastavilo se provođenje školovanja osnovnog osposobljavanja te je veljači upisana nova grupa stranih studenata za *Basic training*, odnosno komercijalnog školovanja za Osnovno osposobljavanje. Time je zadržan kontinuitet te su stečeni uvjeti za provođenje ispita iz modula Osnovnog osposobljavanja. U prosincu je održan prvi ispit iz modula -1 za zaposlenike Sektora tehnike, a u planu je daljnji nastavak ovih aktivnosti i u 2019. godini.

U dijelu PART 147³ *Type-training* školovanja održano je jedno teorijsko i dva praktična školovanja za tip zrakoplova Q400. Također je održano jedno teorijsko i dva praktična školovanja „*difference training*“ s tipa A320 (CFM56) na tip zrakoplova A320 (V2500).

U dijelu školovanja propisanih PART 145⁴ regulativom održano je stotinjak školovanja u koja spadaju sva planirana školovanja za produženje internih autorizacija inženjera i mehaničara PART 145 Croatia Airlines.

U segmentu rada „*Operativnog priručnika*“, kojim se propisuje školovanje za vuču zrakoplova aerodromskog osoblja nastavljeno je provođenje školovanja te održavanje/produljenje dozvola za vuču. U suradnji s kolegama iz Hrvatske agencije za civilno zrakoplovstvo, Odjela za aerodrome, kontinuirano se radi na revizijama priručnika, imenovanju novih instruktora za vuču kao i unapređenju cjelokupnog segmenta poslovanja.

U 2018. godini **Prometni školski centar** organizirao je i proveo sve planirane obvezne obnove znanja kao i potrebne provjere na zrakoplovu, simulatoru i na zemlji, koje su omogućile produljenja svih ovlaštenja i dozvola za obavljanje poslovnih aktivnosti kompanije.

Na tipu zrakoplova A319/A320 provedeno je školovanje svih pilota za promjenu SOP-a (Standard Operating Procedures) kojim je omogućeno svim prvim časnicima da budu PF (Pilot Flying) tijekom čitavog leta. Ovom proceduralnom promjenom Croatia Airlines se skoro u potpunosti uskladio s proizvođačevim procedurama (Airbus SOP). U suradnji s partnerima proveden je i veći broj *Base training-a* za upis tipa A319/A320 i Q400.

Od planiranih šest kandidata na komercijalnom školovanju za pilota zrakoplova A320 školovanje je provedeno za njih četvero.

Provedena su sva planirana školovanja kabinskog osoblja, te niz školovanja vezanih za postupak rukovanja opasnim robama DGR⁵, CRM⁶ školovanja za vanjske korisnike, kao i *Base training* za partnere Croatia Airlines.

² PART66 – Aircraft Maintenance Licences

³ PART147 – Maintenance Training Organizations

⁴ PART 145 – Maintenance Organization

⁵ DGR – Dangerous Goods Regulations

⁶ CRM – Crew Resource Management

Tijekom 2018. godine Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo je provela nekoliko audita i inspekcija u cilju kontinuiranog nadzora aktivnosti Prometnoga školskog centra u prostorijama Croatia Airlines, na simulatorima, te na letovima zrakoplova Croatia Airlinesa. Ostvareni rezultati pokazali su zavidnu razinu usklađenosti s propisanim standardima. Obavljene su također i inspekcije rada na simulatoru u skladu s odredbama OM-D⁷ & Quality Inspection Orders sustava kvalitete radi praćenja te podizanja razine kvalitete rada TRI/TRE instruktora. Provedena je i postignuta standardizacija rada TRE/TRI instruktora na oba tipa zrakoplova u dijelu promjena regulative, dokumentacije i sekcija školovanja za upis tipa zrakoplova. Tijekom godine izvršene su revizije OM-D i ATO⁸ priručnika, a sukladno izmjeni regulative i pojedinih programa školovanja.

Djelatnici su sukladno svojim ovlastima prisustvovali radionicama i obnovama znanja u Hrvatskoj agenciji za civilno zrakoplovstvo u cilju usavršavanja i poboljšanja procesa u okviru njihovih segmenta poslovanja.

U 2018. godini **Školski centar** proveo je brojna interna školovanja za neoperativno osoblje kojima je cilj bio zaposlenicima omogućiti dodatna stručna znanja vezana za tehnološke promjene u industriji, kao i stjecanje poslovnih vještina nužnih za svakodnevno poslovanje.

Organizirane su i serije edukacija namijenjene zaposlenicima u direktnom kontaktu s korisnicima usluga Croatia Airlines. Školovanja se tradicionalno organiziraju prije početka glavne sezone s ciljem opsežne pripreme zaposlenika za intenzivnije prodajne aktivnosti, suočavanje s neregularnostima u poslovanju i njihovo brzo prevladavanje, kao i utvrđivanje općih poslovnih standarda nužnih u održavanju i poboljšanju visoke razine zadovoljstva putnika.

Tijekom 2018. godine organizirane su serije redovnih školovanja namijenjenih zaposlenicima prodaje, zemaljskih operacija te putničkih agencija, vezanih za rezervacije, putničke tarife i automatsko ispisivanje dokumenata te zamjenu karte. Na predmetnim školovanjima su, pored zaposlenika Croatia Airlines, sudjelovali i vanjski korisnici iz raznih institucija direktno ili indirektno uključenih u zrakoplovnu industriju, kao što su zaposlenici zračnih luka i putničkih agencija.

Zaposlenici koji se nalaze u direktnom kontaktu s putnicima, kao i svake godine, prošli su sve potrebne edukacije propisane standardima Star Alliance, koji u prvi plan stavljaju prepoznavanje i tretman povlaštenih kategorija Star Alliance putnika, te standardne procedure u izvanrednim situacijama s ciljem održavanja visoke kvalitete usluge i općeg poboljšanja razine zadovoljstva putnika.

Održane su i edukacije za razne profile zaposlenika kompanije u cilju osposobljavanja za upravljanje ključnim kupcima, učinkovite komunikacije s klijentima i važnosti unapređenja timskog rada i organizacijske kohezije te razvoja rukovodećeg kadra.

Zaposlenici kompanije sudjelovali su i u radu raznih tematskih konferencija, simpozija i radnih skupina u cilju što boljeg upoznavanja s operativnim i komercijalnim inovacijama unutar industrije, a pojedina individualna školovanja realizirana su u Školskom centru IATA (Međunarodna udruga zračnih prijevoznika), te drugim međunarodnim specijaliziranim edukacijskim centrima.

---

⁷ OM-D – Operational Manual Part D

⁸ ATO – Approved Training Organizations

Croatia Airlines, kao nacionalni prijevoznik Republike Hrvatske, unutar svoga Školskog centra organizira razna školovanja potrebna putničkim i robnim agencijama za stjecanje IATA licencije, školovanja namijenjena zaposlenicima zračnih luka, špediterskim organizacijama te zrakoplovnim kompanijama. U 2018. godini Školski centar Croatia Airlines školovao je znatan broj zaposlenika IATA akreditiranih putničkih agencija na području rezervacija, tarifa i izdavanja prijevoznih dokumenata, te zaposlenika robnih agencija i špediterskih organizacija iz područja rukovanja opasnim robama.

Proces edukacije zaposlenika Croatia Airlinesa oslanja se u prvom redu na interne resurse što podrazumijeva korištenje vlastitih ovlaštenih instruktorskih kadrova. Osim financijskih ušteda koje se tako ostvaruju, njegovanjem vlastitog *know-how* postiže se manja ovisnost o vanjskim resursima te promiče kompanijska kultura i poslovna strategija.

Odgovornost prema zaposlenima

Radnici Društva se u pravilu zapošljavaju na neodređeno vrijeme. Na određeno vrijeme zapošljava se dodatno operativno osoblje, tijekom ljetne sezone kabinsko osoblje i piloti, a tijekom zime pomoćno tehničko osoblje privremeno za potrebe sezone održavanja zrakoplova. Zapošljavanjem na određeno rješavaju se zamjene privremeno odsutnih radnika ili popune u razdobljima velikih vršnih opterećenja.

Naknade i potpore

Uz redovita primanja Društvo pruža radnicima različite naknade i potpore. One se očituju preko naknade troškova za prijevoz na posao, isplate otpremnine prilikom odlaska radnika u mirovinu, potpore u slučaju smrti člana uže obitelji, potpore za neprekinuto bolovanje dulje od 90 dana, potpore u trenutku rođenja djeteta i pravo na plaćeni dopust u slučajevima rođenja djeteta, selidbe, sklapanja braka, školovanja i sl.

U slučajevima duljih bolovanja, teških bolesti i teškoga materijalnog stanja, Društvo nastoji pomoći radniku i njegovoj obitelji potporom za nabavu lijekova i troškove liječenja. Redovito se pomaže i djeci preminulih radnika mjesečnom potporom za vrijeme njihova redovitog školovanja.

Zaštita na radu, zaštita od požara i zaštita okoliša

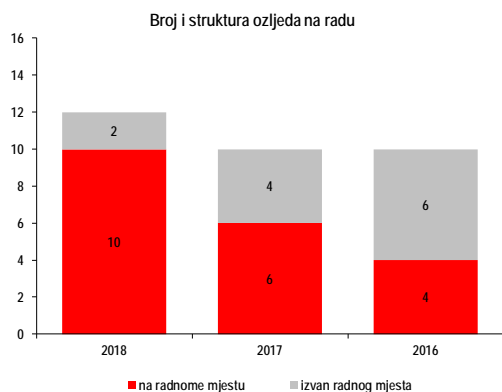
Organizacija zaštite na radu, zaštite od požara i zaštite okoliša propisana je zakonskom regulativom, kao i internim aktima Društva.

Redovito se organizira i provodi osposobljavanje radnika za rad na siguran način te osnovno osposobljavanje radnika za zaštitu od požara za sve novozaposlene radnike. Specijalistička osposobljavanja za rad na siguran način pri rukovanju strojevima i uređajima s povećanim opasnostima (hidrauličke podizne platforme, strojevima za obradu metala i nemetala, viličari i sl.) kao i osposobljavanje za stjecanje znanja o zaštiti od opasnih kemikalija organiziraju se prema realnim potrebama Sektora tehničkih poslova. U 2018. godini specijalistički je osposobljeno 25 djelatnika za rukovanje hidrauličnim podiznim platformama, sedam za rukovanje strojem za obradu drva (kružnom pilom), 17 djelatnika za rad s opasnim kemikalijama od strane Hrvatskog zavoda za toksikologiju i antidoping i dva za rukovanje viličarem.

Svi radnici koji rade na radnim mjestima s posebnim uvjetima rada obavljaju redovite liječničke preglede.

Za svu radnu opremu (strojeve i uređaje, sredstva za rad, postrojenja i instalacije) u procesu rada, kao i za uređaje i instalacije koje služe za dojavu i gašenje požara, redovito se organiziraju i provode redoviti servisi i periodička ispitivanja.

Sav opasan otpad iz procesa rada redovito se i propisno uklanja te zbrinjava, o čemu se vodi evidencija (očevidnici) kao i pravovremeni izvještaji u registar onečišćavanja okoliša pri Ministarstvu zaštite okoliša.

U 2018. godini obavljena su dva inspekcijska nadzora: jedan iz područja zaštite od požara od strane inspektorata Ministarstva unutarnjih poslova i jedan od strane inspektorata Ministarstva zaštite okoliša. U 2018. godini nije bilo inspekcijskog nadzora nad provođenjem mjera zaštite na radu od strane inspektorata rada.

U 2018. godini prijavljeno je ukupno 14 ozljeda na radu (četiri žena i deset muškaraca). Od 14 prijavljenih ozljeda, 12 su priznate, jedna nije priznata, a jedna je još u procesu obrade HZZO-a. Od 12 priznatih ozljeda, deset ozljeda se dogodilo na mjestu obavljanja poslova i radnih zadataka, a dvije pri dolasku na radno mjesto i odlasku s radnog mjesta do mjesta stanovanja. Klasificirajući ozljede prema AUVA metodi dvije ozljede su teže prirode. Smrtnih slučajeva u vezi s ozljedama na radu kao i profesionalnih bolesti nije bilo.

U 2018. godini prijavljeno je ukupno 14 ozljeda na radu (četiri žena i deset

Zaštita dostojanstva radnika

Radi zaštite dostojanstva radnika, propisan je postupak „Zaprimanje i rješavanje pritužbi vezanih uz povredu dostojanstva radnika“ te imenovana osoba koja je ovlaštena primati i rješavati pritužbe u vezi sa zaštitom dostojanstva radnika. Kako bi se zaštitili osobni podaci, u Društvu postoji Odluka o imenovanju osobe za prikupljanje, obrađivanje, korištenje i dostavu trećim osobama, osobnih podataka radnika Društva.

U skladu s donesenim Planom djelovanja za promicanje i uspostavljanje ravnopravnosti spolova u Društvu se kontinuirano provodi analiza položaja muškaraca i žena. Tijekom proteklog razdoblja nije bilo potrebno uvoditi neke nove posebne mjere u vezi s uspostavom ravnopravnosti spolova, a redovito se donosi plan promicanja ravnopravnosti spolova sukladno zakonodavnim zahtjevima. U okviru društva djeluje i etičko povjerenstvo.

Odnos radnika i Uprave Društva

U Društvu djeluje pet sindikata - Hrvatski sindikat prometnih pilota, Sindikat inženjera i tehničara u zrakoplovstvu, Samostalni strukovni sindikat aviomehaničara Hrvatske, Sindikat kabinskog osoblja zrakoplova, Samostalni hrvatski sindikat zaposlenika u zrakoplovstvu te ORCA - Organizacija radnika Croatia Airlinesa u koju su učlanjeni zaposlenici grupacije pilota, članova kabinske posade i aviomehaničara te koji se uz Samostalni hrvatski sindikat zaposlenika u zrakoplovstvu smatra reprezentativnim.

U kompaniji djeluje i Radničko vijeće koje broji devet članova. Kroz Radničko vijeće, na način i po uvjetima kako to propisuje Zakon o radu, radnici Društva sudjeluju u odlučivanju o njihovim gospodarskim i socijalnim pravima i interesima.

Društvena odgovornost

Promet i turizam

Croatia Airlines kao nacionalni zračni prijevoznik prepoznaje društvenu odgovornost u osiguranju optimalne zračne povezanosti Republike Hrvatske i svijeta s naglaskom na doprinos razvoju hrvatskog turizma. Potrebama turističke privrede i turističkog razvoja Croatia Airlines se prilagođava mrežom izravnih letova za Zagreb i jadranska odredišta, a u suradnji sa svojim zrakoplovnim partnerima, te usklađivanjem s drugim oblicima transporta gdje god je to moguće.

U cilju daljnjeg širenja mreže odredišta te povezivanja države, Croatia Airlines je 2018. godine započeo s letenjem u dva nova odredišta, Mostar i Dublin te je uveo još dvije nove sezonske linije Dubrovnik – München i Split – Kopenhagen.

Važnost u povezivanju domaćih zračnih odredišta i održavanju prometa unutar Hrvatske kontinuirano prepoznaje i Vlada Republike Hrvatske. Slijedom Odluke o obvezi obavljanja domaćeg linijskog zračnog prometa za razdoblje 2016. - 2020. godine (rujan 2015.), Odluke o izboru ponuda za obavljanje usluge domaćeg linijskog zračnog prijevoza koju je Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture donijelo u siječnju 2016. godine, a po provedenom postupku Javnog natječaja, obvezu obavljanja redovitog zračnog prijevoza na određenim domaćim linijama Vlada RH dodijelila je Croatia Airlinesu. Temeljem navedenih odluka sklopljen je i Ugovor između Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture i Croatia Airlinesa kojim su definirana sva prava i obveze ugovorenih strana u obavljanju domaćeg linijskog zračnog prijevoza na slijedećim linijama: DBV-ZAG-DBV; SPU-ZAG-SPU; ZAG-ZAD-PUY-ZAD-ZAG, ZAG-BWK-ZAG; OSI-DBV-OSI; OSI-SPU-OSI u razdoblju od 27. ožujka 2016. godine do 28. ožujka 2020. godine, a u svrhu očuvanja prometne povezanosti regija te gospodarskog razvitka Republike Hrvatske.

Hrvatski brand

Kao punopravni član Međunarodne udruge za zračni promet (IATA) i uglednoga zrakoplovnog saveza *Star Alliance*, Croatia Airlines je na tržištima na koja leti prepoznat kao hrvatski *brand*. Korporativni dizajn nastoji projicirati imidž zrakoplovne tvrtke ne samo u domovini već i predstaviti Hrvatsku diljem svijeta te se vizualnim identitetom tvrtke nastoji pridonijeti prepoznatljivosti Croatia Airlinesa kao hrvatskog *branda*. Croatia Airlines povezuje Hrvatsku sa svijetom tijekom cijele godine pružajući tako snažnu podršku razvoju hrvatskoga turizma i gospodarstva, a prepoznatljivi vizualni identitet zrakoplova Croatia Airlines s natpisom „CROATIA“, značajno doprinosi promociji Hrvatske kao destinacije svakodnevnom prisutnošću na svim zračnim lukama koje su odredište Croatia Airlinesa.

Croatia Airlines konstantno doprinosi razvoju hrvatskog turizma i gospodarstva. U sklopu projekta *Inspirirani Hrvatskom*, putnicima na letovima Croatia Airlines nastoji se prezentirati gastro ponuda Hrvatske kroz kvalitetne obroke temeljene na autohtonim receptima i namirnicama. Za putnike Croatia Airlines kreirana je posebna ponuda obroka - zimski meni za poslovni razred na zrakoplovima Croatia Airlines, temeljen upravo na receptima i namirnicama koje su već pomalo zaboravljene u Hrvatskoj ili su nedovoljno prezentirane.

Croatia Airlines nastavlja promovirati Hrvatsku kao brand kroz putni časopis Croatia s naglaskom na hrvatske prirodne ljepote, povijesne vrednote i kulturna zbivanja. U zrakoplovima tipa Airbus prikazuju se turistički promotivni filmovi o prirodnim ljepotama

i kulturnim znamenitostima različitih krajeva Hrvatske (podmorje i otoci, obala, kontinentalni dio).

U 2018. godini Croatia Airlines je postao službeni zračni prijevoznik Hrvatskog nogometnog saveza. Hrvatska nogometna reprezentacija vratila se u domovinu zrakoplovom Croatia Airlinesa nakon što je na Svjetskom prvenstvu u Rusiji osvojila srebrnu medalju. Povodom tog uspjeha hrvatskog sporta posebno je *brendiran* zrakoplov Airbus 319 uz natpis *Bravo Vatreni!* Croatia Airlines organizirao je i prijevoz hrvatskih tenisača nakon osvajanja *Davis Cup-a*, što je obilježeno na letu iz Pariza za Zagreb te objavljeno i na društvenim mrežama.

Nastavljena je suradnja i s Hrvatskim olimpijskim odborom (HOO). Croatia Airlines službeni je prijevoznik olimpijaca, a kao član HOO obitelji promovira hrvatske sportaše i sport u Hrvatskoj. Dodatno se podupire i Paraolimpijski odbor prijevozom sportaša s invaliditetom kao i Hrvatski teniski savez.

Croatia Airlines redovito putem sponzorstava promovira i ističe brand i usluge kompanije putem mnogih kulturnih događaja i institucija koji pridonose unapređivanju hrvatskog turizma (Dubrovačke ljetne igre, Uskršnja regata, izložba Nikola Tesla – Mind from the Future, Weekend media festival, Dani komunikacija, Zagreb Dox).

Pomoć zajednici

Croatia Airlines konstantno pomaže i daje izravnu humanitarnu pomoć putem besplatnog prijevoza teških bolesnika, djece ili osoba u nevolji te sudjeluje u dobrotvornim akcijama darivanjem usluge prijevoza. Croatia Airlines nastoji, kad je god to moguće, poduprijeti institucije kojima je potrebna humanitarna pomoć ili institucije koje organiziraju humanitarne projekte.

U želji da pomogne djeci Croatia Airlines je 2018. godine donirao opremu SOS Dječjem selu Lekenik kao i Specijalnoj bolnici za kronične bolesti dječje dobi Gornja Bistra. Navedenim donacijama Croatia Airlines nastavlja potporu našim najmlađima.

Kontinuirana suradnja odvija se s obližnjom Velikom Goricom - gradom zrakoplovstva, uz sudjelovanje na važnijim događanjima vezanima uz zrakoplovstvo. Suradnja se ostvaruje i sa srednjom zrakoplovnom školom Rudolfa Perešina čiji učenici u Sektoru tehničkih poslova obavljaju stručnu praksu uz mogućnost kasnijeg zapošljavanja. I u 2018. godini nastavljena je uspješna suradnja s Fakultetom strojarstva i brodogradnje i Fakultetom prometnih znanosti u Zagrebu. Već niz godina Croatia Airlines predstavlja se studentima kao mogući poslodavac na Danima karijera. Aktivno se sudjeluje i u projektima Fakulteta prometnih znanosti koji su vezani uz avijaciju i na stručnim skupovima o zrakoplovstvu, a u kompaniji se zapošljava kadar koji se obrazuje na fakultetu.

Etičnost u poslovanju

Od 2002. godine u Croatia Airlinesu djeluje Povjerenstvo za praćenje provedbe etičkog kodeksa. Njegova je svrha praćenje primjene odredbi Etičkog kodeksa u radu Croatia Airlinesa te predlaganje načina rješavanja problema za svaku prijavu nepoštivanja ili kršenja prihvaćenih etičkih načela. Dužnost je Povjerenstva i unapređivanje etičnog ponašanja i djelovanja te poticanje promjena i poboljšanja promicanjem etičkih vrijednosti u poslovanju, svakodnevnom radu i međuljudskim odnosima. Članovi Povjerenstva biraju se iz redova zaposlenih u kompaniji.

Zaštita okoliša

Jedan od najvažnijih izazova održivoga razvoja u zrakoplovstvu dinamični je rast zračnog prijevoza i njegov utjecaj na globalne klimatske promjene preko emisije stakleničkih plinova, osobito CO₂. Tijekom ljetne sezone

UN-ova agencija za civilno zrakoplovstvo (ICAO) kroz reviziju Annex-a 16 uvela je obvezu početnog monitoringa i izvješćivanja o globalnim emisijama - CORSIA⁹ sustav – čime je od početka 2019. godine zrakoplovni sektor dužan obavljati mjerenja emisija CO₂ na svim međunarodnim letovima. Ovaj je sustav prihvaćen od strane članica EU već u volonterskoj fazi (2019.-2021.) te postaje ujedno obveza i zrakoplovnih operatera u RH.

U 2018. godini nastojanja Croatia Airlines u zaštiti okoliša bila su prvenstveno usmjerena na uspostavu novog sustava mjerenja, verifikacije i izvješćivanja o emisijama stakleničkih plinova. Prihvaćanje CORSIA sustava za Croatia Airlines značilo je potrebu prilagodbe postojećeg EU ETS (Emissions Trading System) sustava kako bi se isti proširio na veći broj letova. Primjenom ove regulative svi su letovi Croatia Airlinesa u nekom od sustava mjerenja i trgovanja emisijskim dozvolama CO₂ (EU ETS, CORSIA, Swiss ETS) čime se kompanija pridružila velikom broju kompanija i zemalja koje ulažu značajne napore i inicijative u globalnom smanjenju emisija stakleničkih plinova.

Jedna od glavnih značajki sustava trgovanja emisijskim jedinicama jest dramatično povećanje cijene emisijskih jedinica s prosječnih 5 EUR/t na skoro 25 EUR/t s tendencijom daljnjeg povećanja.

Završetkom plinifikacije u sektoru Tehničkih poslova omogućeno je korištenje ovog ekološki povoljnog energenta kod radova na vlastitim zrakoplovima kao i zrakoplovima trećih lica.

Radi povećanog opsega radova na zrakoplovima u 2018. godini, ugradnja „wake vortex“ generatora kojima se buka na Airbus zrakoplovima smanjuje za procijenjeno 9dB odgođena je za zimsku sezonu održavanja 2018./2019. godina čime će se s ljetnim redom letenja 2019. u operacijama Airbus zrakoplova sniziti razina buke pri polijetanju i slijetanju.

Upravljanje zaštitom okoliša i potrošnjom energije nastavljeno je tijekom cijele godine te je od strane neovisnih auditora potvrđena sukladnost s zahtjevima međunarodnih normi ISO14001/50001. Također, kompanija je sudjelovala u nizu javnih panela te objavljivala članke na temu zaštite okoliša, prateći sve veći broj upita zainteresiranih strana.

I u 2018. godini Croatia Airlines ponovno se opredijelio za korištenje električne energije iz obnovljivih izvora - HEP Zelen.

U 2019. godini očekuje se puna primjena CORSIA regulative, daljnja suradnja sa zainteresiranim stranama te predan rad na poboljšanju energetskih indikatora kompanije i smanjivanju pritiska na okoliš kroz odgovorno zbrinjavanje otpada.

Detaljniji podaci o održivom razvoju i zaštiti okoliša su sadržani su u Nefinancijskom izvješću kompanije.

⁹ Carbon Offsetting and Reduction Scheme for International Aviation

Unapređenje poslovanja i projekti

Poslovna 2018. je treća godina zaredom u kojoj je Croatia Airlines nastavio širenje mreže letova. U posljednje tri godine mreža je proširena s ukupno deset novih europskih odredišta, odnosno dvanaest novih linija. Uvedene su tri nove sezonske međunarodne linije, iz Zagreba za Dublin, iz Splita za Kopenhagen i iz Dubrovnika za München te cjelogodišnja linija iz Zagreba za Mostar.

Croatia Airlines je u 2018. godini proveo i dva projekta vezano uz nadogradnju opreme na zrakoplovima Airbus i Q400, a za oba projekta dio sredstava povučen je iz EU fondova.

Croatia Airlines joining EGNOS10 Family - Cilj ovog projekta je nadogradnja (*upgrade*) opreme na zrakoplovima tipa Bombardier Q400, kako bi se omogućilo da uz pomoć EGNOS-a budu opremljeni za moderne satelitske (RNP APPROACH) prilaze do zahtjevnog LPV minimuma (LOCALIZER PERFORMANCE WITH VERTICAL GUIDANCE). Na taj način će se omogućiti sigurnije operacije zrakoplova, a u isto vrijeme zrakoplovi će trošiti manje goriva, otpuštati će manje ispušnih plinova, što je više ekološki održivo rješenje od postojećeg. Putem ovog natječaja Croatia Airlines je od INEA11 dobio iznos od 627.537,00 EUR, odnosno 85 posto od ukupno potrebnog iznosa projekta.

Implementacija ADS-B OUT funkcije na Airbus i Q400 floti - Drugi projekt temeljem kojeg su povučena sredstva iz EU fondova (INEA) u iznosu od 150.000,00 EUR je projekt Automatic Dependent Surveillance Broadcast (ADS-B)-Out funkcije na Airbus i Q400 floti. To je ugradnja opreme adekvatne za nadzor zrakoplova koji će biti standard od 2020. godine te je prilagodba ovom standardnu obveza. Nova oprema omogućuje kontroli leta primitak GPS koordinata zrakoplova što je najprecizniji izvještaj o trenutnoj poziciji zrakoplova. Kao dio Europskog programa upravljanja zračnim prometom, ova nadogradnja sustava zadovoljiti će zahtjeve interoperabilnosti nadzora omogućujući sve tehnike nadzora predviđene unutar jedinstvenog europskog neba (Single European Sky) te će istovremeno smanjiti vrijeme koje zrakoplov mora provesti u holdingu čekajući dozvolu za slijetanje/polijetanje.

Tijekom protekle godine aktivno se radilo na unapređenju usluga korisnicima. U 2018. godini Croatia Airlines nastavio je razvoj digitalnih kanala implementiranjem novih funkcionalnosti koje *online* korisnicima omogućavaju lakšu i bržu organizaciju putovanja. Implementirana je usluga PNR Retrieve (Upravljanje rezervacijom) koja omogućava putnicima izmjenu svojih kontakt podataka ili unos *frequent flyer* broja te kupnju dodatnih usluga ako su to propustili učiniti prilikom kupnje aviokarte. Nastavlja se rad na PNR Retrieve usluzi kako bi se u budućnosti korisnicima pružilo još više funkcionalnosti, kao i rad na implementaciji prodaje dodatnih usluga. U listopadu je implementirana redizajnirana potvrda za korisnike koji svoje aviokarte kupuju preko interneta. Započeto je i nekoliko projekata za korisnike koji svoje putovanje organiziraju u prvom redu preko mobilnih uređaja.

Proces razvoja poslovnog izvještavanja na IBM Cognos tehnologiji (BI) nastavljen je i tijekom 2018. godine, a produžiti će se do sredine 2019. godine. Postojeći poslovni procesi u kompaniji su složeni i podržani od velikog broja aplikacija iz kojih se povlače podaci za određeno vremensko razdoblje, npr. SAP, Mona Lisa, Amadeus, NetLine, Amicos, HR Net i drugi. Kako bi se pratile česte tržišne i poslovne promjene nužno je

¹⁰ European Geostationary Navigation Overlay Services

¹¹ Innovation and Networks Executive Agency

brzo donošenje kvalitetnih i ažurnih poslovnih odluka temeljenih na kvalitetnom izvještavanju. Poslovno izvještavanje u kompaniji dijelom je pokriveno izravno transakcijskim softverima (SAP, Mona Lisa i sl.), a radi se o izvještajima koji, najčešće nakon pokretanja traže dodatne obrade i uređenja u drugom alatu. Pored toga izvori podataka često su različite baze koje je također potrebno dodatno uređivati. Ovakav način rada je dugotrajan, izložen nepravovremenosti informacija te mogućim greškama. BI sustavom nastoji se pokriti kompletno poslovanje kompanije. Izradom sustava za poslovno izvještavanje kreira se jedan izvor podataka s karakteristikama modernog skladišta podataka koji će služiti kao podloga za izvještavanje (Single Source of Truth). Ovime će biti nadvladan spomenuti problem nekonzistentnosti podataka i korisnicima se uvelike olakšati i ubrzati postupak pristupa potrebnim i već strukturiranim izvještajima. Od ovog procesa se očekuje da bude i podrška managementu kompanije za brže i djelotvornije donošenje poslovnih odluka.

Pored BI sustava, radilo se na razvoju novih te unapređivanju postojećih aplikacija. U 2018. godini unapređen je operativni sustav Netline koji je izuzetno važan za svakodnevnu koordinaciju posla (postavljanje reda letenja i tekuće izmjene zrakoplova, operativno planiranje letova i posada i sl.). Radi održavanja sukladnosti sa PCIDSS regulativom provedene su sve zahtijevane mjere za održanje sukladnosti kao i nadzor nad prethodno implementiranim mjerama, te su dostavljena kvartalna izvješća kao i veliko godišnje izvješće o usklađenju sa standardom matičnoj banci. Izvršena je implementacija GDPR regulative te su provedeni svi postupci zahtijevani uredbom (procjena rizika, izrađena mapa osobnih podataka, propisane sigurnosne mjere, doručeni interni akti i potpisani dodaci postojećim ugovorima u dijelu obaveza izvršitelja obrade). U svrhu ispunjavanja zahtjeva GDPR regulative, na SAP poslovnom sustavu, implementiran je Information Lifecycle Management (ILM). ILM je sustav kojim se upravlja životnim ciklusom informacija te pomaže pojednostavljenju IT strukture uklanjanjem starih informacija. U prvoj fazi projekta implementiran je podmodul za usklađenjem s GDPR regulativom koji je instaliran, testiran i pusten u produkciju. Rađene su dorade na SAP sustavu u okviru kojih je završeno arhiviranje stavaka za protekle godine. Arhiviranjem je obuhvaćeno razdoblje 2009.-2014. godine čime se postiglo rasterećenje poslovnog informatičkog sustava. U 2018. godini na snagu je stupila APIS/PNR/GOV regulativa 2016/681. prema kojoj su svi EU prijevoznici obavezni slati podatke o putnicima, APIS podatke, podatke o prtljazi, te svim podacima iz samog CKI sustava prema svim EU zemljama u koje lete. Kao zemlja članica EU dužni smo primjenjivati odredbe regulative te je sukladno zahtjevu pokrenuta implementacija PNR GOV regulative. Intenzivno se radi na testiranjima, te je u tijeku implementacija na produkciju s Nizozemskom, Belgijom, dok su s ostalim EU članicama u tijeku su pregovori. Sve aktivnosti ujedno se koordiniraju s MUP RH gdje će Croatia Airlines biti *pilot airline*.

U 2018. godini na Fakultetu prometnih znanosti potpisan je Sporazum o suradnji na europskom znanstveno-istraživačkom projektu u zrakoplovstvu (*KAAT- Knowledge Alliance in Air Transport*). Prvi put tvrtke iz gospodarstva koje su nositelji zrakoplovne djelatnosti u Hrvatskoj aktivno surađuju s akademskom zajednicom na razini značajnog europskog projekta čiji je cilj unaprijediti inovacije u visokom obrazovanju. Zračni promet zahtjeva konstantan razvoj poslova koje provodi visoko kvalificirana radna snaga s multidisciplinarnim znanjima i vještinama. Cilj projekta je na razini partnera iz šest zemalja EU-a razviti novi nastavni plan i program združenog studija primjenom inovativnih pristupa u nastavi i učenju te pritom uspostaviti čvrstu suradnju između znanstvene zajednice i industrije te gospodarstva.

Poslovno okruženje i rizici poslovanja

Svjetsko gospodarstvo

Stanje gospodarstva je ključni čimbenik u razvoju zračnog prometa. Stoga su iz perspektive svih čimbenika civilnog zrakoplovstva prognoze gospodarskog rasta temeljne pretpostavke poslovnih i razvojnih planova. Prognoze gospodarskih kretanja za SAD i EU imaju izravne i neizravne učinke na ostala razvijena gospodarstva i tržišta u razvoju. Međunarodni monetarni fond (MMF) u svojim prognozama najavljuje blago usporavanje globalnog rasta. Još u listopadu 2018. godine u redovnim jesenskim Svjetskim gospodarskim prognozama (World Economic Outlook) MMF je snizio prognozu globalnog gospodarskog rasta u 2018. godini na 3,7 posto.¹² Unatoč slabijim rezultatima pojedinih gospodarstava posebice u Europi i Aziji, u revidiranim prognozama iz siječnja 2019. godine koje MMF objavljuje samo za najveća gospodarstva, zadržana je procjena iz listopada 2018. godine.¹³ Prognoza globalnog rasta za 2019. godinu revidirana je na niže (3,5 posto) čime je snižena projekcija iz listopada za 0,2 postotna boda.

Procjene iz listopada 2018. godine zadržane su za američko gospodarstvo, za koje MMF u 2018. predviđa rast od 2,9 posto, a u 2019. godini od 2,5 posto, ističući kontinuirano snažnu domaću potražnju. Također su potvrđene procjene rasta kineskog gospodarstva od 6,6 za 2018. godinu, odnosno 6,2 posto za 2019. godinu.

Za gospodarstvo Eurozone MMF je revidiranim prognozama snizio procjenu rasta u 2018. godini na 1,8 posto zbog razočaravajućih pokazatelja u trećem tromjesečju najvećih europskih gospodarstava, njemačkog, francuskog i talijanskog. U 2019. godini rast bi trebao usporiti na 1,6 posto u 2019. godini, čime je listopadska procjena snižena za 0,3 postotna boda.

Globalni rizici jačaju, od usporavanja svjetskog gospodarskog rasta i problema ekonomske nejednakosti do klimatskih promjena, preko geopolitičkih napetosti do ubrzavanja ritma četvrte industrijske revolucije. Ključni rizici odnose se na rast tenzija među vodećim svjetskim silama uz rastući nacionalizam u svjetskoj politici, jačanje protekcionističkih mjera, trgovinski sukob Kine sa SAD-om te rast globalne zaduženosti. Prisutna je i politička polarizacija unutar zemalja, uz rast rizika povezanih s "bijesom javnosti prema elitama". Zabrinutost izazivaju i ekstremni vremenski uvjeti, propusti u provođenju okolišne politike, kao i tehnološki rizici vezani uz kibernetičke napade.

Nužno je da se vlade pojedinih zemalja zajedničkim snagama fokusiraju na otklanjanje gospodarskih slabosti, posebice smanjivanjem javnih dugova i otklanjanjem trgovinskih nesporazuma i posljedičnih neizvjesnosti, umjesto da dodatno povećavaju štetne barijere i destabiliziraju globalno gospodarstvo koje ionako već usporava.

Hrvatsko gospodarstvo

Hrvatsko gospodarstvo u 2018. godini nastavilo je s pozitivnim kretanjima. MMF je u redovnim jesenskim prognozama iz listopada 2018. zadržao procjenu rasta hrvatskog bruto društvenog proizvoda (BDP) u 2018. godini na 2,8 posto, dok za 2019. godinu prognozira rast 2,6 posto.

¹² IMF, World Economic Outlook, October 2018

¹³ IMF, World Economic Outlook update, January 2019

Objavljeni makroekonomski pokazatelji za 2018. godinu detaljnije su navedeni u nastavku.

Prema prvoj procjeni Državnog zavoda za statistiku (DZS) u zadnjem tromjesečju 2018. godine gospodarski rast usporio je na 2,3 posto na godišnjoj razini.¹⁴ U cijeloj 2018. godini BDP je realno veći za 2,6 posto, što je nešto sporiji rast nego u 2017. kada je zabilježen rast od 2,8 posto. Rastu hrvatskog gospodarstva najviše je doprinijelo jačanje osobne potrošnje i investicija, dok izvoz i industrijska proizvodnja u posljednje vrijeme usporavaju što daje razloga za zabrinutost.

Industrijska je proizvodnja, prema kalendarski prilagođenim podacima, u prosincu 2018. pala za 6,6 posto u odnosu na prosinac 2017. godine.¹⁵ To je njezin najoštriji pad u posljednje dvije godine, pa je i u cijeloj 2018. proizvodnja pala za 1 posto u odnosu na 2017., prvi put nakon četiri godine.

Promet u trgovini na malo u prosincu 2018. godine porastao je za 4 posto na godišnjoj razini.¹⁶ Time je nastavljen rekordni trend pozitivnih kretanja još od rujna 2014. godine. U 2018. u odnosu na 2017. godinu kalendarski prilagođen promet od trgovine na malo realno je porastao za 3,8 posto.

Cijene dobara i usluga za osobnu potrošnju, mjerene indeksom potrošačkih cijena, u prosincu 2018. porasle za 0,8 posto na godišnjoj razini, tj. u odnosu na prosinac 2017. godine, a u cijeloj 2018. godini stopa inflacije dosegla je 1,5 posto.¹⁷

Podaci DZS-a pokazuju da je stopa registrirane nezaposlenosti u prosincu 2018. godine iznosila 9,6 posto, dok je u cijeloj 2018. prosječna stopa registrirane nezaposlenosti iznosila 9,9 posto, što znači da je prvi put od kada se vode ti podaci bila ispod 10 posto.¹⁸ Pad stope registrirane nezaposlenosti posljedica je dinamičnije gospodarske aktivnosti, ali istodobno i negativnih demografskih i emigracijskih kretanja.

Prema privremenim podacima DZS-a, hrvatski robni izvoz je u 2018. godini porastao za 3 posto u odnosu na 2017. godinu, dosegnuvši 107,7 milijardi kuna, dok je uvoz porastao za 7,5 posto, na 175,5 milijardi kuna. Vanjskotrgovinski deficit iznosio je 67,8 milijardi kuna, što je za 15,5 posto više nego u 2017. godini. Pokrivenost uvoza izvozom iznosila je 61,4 posto.¹⁹

Trend smanjivanja udjela javnog duga u BDP-u nastavio se i u 2018. godini. Na kraju trećeg tromjesečja 2018. javni dug spustio se na 74,5 posto BDP-a, što je najniže od 2012. godine, a Hrvatsku je svrstalo među zemlje Europske unije s najvećim padom udjela javnog duga u BDP-u.²⁰ Očekuje se da bi na kraju 2018. godine udio javnog duga u BDP-u trebao ostati ispod 75 posto.

Turistički pokazatelji u 2018. godini govore o još jednoj rekordnoj turističkoj sezoni koju su obilježile i nikad bolje predsezona i posezona. Time je Hrvatska potvrdila poziciju jedne od popularnijih turističkih destinacija koja privlači sve više gostiju tijekom cijele godine, što je utjecalo i na potražnju za uslugama zračnog prijevoza.

¹⁴ www.dzs.hr; Priopćenje Prva procjena tromjesečnog bruto domaćeg proizvoda za četvrto tromjesečje 2018., 27. veljače 2019.

¹⁵ www.dzs.hr; Priopćenje Indeks obujma industrijske proizvodnje te indeksi zaliha, zaposlenih osoba i proizvodnosti rada u industriji u prosincu 2017., 29. siječnja 2019.

¹⁶ www.dzs.hr; Priopćenje Trgovina na malo u prosincu 2018., 7. veljače 2019.

¹⁷ www.dzs.hr; Priopćenje Indeksi potrošačkih cijena u prosincu 2017., 16. siječnja 2019.

¹⁸ www.dzs.hr; Priopćenje Zaposleni prema djelatnostima u prosincu 2017., 25. siječnja 2019.

¹⁹ www.dzs.hr; Priopćenje Robna razmjena Republike Hrvatske s inozemstvom - privremeni podaci za razdoblje od siječnja do prosinca 2018. i za siječanj 2019., 8. ožujka 2019.

²⁰ www.poslovni.hr; preuzeto 21. siječnja 2019.

U 2018. godini zabilježeno je 18,7 milijuna dolazaka turista, što je za 7 posto više nego 2017. godine.²¹ U strukturi ukupno ostvarenih dolazaka turista 89 posto čine strani, a 11 posto domaći turisti. Zabilježeno je 10 posto više dolazaka domaćih i 7 posto više dolazaka stranih turista u 2018. u odnosu na 2017. godinu. Ukupno je ostvareno 89,7 milijuna noćenja, što je u odnosu na 2017. godinu porast od 4 posto. U strukturi ukupno ostvarenih noćenja strani turisti ostvarili su 93 posto, a domaći 7 posto. Domaći turisti ostvarili su rast noćenja od 8 posto, a strani od 4 posto. Najbrojniji su, kao i prijašnjih godina, bili turisti iz Njemačke, a slijede turisti iz Slovenije, Austrije, Poljske, Češke i Italije.

Najveći rizik za hrvatsko gospodarstvo predstavljati će vanjski faktori, posebice gospodarska kretanja u Njemačkoj i Italiji, ključnim hrvatskim trgovinskim partnerima. Usporavanje talijanskog gospodarstva je potencijalni negativni rizik ne samo za robnu razmjenu već i u kontekstu turizma čiji potencijal smanjuje i smirivanje geopolitičkih prilika i oporavak konkurentskih mediteranskih turističkih destinacija.

Na unutarnjem planu neophodno je ubrzano provođenje potrebnih strukturnih reformskih mjera u nizu područja, uz nastavak fiskalne konsolidacije. Jedan od ključnih izazova hrvatskog gospodarstva zasigurno će biti i kronični problem nedostatka radne snage te zadržavanje radno sposobnog stanovništva za što je potrebno stvoriti poticajno poslovno okruženje. Provođenje reformi omogućilo bi rasterećenje gospodarstva, a jačanjem njegove konkurentnosti stvorili bi se uvjeti za dugoročno stabilniji, jači i održiviji rast.

Svjetsko zrakoplovno tržište

Industrija zračnog prijevoza je ne samo pokretač globalnog društveno-ekonomskog rasta, već je također i od vitalne važnosti za gospodarski razvoj, stvaranje izravne i neizravne zaposlenosti, podupiranje turizma i poduzetništva te poticanje stranih ulaganja i međunarodne trgovine.

Prema procjenama Međunarodne udruge zračnih prijevoznika (IATA) u 2018. godini obavljeno je 38,1 milijuna redovnih letova s flotom od gotovo 30 tisuća zrakoplova, a prevezeno je 4,3 milijardi putnika i 63,7 milijuna tona tereta.²²

Snažan porast putničke potražnje za uslugama zračnog prijevoza nastavljen je i u 2018. godini. Promet putnika izražen u putničkim kilometrima (RPK) porastao je za 6,5 posto u odnosu na 2017. godinu, što je nešto sporiji tempo nego u 2017. godini (+8 posto).²³ Razvidno je usporavanje rasta u drugoj polovici 2018. godine, a IATA sa zabrinutošću prati razvoj događaja vezano uz Brexit i američko-kineske trgovinske tenzije. Putnički faktor popunjenosti (PLF) dosegnuo je rekordnih 81,9 posto (+0,3 pp u odnosu na 2017. godinu).

Promet tereta u 2018. godini izražen u tonskim kilometrima (TK) porastao je za 3,5 posto u odnosu na 2017. godinu, što je znatno manje od ostvarenja u 2017. godini kada je zabilježen rast od 9,7 posto.²⁴ Krajem 2018. godine promet tereta izgubio je zamah suočivši se s slabljenjem globalne trgovine, opadanjem povjerenja potrošača i geopolitičkim napetostima.

Prema IATA podacima globalna zrakoplovna industrija u 2018. godini poslovala je profitabilno, ukupna neto dobit procijenjena je u iznosu od 32,3 milijarde USD, uz EBIT

²¹ www.dzs.hr; Priopćenje Dolasci i noćenja turista u 2018., 15. veljače 2019.

²² IATA Economic Performance of the Airline Industry, December 2018

²³ IATA Air Passenger Market Analysis, 7 February 2019

²⁴ IATA Air Freight Market Analysis, 6 February 2019

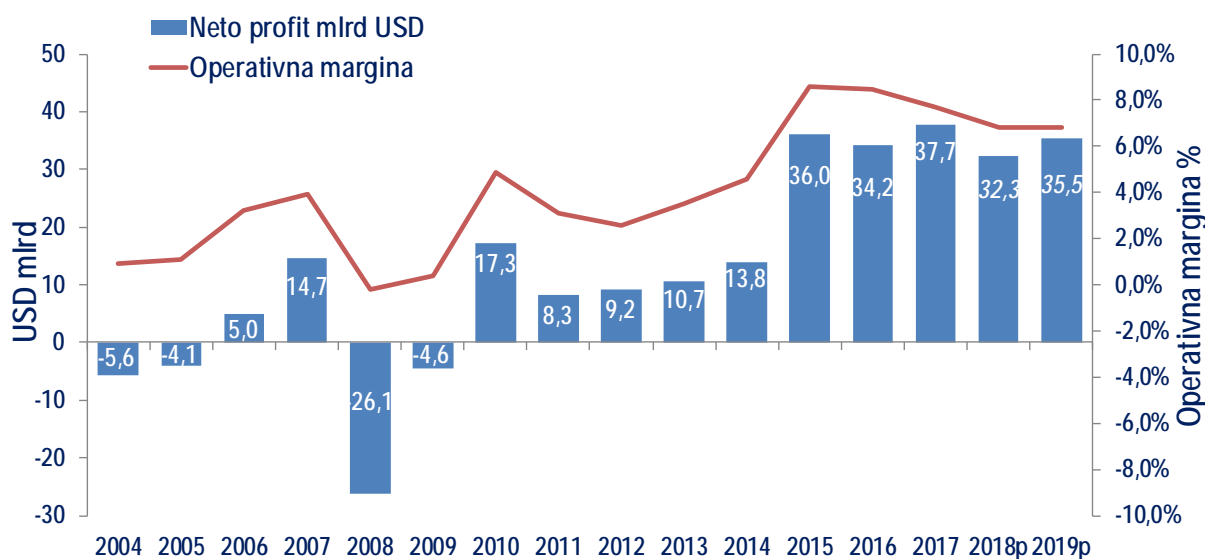
marginu od 6,8 posto. Ovaj rezultat je nešto lošiji u odnosu na 2017. godinu koja je završila s neto dobiti od 37,7 milijardi USD i EBIT marginom od 7,7 posto. Zarada po putniku u 2018. iznosila je 7,45 USD/putniku, dok je u 2017. godini iznosila 9,27 USD/putniku.

Promatrajući razinu profitabilnosti, razdoblje od 2015. do 2018. godine najbolje je u povijesti industrije zračnog prijevoza bez obzira na suočavanje s mnogobrojnim rizicima - političkim, gospodarskim i sigurnosnim. Ovo je posebice značajno sa stajališta investitora, budući da je u spomenutom razdoblju stopa povrata na uloženi kapital ROIC²⁵ na razini industije zračnog prijevoza veća u odnosu na prosječnu stopu troška kapitala WACC²⁶.

Regionalni pogled na procjene ostvarene neto dobit u 2018. godini odražava različite gospodarske uvjete u pojedinim dijelovima svijeta. Prema prognozama najprofitabilnija područja bila su Sjeverna Amerika, Azija i Pacifik te Europa, tržišta Bliskog istoka i Latinske Amerike također su generirala dobit, dok je afrička regija ostvarila gubitak.

Najveća EBIT margina procijenjena je za sjeverno-američkom području (9,8 posto), a slijede tržišta Azije i Pacifika (6,1 posto), Europe (6,0 posto), Latinske Amerike (5,6 posto), Bliskog istoka (1,2 posto), a i afričko tržište geniralo je pozitivnu EBIT marginu (0,6 posto).

Profitabilnost svjetskog zrakoplovstva

Izvor: IATA, prosinac 2018.

²⁵ ROIC - Return on Invested Capital

²⁶ WACC - Weight Average Cost of Capital

Europsko zrakoplovno tržište

Zračni promet u Europi igra vitalnu ulogu, prema podacima Air Transport Action Group (ATAG) 12,2 milijuna radnih mjesta u Europi povezano je sa zrakoplovnom industrijom koja u gospodarskim aktivnostima sudjeluje s iznosom od 823 milijardi EUR, odnosno čini 4,1 posto europskog BDP-a.²⁷

Europski mrežni zračni prijevoznici preko 60 godina bili su okupljeni u udruzi Association of European Airlines (AEA) koja je u studenom 2016. godine prestala s radom, a time i s publiciranjem statističkih izvješća o prometnim i financijskim rezultatima članica.

U siječnju 2016. godine osnovana je nova udruga Airlines for Europe (A4E) sa sjedištem u Bruxellesu koja trenutno broji 15 članica. Uz osnivače udruge Air France-KLM, easyJet, IAG, Lufthansa Group i Ryanair, članice su i Aegean, airBaltic, Cargolux, Finnair, Icelandair, Jet2.com, Norwegian, TAP Portugal, Travel Service i Volotea. Pored zrakoplovnih prijevoznika članovi udruge su i proizvođači zrakoplova, motora i opreme.

Croatia Airlines je u 2016. godini postala članica Udruge regionalnih europskih zračnih prijevoznika (European Regions Airline Association – ERA), koja trenutno broji 49 članica i 145 pridruženih članica koje zajednički pokrivaju cijeli spektar zrakoplovnog sektora (avioprijevoznici, zračne luke, proizvođači zrakoplova, motora i opreme).

Prema IATA procjenama europski zrakoplovni prijevoznici u 2018. godini generirali su neto dobit u iznosu od 7,5 milijardi USD, uz operativnu marginu od 6 posto. Točka pokrića najviša je u odnosu na ostala tržišta što je uzrokovano niskim *yieldom*, visokim stupnjem konkurencije te visokim regulatornim troškovima. Promet putnika izražen u putničkim kilometrima (RPK) porastao je za 6,6 posto u odnosu na 2017. godinu, a PLF je dosegnuo 84,5 posto (+0,6 postotnih bodova). Rast je zabilježio i promet tereta izražen u tonskim kilometrima (TK) od 3,2 posto.

Europski zračni promet u 2018. godini obilježio je značajan porast kašnjenja, a prema podacima Europske kontrole zračnog prometa (Eurocontrol) u 2018. godini kašnjenja zrakoplova izražena u minutama porasla su za 61 posto u odnosu na 2017. godinu. Uzrok povećanom broju kašnjenja zrakoplova su nedostatak osoblja i kapaciteta zračnih luka, vremenski uvjeti te štrajkovi kontrole leta. Koliko štrajkovi kontrole leta utječu na zračni promet govori i činjenica da su International Airlines Group (IAG - British Airways, Iberia, Aer Lingus, Vueling) te kompanije Ryanair, EasyJet i Wizz Air podnijeli žalbe Europskoj komisiji protiv Francuske i štrajka njenih kontrolora leta koji ograničavaju osnovne principe mobilnosti u okviru Europske unije. Zrakoplovne kompanije ne dovode u pitanje pravo na štrajk, ali smatraju da Francuska krši zakon Europske unije time što ne dozvoljava nadlijetanje njezinog zračnog prostora dok traju štrajkovi. Putnicima na tim letovima uskraćena je osnovna sloboda putovanja između zemalja članica koje nisu obuhvaćene štrajkom.

Početak prosinca 2018. godine u rješavanje problema kašnjenja i otkazivanja letova uključilo se i Vijeće ministara Europske unije, kako bi razmotrili provedbu mogućih rješenja s ciljem ponovnog uspostavljanja povjerenja u pouzdanost europskih zračnih prijevoznika i izbjegavanja mogućih negativnih posljedica za putnike i europsko gospodarstvo.

²⁷ ATAG, 2018

Hrvatsko zrakoplovno tržište

Stanje gospodarstva je ključni čimbenik u razvoju zračnog prometa, a poslovanje Croatia Airlinesa povezano je uz hrvatsku gospodarsku realnost i ovisno o stanju ekonomija zemalja koje su glavna emitivna tržišta za putovanja u Hrvatsku, posebice kada je u pitanju turizam.

Hrvatske zračne luke su u 2018. zabilježile povećanje broja putnika od 10 posto u odnosu na 2017. godinu, pokazuju podaci Državnog zavoda za statistiku.²⁸ Kroz devet zračnih luka u Hrvatskoj prošlo je ukupno 10,5 milijuna putnika, a tržišni udio Croatia Airlines iznosio je 25 posto. Broj operacija zrakoplova u hrvatskim zračnim lukama u 2018. godini iznosio je 124.149 i povećao se za 7 posto u odnosu na 2017. godinu. Prijevoz tereta zabilježio je rast od 23,8 posto, a ukupno je prevezeno preko 12 tisuća tona tereta.

Hrvatsko zrakoplovno tržište karakterizira izražena sezonalnost potražnje s visokim stupnjem konkurencije u ljetnim mjesecima. Tijekom ljetne sezone na hrvatskom tržištu operira gotovo 100 zrakoplovnih kompanija, više od polovine svih putnika preveze se u trećem kvartalu, dok je u zimskom razdoblju prisutnost konkurencije minimalna. Croatia Airlines prometuje tijekom cijele godine čime omogućava hrvatskim zračnim lukama cjelogodišnju otvorenost.

Sve navedeno ukazuje na značajan utjecaj Croatia Airlinesa na poslovanje ostalih gospodarskih subjekata sustava zračnog prometa. Također je potrebno istaknuti da tijekom zimskog razdoblja u uvjetima niske potražnje Croatia Airlines kao nacionalni zrakoplovni prijevoznik omogućuje povezivanje Hrvatske sa svijetom.

Dana 4. siječnja 2018. godine Odlukom Vlade Republike Hrvatske Croatia Airlines vraćen je na listu tvrtki od strateškog i posebnog interesa. Sukladno Nacionalnom programu reformi, koji je usvojen 26. travnja 2018. godine, Vlada Republike Hrvatske je 21. veljače 2019. donijela Odluku o pokretanju postupka traženja strateškog partnera i osnivanju Povjerenstva za provedbu postupka i predlaganje odabira strateškog partnera društva Croatia Airlines d.d.

Od strateškog partnera očekuje se sljedeće:

- Širenje prometne mreže te povećanje tržišnog udjela društva Croatia Airlines d.d., imajući u vidu važnost redovitog i cjelogodišnjeg povezivanja u domaćem i međunarodnom zračnom prometu i potrebu za snažnom potporom daljnjem razvoju turističkih potencijala Republike Hrvatske.
- Dokapitalizacija u svrhu potpore budućeg razvoja društva Croatia Airlines d.d.
- Sudjelovanje u obnovi flote društva Croatia Airlines d.d., sukladno planovima širenja.
- Daljnji razvoj tehničkih servisa društva Croatia Airlines d.d. prema vanjskim naručiteljima.

Poslovanje i aktivnosti u Croatia Airlines u trećem kvartalu 2018. godine bile su intenzivno medijski popraćene zbog dvije najave štrajka dijela zaposlenika koji u konačnici nisu bili provedeni. U tom je razdoblju bilo 1.666 medijskih objava o Croatia Airlines što inače premašuje i godišnji nivo objava o kompaniji. Rezultat ovakve medijske izloženosti, a vezano uz najave štrajka izravno se odrazio i na poslovne rezultate Croatia Airlines kroz smanjenje obujma očekivanog prometa, a samim time i financijskih učinaka. Najave štrajka desile su se na vrhuncu ljetne sezone (treći kvartal), što je najnepovoljniji trenutak za Croatia Airlines s obzirom na izraženu sezonalnost

²⁸ www.dzs.hr; Priopćenje Promet u zračnim lukama u prosincu 2018., 8. veljače 2019.

poslovanja, jer u tom razdoblju kompanija ostvaruje najveće prihode kojima se pokriva gubitak ostvaren tijekom zimske sezone.

Rizici poslovanja

Zrakoplovne kompanije suočavaju se sa širokim rasponom strateških, operativnih i financijskih rizika, a posebnosti proizlaze iz specifičnih karakteristika pojedinih tržišta ovisno o stupnju razvijenosti gospodarstva, obilježjima potražnje (sezonalnost, turizam...), postojećoj i budućoj razini konkurencije, te veličini i financijskoj snazi pojedinih prijevoznika. U provedbi procesa upravljanja rizicima Croatia Airlinesa prepoznati su najvažniji rizici prema mogućem utjecaju na poslovanje kompanije čije praćenje treba osigurati ublažavanje mogućih negativnih posljedica te transformiranje rizika u prilike gdje god je to moguće.

Najvažniji vanjski rizici koji utječu na poslovanje Croatia Airlinesa su gospodarsko okruženje (Hrvatska i odredišta), konkurencija, Star Alliance i partnerstva, rizici promjena cijena (prometne naknade i dozvole za letenje, dobavljači, gorivo), kretanja valuta, kamatnih stopa i sl. Glavni unutarnji rizici odnose se na ljudske resurse, upravljanje kapacitetima, poremećaje u operaciji, prodaju i upravljanje prihodima, te rizik likvidnosti posebice u zimskim mjesecima. Jedan od glavnih rizika Croatia Airlinesa su i pregovori oko novog kolektivnog ugovora.

Izloženost recesiji i gospodarskoj krizi utječe na potražnju za uslugama zračnog prometa, pri čemu su najveći generator prometa u Hrvatskoj strani državljani (85 posto u 2018. godini). Udio hrvatskih državljana u međunarodnom putničkom prometu Croatia Airlines (oko 35 posto) veći je nego kod konkurencije tako da je izloženost rizicima hrvatskog gospodarskog okruženja razmjerno veći.

Gorivo

Najznačajniji trošak za zrakoplovne kompanije predstavljaju troškovi goriva, stoga je upravljanje potrošnjom i troškovima goriva u Croatia Airlinesu kontinuirano u fokusu operativnih i financijskih menadžment aktivnosti.

Tržište nafte u 2018. godini obilježilo je snažan rast cijena, a očekivalo se da će se cijena nafte doseći nove rekordne vrijednosti. Međutim, u zadnjem kvartalu 2018. godine svjetsko gospodarstvo počelo je usporavati, rast cijena je zaustavljen i cijena nafte je pala za više od 20\$/barelu.

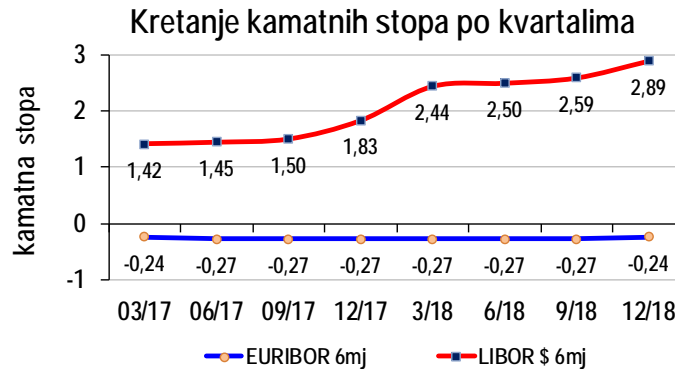
Prema IATA podacima cijena brenta nafte u 2018. godini iznosila je 73,0 \$/barelu (54,9 \$/barelu u 2017. godini), dok je prosječna cijena mlaznog goriva iznosila 87,6 \$/barelu (66,7 \$/barelu u 2017. godini). Prosječna cijena brenta nafte na londonskoj burzi u 2018. godini iznosila je 72 \$/barelu, što je za 17 \$ /barelu više nego u 2017. godini.

IATA je procijenila da će troškovi goriva zrakoplovnih kompanija u 2018. godini iznositi 180 milijardi USD (149 milijardi USD u 2017. godini). Udio troškova goriva u operativnim troškovima povećao se sa 21,4 posto u 2017. na 23,5 posto u 2018. godini.

Kamatni rizik

Društvo je preko dugoročnih kredita s varijabilnom kamatnom stopom izloženo i kamatnom riziku, zbog čega se redovito prati kretanje kamatnih stopa na svjetskom tržištu i njihov utjecaj na poslovanje kompanije. Trenutni ostatak glavnice po dugoročnom deviznom kreditu iznosi 78,3 milijuna kn.

U 2018. godini vrijednost Euribora ostala je nepromijenjena. Za razliku od Euribora, Libor je zabilježio rast što nije utjecalo na poslovanje Croatia Airlinesa obzirom da kompanija nema zaduženja po kreditima vezanim uz Libor.

Rizici novčanog tijeka

Trenutno najznačajniji unutarnji rizik koji utječe na poslovanje Croatia Airlinesa je rizik novčanog tijeka i održavanja likvidnosti. Kompanija rizikom upravlja redovitim praćenjem dospjeća obveza te održavanjem odgovarajućih i dostatnih iznosa gotova novca i pologa za pokriće dospjelih novčanih izdataka. Obzirom na izraženu sezonalnost poslovanja, radi premošćivanja razdoblja s nižim novčanim priljevima uobičajeno je kratkoročno zaduživanje putem kratkoročnih bankovnih kredita.

U svibnju 2018. godine Vlada Republike Hrvatske dala je suglasnost Croatia Airlinesu za dugoročno klupsko kreditno zaduženje kod Hrvatske poštanske banke (HPB) i Privredne banke Zagreb (PBZ) do 8,5 milijuna EUR radi financiranja investicijskog održavanja zrakoplovnih motora, a kredit je u cijelosti realiziran tijekom svibnja i lipnja 2018. godine. *Revolving* kredit Zagrebačke banke u iznosu od 3,2 milijuna EUR djelomično je otplaćen te je po istoj osnovi realiziran novi kratkoročni kredit u visini od 3 milijuna EUR. U studenom 2018. godine Croatia Airlines kratkoročno se zadužio kod Erste banke s dva kredita u ukupnom iznosu od 14,9 milijuna kn, Privredne banke za kredit u visini 7,4 milijuna kn te Hrvatske poštanske banke za kredit u visini 20 milijuna kn.

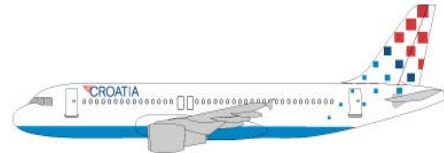
Valutni rizik

Izloženost rizicima negativnog utjecaja promjene valutnih tečajeva u odnosu na kunu očituje se kroz otplatu kredita i *leasing* rata denominiranim u inozemnim valutama. Devizni priljevi od prodaje karata u inozemstvu značajno ublažavaju navedene rizike. Izloženost aktualnoj volatilnosti USD kompenzira se prodajnim učincima na tržištu SAD-a.

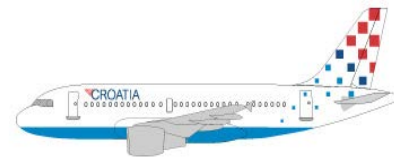
Flota i kapaciteti

Croatia Airlines je u 2018. godini raspolagao s flotom od 12 zrakoplova: šest zrakoplova Airbus - dva tipa A320 od kojih je jedan u operativnom najmu i četiri zrakoplova tipa A319, te šest zrakoplova Q400 u operativnom najmu. Ukupan broj raspoloživih sjedala na kraju 2018. godine iznosio je 1.380 sjedala.

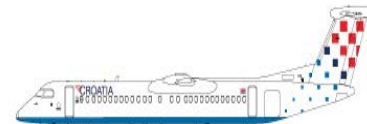
A 320 – 2 zrakoplova
zrakoplov ima 174 sjedala – ukupno 348 sjedala

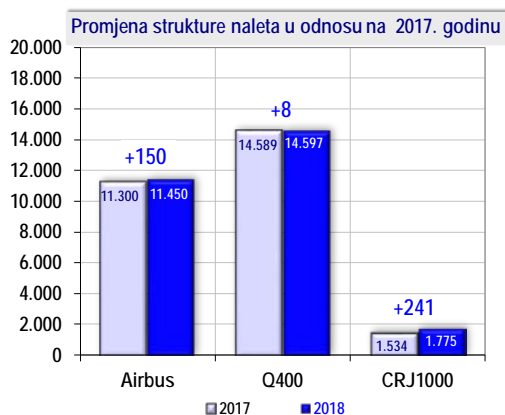
A 319 – 4 zrakoplova
zrakoplov ima 144 sjedala – ukupno 576 sjedala

Q 400 – 6 zrakoplova
zrakoplov ima 76 sjedala – ukupno 456 sjedala

Zbog širenja mreže odredišta i održavanja planiranog reda letenja Croatia Airlines je za turističku sezonu, kao i 2017. godine, unajmio dva zrakoplova CRJ1000 sa 100 sjedala u razdoblju od svibnja do listopada 2018. godine čime je upotpunjena postojeća flota od 12 zrakoplova.

U 2018. godini zrakoplovi Croatia Airlinesa ostvarili su nalet od 40.196 blok sati, što je povećanje od 2 posto u odnosu na prethodnu godinu.

Ostvareno je 28.003 letova, što je 2 posto više nego prethodne godine. S ciljem prilagođavanja ponude kapaciteta zahtjevima tržišta zadržana je struktura naleta u korist manjih zrakoplova Q400.

Ad hoc unajmljeni zrakoplovi korišteni su na ukupno 181 let kako bi se maksimalno smanjili poremećaji u prometu.

Iskorištenost flote

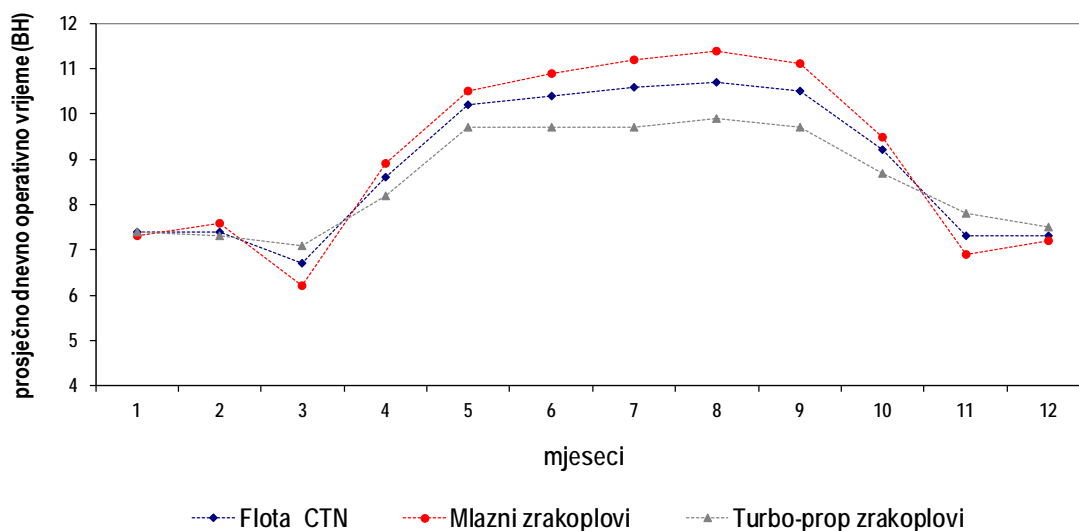
Tip zrakoplova	Broj zrakoplova	Ø dnevno vrijeme operacije (BH)	Porast 18-17	Porast iskorištenosti 18/17
Airbus A320	2	9,4	+1,1	13,3%
Airbus A319	4	9,5	+0,4	4,4%
Q-400	6	8,6	+0,2	2,4%
CRJ1000*	2	9,5	+0,2	2,2%
UKUPNO	14	9,1	+0,4	4,6%

*najam u ljetnoj sezoni

Flota Croatia Airlinesa ostvarila je u 2018. godini prosječno 3.304 blok sata po zrakoplovu, što je za 4,9 posto viši nivo iskorištenosti u odnosu na 2017. godinu.

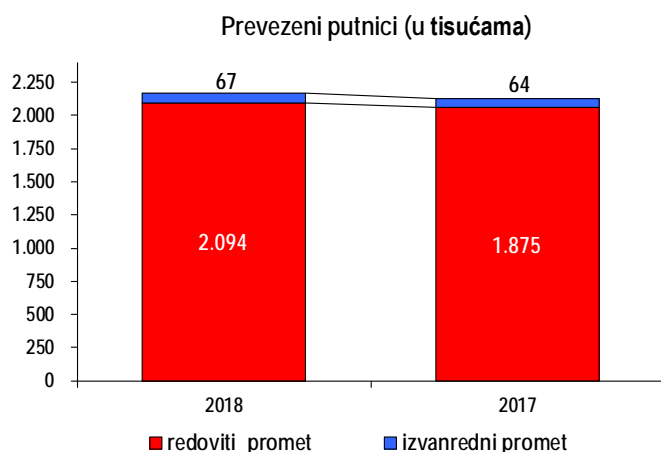
Prosječan broj zrakoplova na razini cijele 2018. godine iznosio je 12,08 zrakoplova (bez kratkoročno unajmljenih zrakoplova). Raspoloživi sjedalo-kilometri (ASK) u 2018. godini povećani su za 3 posto, dok su ostvareni putnički kilometri (RKP) veći za 2 posto.

Iskorištenost flote CTN po mjesecima 2018. godine

Tržište

U 2018. godini kapaciteti mjereni raspoloživim sjedalo kilometrima (ASK) su povećani za 3 posto što se pozitivno odrazilo i na opseg putničkog prometa. Croatia Airlines proširio je mrežu europskih odredišta uvođenjem dviju novih međunarodnih linija: Zagreb-Dublin-Zagreb i Zagreb-Mostar-Zagreb.

Broj putnika porastao je za 2 posto u odnosu na ostvarenje 2017. godine. U **domaćem redovitom prometu** broj putnika je na razini ostvarenja 2017. godine dok je u **međunarodnom redovitom putničkom prometu** veći za 3 posto u odnosu na 2017. godinu. U izvanrednome, **charter prometu**, prevezeno je 75,3 tisuća putnika, što je 13 posto više u odnosu na 2017. godinu.

Udio charter prometa iznosi tek 3 posto ukupnog prometa.

Ostvareni prijevoz tereta u 2018. godini iznosi 2.264 tone, što je na razini ostvarenja 2017. godine.

Povećanjem broja prevezenih putnika ostvaren je **putnički faktor popunjenosti (PLF) od 73,5 posto** koji je za 0,9 postotnih bodova manji od ostvarenja 2017. godine.

Ostvareni **težinski faktor popunjenosti (WLF) iznosi 70,4 posto** (-0,9 pp).

U 2018. godini Croatia Airlines je u redovitom međunarodnom prometu povezivao Hrvatsku sa 39 odredišta u 24 europske države, a u suradnji s partnerima iz udruge *Star Alliance* i s cijelim svijetom. Na vrhuncu sezone Croatia Airlines obavljao je 105 letova na dan.

U 2018. godini Croatia Airlines započeo je s letenjem u dva nova odredišta, Mostar tijekom cijele godine, te Dublin tijekom ljetne sezone. Uključujući navedene dvije nove destinacije, Croatia Airlines je u zadnje tri godine uveo deset novih odredišta. Uz Dublin i Mostar započelo se s letenjem na još dvije nove sezonske linije Dubrovnik – München i Split – Kopenhagen. Letovi Zagreb – Dublin obavljali su se od 3. svibnja do 28. listopada 2018. godine, dvaput na tjedan, četvrtkom i nedjeljom. Letovi za Mostar započeli su 3. svibnja 2018. godine. Iz Zagreba u Mostar operiralo se četvrtkom i nedjeljom u večernjim satima, a iz Mostara u Zagreb petkom i ponedjeljkom u jutarnjim satima. Letovi su se istim danima obavljali i u zimskom redu letenja 2018./2019. godine.

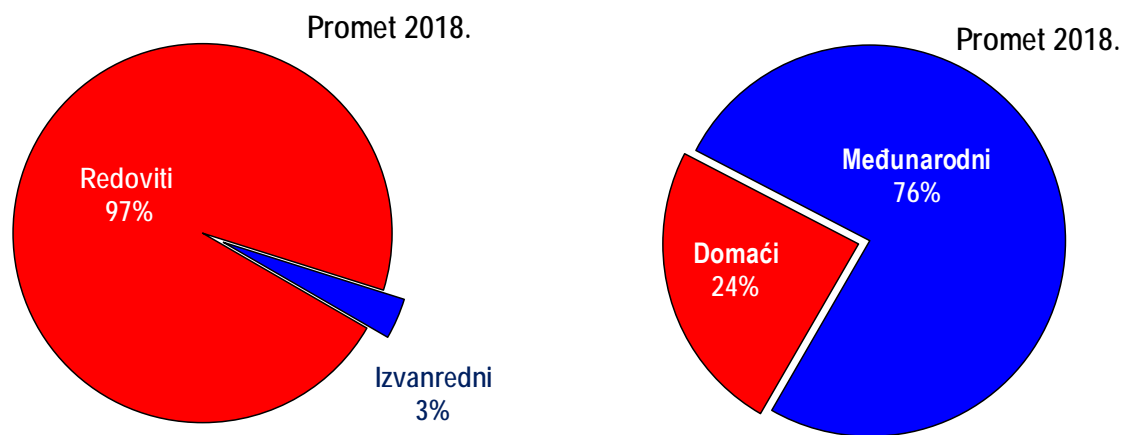
Osim novih linija, u ovogodišnjem ljetnom redu letenja povećao se i broj tjednih letova na pojedinim linijama. Tako su od 4. svibnja uvedena četiri dodatna poslijepodnevna leta na liniji Zagreb – Skoplje, što je dodatna pogodnost transfernim putnicima koji iz europskih prometnih čvorišta – Amsterdama, Bruxellesa, Kopenhagena, Frankfurta i drugih – preko Zagreba, putuju u Skoplje. Više tjednih letova obavljalo se i na liniji Zagreb – Dubrovnik – Rim na kojoj je, osim dosadašnjih letova subotom i nedjeljom, početkom svibnja uveden i dodatni let srijedom.

Zrakoplovi Croatia Airlinesa i dalje su letjeli u svih osam novih europskih odredišta, odnosno na svim sezonskim linijama koje su uvedene tijekom 2016. i 2017. godine – iz Zagreba u Stockholm, Oslo, Helsinki, Bukurešt, Lisabon, Milano, Prag i Sankt Peterburg. Pritom se broj tjednih letova u Sankt Peterburg, uz letove četvrtkom i nedjeljom, povećao za dodatni let utorkom. Tijekom ljetnog reda letenja ponovno su bili uvedeni i sezonski letovi u mnoga atraktivna europska odredišta kao što su Atena, Barcelona, Lisabon, Venecija i druga.

U 2018. godinu Croatia Airlines je ušao sa 16 *code share* partnera od čega se 13 odnosi na kompanije iz Star Alliance-a (Lufthansa, Austrian Airlines, Swiss, Turkish Airlines, TAP, SAS, Brussels Airlines, United Airlines, Air Canada, LOT, Singapore Airlines, Air India i Asiana Airlines), a tri na članove Sky Team alijanse (Air France, KLM i Alitalia). Cilj ovakvih suradnji je ostvarivanje dostupnosti na tržištima na kojima zrakoplovna kompanija fizički ne obavlja letove ili povećanje kapaciteta na postojećim rutama.

U 2018. godini prevezeno je ukupno 2.168.863 putnika što je rekordan broj putnika u povijesti kompanije i prevezeno je za 44.335 putnika više u odnosu na 2017. godinu (2 posto). Rekordan putnički promet zabilježen je i na razini mjeseca svibnja tijekom kojeg je, prvi put od početka komercijalnog letenja 1992. godine, zabilježeno više od 200 tisuća putnika. Prevezeno je gotovo 214 tisuća putnika, što je najveći broj putnika u svibnju u povijesti tvrtke. Zbog pozitivnog putničkog trenda Croatia Airlines je zabilježio jubilarnog dvomilijuntnog putnika u 2018. godini, 16 dana prije nego u 2017. godini.

Od ukupnog broja prevezenih putnika 526.131 putnik ostvaren je u domaćem redovitom prometu, 1.567.409 putnika u međunarodnome redovitom prometu i 75.323 putnika u *charter* prometu.

U međunarodnome redovitom prometu broj prevezenih putnika u 2018. godini veći je za 2 posto, odnosno prevezeno je 35.571 putnika više u odnosu na 2017. godinu.

Aktivnosti **Sektora tehničkih poslova** vezane uz radove na zrakoplovima Croatia Airlinesa odrađene su u vlastitoj režiji te izvedene sukladno standardnom postupku planiranja godišnjih paketa radova. Tijekom provedbe radova utvrđeni su nalazi na zrakoplovima koji su prouzročili intenzivnu komunikaciju s proizvođačima zrakoplova

te fizičko provođenje dodatnih radova. Radnici Sektora tehničkih poslova odradili su i četiri šestogodišnja pregleda i pet C pregleda na zrakoplovima drugih kompanija.

Marketinške aktivnosti Croatia Airlinesa u 2018. godini bile su ponajprije usmjerene na promociju ljetnog reda letenja te uvođenje četiri nove linije: Zagreb – Dublin – Zagreb, Zagreb – Mostar – Zagreb, Dubrovnik – München – Dubrovnik i Split – Kopenhagen – Split. Promotivnim aktivnostima podržane su i linije za Pariz, Rim, Atenu, Barcelonu, Oslo, Stockholm, Helsinki, Sarajevo, Skopje, Sankt Peterburg, Prag kao i domaći letovi. U zadnjem kvartalu promotivno su podržane linije za Njemačku, Italiju kao i linije za Lisabon, Barcelonu, Paris, Kopenhagen, Beč, Zürich i Amsterdam te linije u domaćem prometu.

U rujnu 2018. godine je s Hrvatskim nogometnim savezom (HNS) potpisan ugovor o poslovnoj suradnji, kojim je Croatia Airlines postao službeni avioprijevoznik Hrvatskog nogometnog saveza u sljedeće dvije godine.

Croatia Airlines je u suradnji s Hrvatskom turističkom zajednicom sudjelovao na turističkim sajmovima u Helsinkiju, Beču, Moskvi, Bukureštu, Münchenu, te na vodećem svjetskom sajmu turističke industrije ITB Berlin. Kompanija je samostalno nastupila na sajmu *Place2go* u Zagrebu u cilju predstavljanja novih linija te na turističkom sajmu u Mostaru. Croatia Airlines se, zajedno s Turističkom zajednicom grada Zagreba, predstavio i na turističkom sajmu u Barceloni.

Svoje ponude Croatia Airlines redovito promovira na *Google* tražilicama, a s korisnicima usluga konstantno komunicira putem društvenih mreža *Facebook*, *Twitter*, *Instagram*, *LinkedIn*, *Google+*, *YouTube*.

Financijsko poslovanje

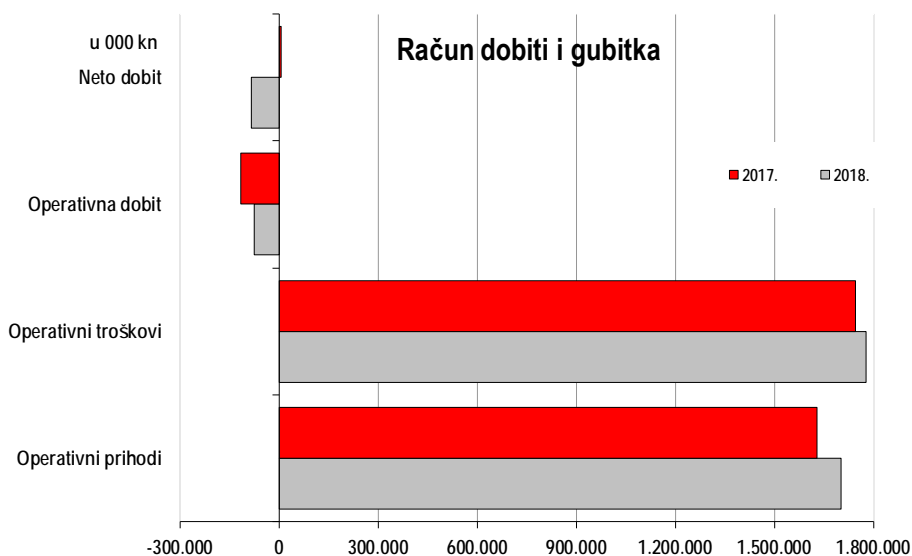
Račun dobiti i gubitka

(000 kn)	2018.	2017.	Indeks 18./17.	2016.
Putnički promet	1.501.706	1.413.172	106	1.351.736
Prijevoz tereta	11.614	12.079	96	14.275
Ostali prihodi	188.022	203.669	92	195.173
PRIHODI IZ POSLOVANJA	1.701.343	1.628.919	104	1.561.184
Troškovi letenja	587.755	514.963	114	453.963
Održavanje	251.883	247.825	102	244.973
Usluge putnicima	120.221	97.846	123	85.320
Usluge u zračnom prometu	394.295	389.988	101	379.503
Promidžba i prodaja	225.794	233.063	97	216.377
Opći i administrativni poslovi	83.887	92.412	91	80.124
Amortizacija	100.868	94.433	107	85.450
Ostali rashodi	13.143	74.738	18	7.704
TROŠKOVI IZ POSLOVANJA	1.777.846	1.745.269	102	1.553.415
DOBIT/GUBITAK IZ POSLOVANJA	-76.503	-116.349	66	7.769
Rashodi od kamata	-4.407	-5.179	85	-7.553
Prihodi od kamata	113	272	42	426
Tečajne razlike (neto)	-1.773	-9.777	18	6.804
Ostali financijski rashodi	-455	-214	212	-261
Ostali financijski prihodi	88	27	331	857
NETO REZULTAT FINANCIRANJA	-6.434	-14.872	43	273
NETO GUBITAK (bez jednokratne stavke)	-82.937	-131.221	63	8.042
Prihod od prodaje slotova		138.558		
NETO DOBIT/GUBITAK (s jednokratnom stavkom)	-82.937	7.337	-	8.042

Napomena: Izmijenjeno je izvješće za usporednu 2017. godinu u kategoriji održavanja, ostalih rashoda i rezultata u skladu sa zahtjevima standarda MRS 8. Korekcija je obrazložena u bilješkama koje su sastavni dio Konsolidiranog i odvojenog financijskog izvještaja za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. zajedno s Izvješćem neovisnog revizora.

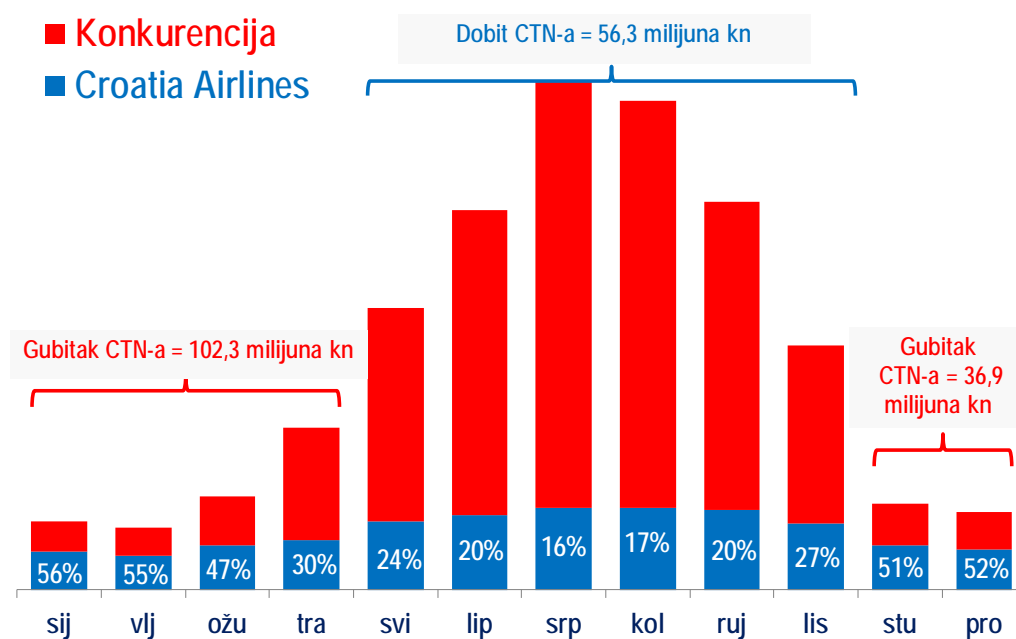
U 2018. godini ostvaren je operativni gubitak u visini od 76,5 milijuna kn. S neto rezultatom financiranja krajnji gubitak iznosio je 82,9 milijuna kn.

Radi realnosti usporedbe postignutih rezultata, iz ostvarenih poslovnih prihoda usporednog razdoblja 2017. godine izuzeta je izvanredna jednokratna stavka - djelomična prodaja slotova na zračnoj luci Heathrow - u visini od 138,6 milijuna kn. U usporedbi s tako iskazanim rezultatom, neto gubitak tekućeg razdoblja manji je za 37 posto, odnosno za 48,3 milijuna kn uz istovremeno ostvareni porast troškova goriva za 71,3 milijuna kn kao posljedica rasta cijena nafte.

Croatia Airlines, u pravilu, ostvaruje gubitak tijekom zimskog reda letenja u uvjetima niske potražnje kada je minimalna prisutnost konkurencije. Tijekom ljetne sezone, kada su na tržištu prisutni svi veliki europski tradicionalni i niskotarifni prijevoznici ostvaruje se dobit koja u 2018. godini nije bila dovoljna za pokriće gubitaka zimskog razdoblja.

Putnici (000) po mjesecima + „Market share” Croatia Airlinesa vs. financijski rezultati

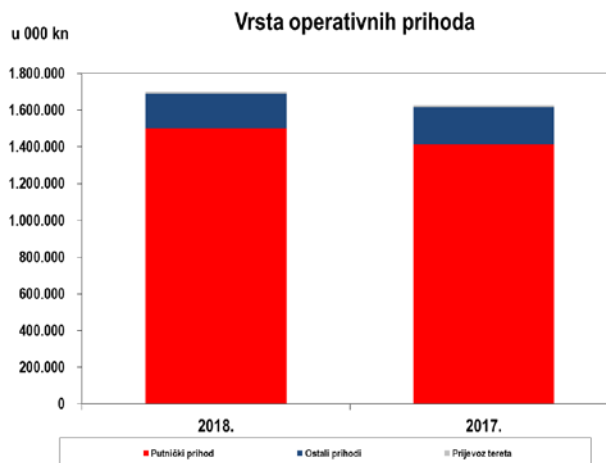

Izvor: Priopćenja DZS-a Promet u zračnim lukama i interni podaci Croatia Airlinesa

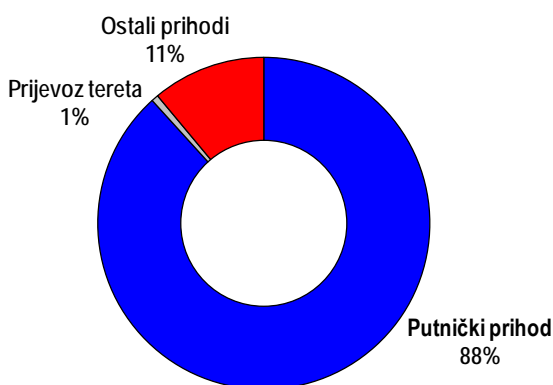
Operativni prihodi su 4 posto veći u odnosu na 2017. godinu.

Porast **putničkih prihoda** od 88,5 milijuna kn (6 posto) rezultat je rasta broja putnika od 2 posto te rasta prosječne tarife. Udio putničkih prihoda u operativnim prihodima iznosi 88 posto te je veći za 1,5 postotnih bodova u odnosu na udio iz 2017. godine iz koje su isključene jednokratne stavke.

Prihodi od prijevoza tereta manji su za 4 posto uz zadržavanje iste razine prijevoza u tonama. **Ostali prihodi** su za 8 posto niži kao rezultat manje ostvarenih povrata plaćenih *maintenance* rezervi za radove održavanja na vlastitoj floti te prihoda od usluga tehnike vezanih uz radove na zrakoplovima drugih kompanija.

Struktura operativnih prihoda 2018.

Operativni troškovi su veći za 3 posto u odnosu na 2017. godinu.

Porast u odnosu na 2017. godinu ostvarili su troškovi letenja, održavanja, usluga putnicima, usluga u zračnom prometu te amortizacija.

Troškovi letenja (+14 posto; +72,8 milijuna kn) veći su zbog većih troškova goriva proizašlih iz više cijene nafte na tržištu u odnosu na 2017. godinu. Troškovi goriva u strukturi troškova sudjeluju sa 18 posto.

Troškovi održavanja veći su od prošlogodišnjih za 2 posto zbog većeg opsega i broja radova te redovnog održavanja flote u odnosu na 2017. godinu.

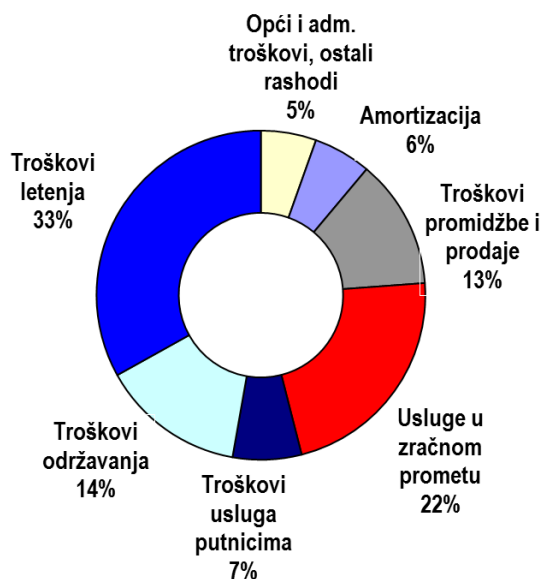
Veći broj zahtjeva zbog neregularnosti u prometu glavni su uzrok porasta troškova usluga putnicima u visini od 22,4 milijuna kn.

Značajan broj velikih investicijskih radova na motorima i zrakoplovima u zadnjih par godina uzrok je porast troškova amortizacije za 7 posto, odnosno oko 6,4 milijuna kn u odnosu na 2017. godinu.

Porast od 4,3 milijuna kn (+1 posto) ostvaren je na troškovima usluga u zračnom prometu proizašlih iz porasta jediničnih cijena usluga na pojedinim zračnim lukama te porasta broja operacija s većim i skupljim zrakoplovima.

Najveći udio u operativnim troškovima odnosi se na troškove letenja te usluge u zračnom prometu. Udio troškova letenja u operativnim troškovima u promatranom razdoblju iznosi 33 posto, dok udio troškova usluga u zračnom prometu iznosi 22 posto.

Struktura operativnih troškova 2018.

Imovina, financiranje i investicije

Bilanca stanja

(000 kn)	Kraj 2018.	Kraj 2017.	Indeks 18./17.	Kraj 2016.	Indeks 17./16.
AKTIVA					
Dugotrajna imovina	660.283	616.832	107	644.138	96
Kratkotrajna imovina	201.851	220.669	91	218.274	101
UKUPNO AKTIVA	862.134	837.502	103	862.412	97
PASIVA					
Kapital i rezerve	304.118	386.691	79	379.064	102
Rezerviranja	33.279	35.274	94	3.336	-
Dugoročne obveze	56.680	16.575	342	31.825	52
Kratkoročne obveze	468.056	398.962	117	448.187	89
UKUPNO PASIVA	862.134	837.502	103	862.412	97

Napomena: Izmijenjeno je izvješće za usporednu 2017. godinu u kategoriji dugotrajne imovine, zaliha i rezultata u skladu sa zahtjevima standarda MRS 8. Korekcija je obrazložena u bilješkama koje su sastavni dio Konsolidiranog i odvojenog financijskog izvještaja za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. zajedno s Izvješćem neovisnog revizora.

Vrijednost imovine na kraju godine veća je za 3 posto u odnosu na 2017. godinu. Ukupna dugotrajna imovina povećana je za 7 posto. U strukturi dugotrajne imovine porast je ostvaren kod materijalne i nematerijalne imovine zbog izvršenih ulaganja u vlastitu flotu te zrakoplove u najmu. Zbog uplate rate PDP (*Predelivery Payment*), a vezano uz obnovu flote i nabavu novih zrakoplova, ostvaren je i porast predujmova.

Vrijednost kratkotrajne imovine smanjila se za 9 posto u odnosu na kraj 2017. godine. U strukturi kratkotrajne imovine smanjena je razina novčanih sredstava, dok su potraživanja, zalihe te financijska imovina ostvarili porast. Potraživanja su naplaćivana prosječno u roku od 7 dana kao i u prethodnoj godini.

Kapital i rezerve na kraju 2018. godine iznosio je 304,1 milijun kn te je za 21 posto manji nego na kraju 2017. godine zbog negativnog rezultata ostvarenog za 2018. godinu.

Rezerviranja su smanjena za 6 posto plaćanjem obveza za takse zračnim lukama rezerviranim u prethodnim razdobljima.

Dugoročne obveze veće su za 40,1 milijun kn zbog novog dugoročnog kreditnog zaduženja realiziranog za financiranje investicijskog održavanja zrakoplovnih motora.

Kratkoročne obveze pored financijskih obveza uključuju obveze prema dobavljačima te ostale kratkoročne obveze. Obveze prema dobavljačima veće su prvenstveno zbog obveza za investicijsko održavanje (obnove motora) koje su plaćene početkom 2019. godine. Ostale obveze manje su 5 posto u odnosu na kraj 2017. godine i najvećim se dijelom odnose na obvezu vezanu uz prijevoz putnika (*Air Traffic Liability*) koja nastaje prodajom usluga prijevoza putnicima. Karakteristika zračnog prijevoza je da prodane zrakoplovne karte u pravilu prestaju biti kratkoročna obveza i postaju prihod tek po izvršenju usluge prijevoza.

Obveze Croatia Airlinesa na kraju 2018. godine po kreditima kod domaćih banaka iznose 142,8 milijuna kn, od čega se 78,3 milijuna kn odnosi na dugoročne (srednjoročne) kredite, a 64,5 milijuna kn iznose kratkoročni krediti. Za financijske obveze iz poslovanja nisu korištena državna jamstva. Sve financijske obveze društvo uredno podmiruje sukladno zadanim rokovima.

Investicije u 2018. godini

Investicije	2018	2017.	2016.
Ulaganja u zrakoplove	85.924.925	49.679.306	36.424.517
Ulaganja u rezervne dijelove, alate i opremu	15.281.948	12.429.305	10.150.536
Građevinski objekti	1.998.589	1.985.532	1.946.870
Nematerijalna imovina (ulaganja u tuđe zrakoplove)	48.657.942	82.746.049	62.254.320
Nematerijalna imovina - ostalo	2.195.087	3.095.421	4.332.776
Ostala oprema	2.242.468	4.506.174	1.111.565
Ukupno	156.300.959	154.441.787	116.220.583

U 2018. godini ostvarena su ulaganja koja su izravno vezana uz letenje, održavanje i operiranje zrakoplova odnosno održavanje zajamčene razine sigurnosti. U odnosu na 2017. godinu investicije su veće za 1 posto.

Prioritetna i najznačajnija ulaganja odnose se na **ulaganja u zrakoplove** s uključenim rezervnim dijelovima u visini od 149,9 milijuna kn, a čine oko 96 posto ukupnih ulaganja u 2018. godini.

Ulaganja u zrakoplove vlastite flote iznose 85,9 milijuna kn i pored planiranih i izvedenih modifikacija (TCAS; WINGS; ADS-B Out) visine 8,5 milijuna kn obuhvaćanju tri *overhaul* motora CFM56-5B vrijedna 64,1 milijun kn, tri šestogodišnja pregleda Airbus zrakoplova u visini od 8,2 milijuna kn kao i dvije zamjene podvozja na Airbus floti u visini od 5,1 milijun kn.

Ulaganja na zrakoplovima i motorima u **operativnom leasingu** iznosila su 48,7 milijuna kn i uključuju *overhaul* motora CFM56-5B, radove na podvozju na dva zrakoplova Q400 flote te na unajmljenom zrakoplovu A320 kao i predviđene modifikacije.

U promatranom su razdoblju napravljena i dva C pregleda u internoj izvedbi na zrakoplovima flote Airbus (CTI, CTJ) te četiri C pregleda na zrakoplovima Q400 flote (CQA, CQB, CQD i CQF).

Ulaganja u **rezervne dijelove** iznose 15,3 milijuna kn.

Ostala ulaganja obuhvaćaju oko 2 milijuna kn uloženi u građevinske objekte i infrastrukturu, 2,2 milijuna ulaganja u software te 2,2 milijuna kuna u raznu ostalu opremu.

Novčani tijek

(u 000 kn)	2018.	2017.	Indeks
Stanje sredstava 1. siječnja	38.486	30.092	128
priljev iz poslovanja	1.866.497	1.932.478	97
prodaja imovine	5	9	-
kredit	105.028	37.450	280
Priljev ukupno	1.971.530	1.969.937	100
obveze iz poslovanja	1.835.254	1.742.509	105
investicije	108.483	187.744	58
kredit	49.654	31.290	159
Odljev ukupno	1.993.391	1.961.543	102
Neto promjena u razdoblju	-21.861	8.394	-
Stanje sredstava 31. prosinca	16.625	38.486	43

Na kraju 2018. godine stanje novca iznosi 16,6 milijuna kn uz ostvareni negativan neto novčani tijek u visini od 21,9 milijuna kn. Dok su priljevi ostvareni na istoj razini kao i na kraju 2017. godine, odljevi su porasli 2 posto.

Smanjenje poslovnih priljeva od 3 posto u usporedbi s prethodnom godinom proizlazi iz prodaje dijela *slotova* na zračnoj luci London Heathrow s osnove koje je u 2017. godini realiziran priljev u visini od 138,6 milijuna kn.

U 2018. godini realizirana su nova zaduženja. U svibnju 2018. godine Vlada Republike Hrvatske dala je suglasnost Croatia Airlinesu za dugoročno klupsko kreditno zaduženje kod Hrvatske poštanske banke (HPB) i Privredne banke Zagreb (PBZ) do 8,5 milijuna EUR, radi financiranja investicijskog održavanja zrakoplovnih motora, a kredit je u cijelosti realiziran tijekom svibnja i lipnja 2018. godine. *Revolving* kredit Zagrebačke banke u iznosu od 3,2 milijuna EUR djelomično je otplaćen te je po istoj osnovi realiziran novi kratkoročni kredit u visini od 3 milijuna EUR. Preostali dio kreditnog zaduženja odnosi se na kratkoročne kredite kojima se kompanija uobičajeno zadužuje tijekom zimske sezone u periodu niske likvidnosti, a koje tijekom godine uredno vraća.

Ukupni odljevi veći su 2 posto u odnosu na prethodnu godinu. Odljevi iz poslovanja veći su za 5 posto zbog rasta obaveza iz poslovanja gdje najznačajniji utjecaj ima povećanje cijene goriva, održavanja te obaveza prema putnicima. U 2018. godini ostvaren je niži iznos odljeva po investicijama zbog podmirenje dijela investicijskih radova početkom 2019. godine.

U promatranom razdoblju u cijelosti je otplaćen kratkoročni kredit HPB banke u iznosu od 30 milijuna kn, dvije rate klupskog kredita u ukupnom iznosu od 450 tisuća EUR te dvije rate dugoročnog PBZ kredita u iznosu 2 milijuna EUR.

Konsolidirani rezultat poslovanja

tisuće kn	Croatia Airlines		Obzor putovanja		Amadeus Croatia		Croatia Airlines Grupa*	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Prihodi od prodaje	1.568.679	1.497.874	5.900	4.001	7.990	7.067	1.582.254	1.508.797
Ostali prihodi	132.663	269.604	96	0	8	15	132.637	269.619
Troškovi iz poslovanja	1.777.846	1.745.269	4.376	3.930	7.878	6.954	1.789.654	1.756.008
Dobit/gubitak iz poslovanja	(76.503)	22.209	1.620	71	120	128	(74.763)	22.407
Neto financijski rezultat	(6.434)	(14.872)	(85)	(41)	(26)	(32)	(6.602)	(14.944)
Dobit/gubitak prije oporezivanja	(82.937)	7.337	1.535	30	94	96	(81.364)	7.463
Neto rezultat poslovanja	(82.937)	7.337	1.254	23	52	56	(81.688)	7.416

Konsolidirani rezultat grupe obuhvaća rezultat Društva te njegovih ovisnih društava. Sve transakcije unutar grupe u potpunosti su eliminirane, a konsolidirani rezultat za 2018. godinu na razini Grupe iznosi 81,7 milijuna kn gubitka. Ukupni prihodi i rashodi ovisnih društava u konsolidiranim prihodima i rashodima sudjeluju s manje od jedan posto, što pokazuje neznatan utjecaj poslovanja ovisnih društava na poslovanje Croatia Airlinesa.

Kao zrakoplovni prijevoznik Grupa je izložena promjenama kamatnih i valutnih tečajeva. Iz tog razloga Grupa primjenjuje politiku analiziranja i aktivnog upravljanja postojećim rizičnim pozicijama i tržišnim trendovima kao i internog prijeboja rizičnih pozicija u mjeri u kojoj je to moguće.

Područje revizijskog djelovanja Croatia Airlines obuhvaća i internu reviziju ovisnih društava što je definirano Strateškim planom rada interne revizije Croatia Airlines.

Planske smjernice i ciljevi 2019. godine

Croatia Airlines za 2019. godinu planira pozitivan rezultat zasnovan na projekciji prihoda i troškova koji se temelje na pretpostavkama povećanja ponuđenih kapaciteta mjerenih raspoloživim sjedalo kilometrima od 1 posto te porasta projiciranog broja putnika od 5 posto u odnosu na 2018. godinu.

Red letenja za 2019. godinu obuhvaća 8 destinacija u domaćem redovnom prometu i 30 destinacija u međunarodnom-euromediteranskom redovnom prometu. U izvanrednom (charter) prometu planirani su lanci charter letova na tržišta Austrije, Izraela, Švedske i Norveške.

U planu poslovanja za 2019. godinu naglasak je i dalje na maksimalnoj sigurnosti operacija uz praćenje i poštivanje zakonske regulative, održavanje certifikata i odobrenja te praćenje novih trendova u zrakoplovnoj industriji. Cilj je zadržati tehničku pouzdanost flote uz izvođenje svih redovno planiranih pregleda i modifikacija i ostalih radova na zrakoplovima i motorima u floti prema važećim standardima te zadržavanje nivoa kvalitete, sigurnosti i točnosti. S ciljem širenja linijskih usluga drugim kompanijama i povećanja poslovnih prihoda planira se proširenje "scope of work" za linijsko održavanje na najmanje dva nova tipa zrakoplova (npr. A320neo, CRJ900/1000, B737, A330...) U svrhu ostvarenja visokih tržišnih zahtjeva te povećanja udjela na tržištu teži se kontinuiranom praćenju zadovoljstva korisnika te razvoju mreže odredišta radi kojeg su planom predviđena dva dodatna zrakoplova u najmu.

U 2019. godini Croatia Airlines planira obavljanje PSO programa na linijama domaćeg prometa sukladno preuzetim obvezama iz Ugovora za razdoblje od 27. ožujka 2016. do 28. ožujka 2020. godine. PSO program kompanija planira obavljati i na međunarodnoj liniji Zagreb–Mostar–Zagreb temeljem sklopljenog Ugovora za razdoblje od 3. svibnja 2018. do 28. ožujka 2021. godine.

U 2019. godini predviđen je nastavak aktivnosti vezanih uz izradu modela dokapitalizacije, te identificiranje i verificiranje mogućih investitora uz pomoć konzultanata – financijskih savjetnika.

Nakon više od dvije godina trajanja kolektivnih pregovora, 12.02.2019. godine, potpisan je novi Kolektivni ugovor na razdoblje od pet godina, čime je osiguran dugotrajni socijalni mir kao važna pretpostavka stabilnog poslovanja.

Planirani pozitivan rezultat zasniva se na sljedećim pretpostavkama:

- Uvođenje u promet dva zrakoplova CRJ1000 (wet lease), jedan zrakoplov u razdoblju od travnja do listopada 2019. i jedan zrakoplov u razdoblju od travnja do prosinca 2019. godine;
- 28.908 - ostvarenje naleta u letovima;
- 40.566 - ostvarenje naleta u blok satima;
- Godišnji promet od oko 2.288.277 putnika (5 posto više u odnosu na 2018. godinu), od čega u redovnom prometu 2.220.697 putnika i u izvanrednom prometu 67.580 putnika;
- PLF na razini 74,7 posto;

Današnje poslovanje – Prometni učinci I.-II. 2019.

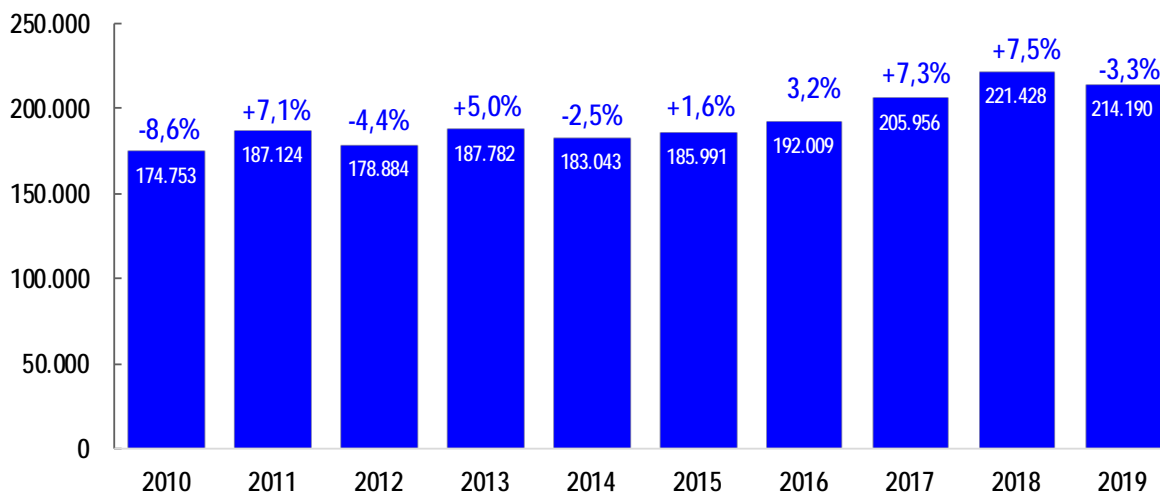
OPIS		I.-II. 2019.	I.-II. 2018.
nalet (km)	DIST 000	1.899	1.933
broj uzlijetanja	FLTS	3.274	3.320
stopa promjene	%	-1	1
operativno vrijeme	BH	4.320	4.472
stopa promjene	%	-3	-2
prevezeni putnici	RPAX 000	214	221
stopa promjene	%	-3	8
prevezena roba i pošta	CGO T	317	348
stopa promjene	%	-9	7
ostvareni putnički km	RPK mil.	143	147
raspoloživa sjedala - km	ASK mil.	221	212
putnički faktor popunjenosti	PLF %	64,6	69,5
ostvareni tonski km	RTK mil.	15	15
raspoloživi tonski km	ATK mil.	24	23
težinski faktor popunjenosti	WLF %	61,7	66,2

Broj putnika u prva dva mjeseca 2019. godine manji je za tri posto u odnosu na isto razdoblje 2018. godine.

Domaći redoviti promet bilježi pad broja putnika od četiri posto, a međunarodni redoviti putnički promet bilježi pad od tri posto u odnosu na ostvarenje istog razdoblja 2018. godine. Manji broj prevezenih putnika dijelom je rezultat i održavanja Europskog rukometnog prvenstva u Zagrebu u siječnju prošle godine. Putnički faktor popunjenosti (PLF) za prva dva mjeseca

2019. godine iznosi 64,6 posto i manji je za 4,9 postotnih bodova u odnosu na isto razdoblje 2018. godine.

Putnici I.-II. (2010.-2019.)

Predsjednik Uprave

Jasmin Bajić

Temeljem članka 272.p.,a u vezi čl.250.a.st.4. Zakona o trgovačkim društvima („Narodne novine“ broj 111/93., 34/99., 52/00., 118/03., 107/07., i 148/08., dalje u tekstu ZTD) Uprava Društva CROATIA AIRLINES d.d. (dalje u tekstu: Društvo), zastupana po Predsjedniku Uprave Jasminu Bajiću, daje sljedeću

I Z J A V U

o primjeni Kodeksa korporativnog upravljanja

Društvo dobrovoljno primjenjuje Kodeks korporativnog upravljanja (dalje u tekstu: Kodeks) kojega su zajednički izradile Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga i Zagrebačka burza, dostupan na službenim stranicama Zagrebačke burze, www.zse.hr.

Društvo je pratilo i primjenjivalo preporuke utvrđene Kodeksom objavljujući sve informacije čija je objava predviđena pozitivnim propisima, te informacije koje su u interesu dioničara Društva.

Detaljna obrazloženja vezana uz manja odstupanja od pojedinih preporuka Kodeksa, Društvo je iznijelo u Godišnjem upitniku Kodeksa korporativnog upravljanja.

Društvo Zagrebačkoj burzi dostavlja popunjen godišnji upitnik o korporativnom upravljanju, a Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga podatke za izradu godišnjeg izvještaja o korporativnom upravljanju izdavatelja koji su uvršteni na uređeno tržište Zagrebačke burze.

Sustav unutrašnjih kontrola u Društvu uspostavljen je na način da su internom organizacijom i poslovnim procedurama definirane kontrolne točke čime se osigurava nadzor tijekom točnosti i cjelovitosti konkretnih podataka koji se odnose na financijske, poslovne i regulatorne obveze koje mogu predstavljati značajne rizike za Društvo.

Procjena rizika financijskog izvještavanja obavlja se putem analiza i upravljanja unutarnjim i vanjskim rizicima kod pripreme realnih i objektivnih financijskih izvještaja sukladno računovodstvenim politikama Društva.

Postojećim sustavom unutarnjih kontrola Uprava društva nastoji minimalizirati i isključiti mogućnost pogrešaka i prijevara u poslovanju.

Upravu Društva predstavlja Predsjednik Društva g. Jasmin Bajić.

Upravu imenuje i opoziva Nadzorni odbor na vrijeme od pet godina. Uprava vodi poslove Društva sukladno Statutu Društva i zakonskim propisima.

Uprava je pratila da poslovne i druge knjige i poslovna dokumentacija budu u skladu sa Zakonom, sastavljala knjigovodstvene dokumente, realno procjenjivala imovinu i obveze, sastavljala financijska i druga izvješća u skladu s računovodstvenim propisima i standardima i važećim propisima.

Nadzorni odbor je sukladno zahtjevima Kodeksa proveo unutarnji nadzor Društva redovitim Kontrolama predloženih izvješća. Na sjednicama Nadzornog odbora raspravljalo se i odlučivalo o svim pitanjima iz nadležnosti tog tijela propisanim ZTD-om i Statutom Društva. Izvješće Nadzornog odbora o obavljenom nadzoru vođenja poslova dio je Godišnjeg izvješća Društva koje se podnosi Glavnoj skupštini.

U 2018. g došlo je do promjene u sastavu Nadzornog odbora obzirom da je gđa. Darija Jurica Vuković dana 18.6.2018. dala ostavku na mjesto člana Nadzornog odbora, nakon kojeg datuma je Nadzorni odbor nastavio funkcionirati u slijedećem sastavu:

Zlatko Mateša,

- predsjednik nadzornog odbora
- od 13.07.2016. godine,

Nataša Munitić,

- zamjenik predsjednika nadzornog odbora
- od 13.07.2016. godine,

Zoran Barac,

- član nadzornog odbora
- od 13.7.2016. i

Vjekoslav Jelić,

- član nadzornog odbora – predstavnik radnika
- od 07.07.2015. godine.

U 2018. godini Revizorski odbor djelovao je u sastavu Nataša Munitić, predsjednik, Jasnica Lozo i Darija Jurica Vuković član do 18.6.2018. Tijekom godine Revizorski odbor održao je 4 tematske sjednice na kojima se raspravljalo o financijskim rezultatima poslovanja, planu revizije, sustavu interne kontrole i upravljanja rizicima, te drugim poslovima gdje je Nadzornom odboru trebala potpora u učinkovitom izvršavanju obveza korporativnog upravljanja, financijskom izvješćivanju i kontrole Društva.

Pravo glasa dioničara nije ograničeno Statutom Društva na određeni postotak ili broj glasova, niti postoje vremenska ograničenja za ostvarivanje prava glasa. Svaka redovna dionica daje pravo na jedan glas na Glavnoj skupštini.

Tijekom protekle godine Društvo nije stjecalo vlastite dionice.

Temeljni kapital Društva iznosi 277.879.530,00 kn i podijeljen je na 27.787.953 redovnih dionica nominalne vrijednosti 10,00 kn.

dioničar	br.dionica	%udjela u temeljnom kapitalu
MINISTARSTVO DRŽAVNE IMOVINE ZA REPUBLIKU HRVATSKU	27.010.821	97,2033
ZRAČNA LUKA ZAGREB D.O.O.	477.121	1,7170
HPB ZA REPUBLIKU HRVATSKU	173.768	0,6253
JANAF D.D.	22.000	0,0792
CROATIA OSIGURANJE D.D.	10.270	0,0370
HRVATSKA LUTRIJA D.O.O.	4.000	0,0144
ASTRA INTERNATIONAL D.D. U STEČAJU	3.682	0,0133
HP D.D.	2.750	0,0099
TURISTHOTEL D.D.	2.090	0,0075
TANKERKOMERC D.D.	2.090	0,0075

Sukladno odredbama čl.250. st.4. i čl.272.p ZTD-a, ova Izjava je poseban odjeljak i sastavni dio godišnjeg izvješća o stanju Društva za 2018. godinu.

Zagreb, 30. travnja 2019.

Jasmin Bajić,

Predsjednik Uprave

CROATIA AIRLINES d.d.

**Konsolidirani i odvojeni financijski izvještaji
za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.
zajedno s Izvješćem neovisnog revizora**

	<i>Stranica</i>
Odgovornost za financijske izvještaje	49
Izvešće neovisnog revizora dioničarima Croatia Airlines d.d.	50 - 56
Konsolidirani izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti Grupe Croatia Airlines	57
Izveštaj o sveobuhvatnoj dobiti društva Croatia Airlines d.d.	58
Konsolidirani izvještaj o financijskom položaju Grupe Croatia Airlines	59
Izveštaj o financijskom položaju društva Croatia Airlines d.d.	60
Konsolidirani izvještaj o promjenama glavnice Grupe Croatia Airlines	61
Izveštaj o promjenama glavnice društva Croatia Airlines d.d.	62
Konsolidirani izvještaj o novčanim tokovima Grupe Croatia Airlines	63
Izveštaj o novčanim tokovima društva Croatia Airlines d.d	64
Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje	65 - 122

Odgovornost za financijske izvještaje

Uprava društva Croatia Airlines d.d., Buzin, Bani 75/b (dalje u tekstu Društvo) je dužna osigurati da godišnji konsolidirani i odvojeni financijski izvještaji za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. budu sastavljeni u skladu sa Zakonom o računovodstvu i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja koji su na snazi u Europskoj uniji te u skladu s Pravilnikom o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja, tako da pružaju istinit i fer prikaz financijskog stanja, rezultata poslovanja, promjena kapitala i novčanih tokova Društva za to razdoblje.

Na temelju provedenih istraživanja, Uprava opravdano očekuje da Društvo ima odgovarajuća sredstva za nastavak poslovanja u doglednoj budućnosti. Sukladno tomu, Uprava je izradila konsolidirane i odvojene financijske izvještaje pod pretpostavkom neograničenosti vremena poslovanja Društva.

Pri izradi konsolidiranih i odvojenih financijskih izvještaja Uprava je odgovorna:

- za odabir i potom dosljednu primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika;
- za davanje razumnih i razboritih prosudbi i procjena;
- za primjenu važećih standarda financijskog izvještavanja i za objavu i objašnjenje u financijskim izvještajima svakog odstupanja koje je od materijalnog značaja; te
- izradu financijskih izvještaja uz pretpostavku o neograničenosti vremena poslovanja, osim ako je pretpostavka neprimjerena.

Uprava je odgovorna za vođenje ispravnih računovodstvenih evidencija, koje će u bilo koje doba s prihvatljivom točnošću odražavati financijski položaj i rezultate poslovanja Društva, kao i njihovu usklađenost sa Zakonom o računovodstvu i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja koji su na snazi u Europskoj uniji. Uprava je također odgovorna za čuvanje imovine Društva, pa stoga i za poduzimanje opravdanih mjera da bi se spriječile i otkrile prijevare i ostale nezakonitosti.

Potpisano u ime Uprave:

Jasmin Bajić

Predsjednik Uprave

Croatia Airlines d.d.

Bani 75/b, Buzin

10000 Zagreb

Republika Hrvatska

30. travnja 2019. godine

Izvešće neovisnog revizora dioničarima Croatia Airlines d.d.

Izvešće o financijskim izvještajima

Mišljenje

Obavili smo reviziju nekonsolidiranih financijskih izvještaja društva Croatia Airlines d.d. („Društvo“) te konsolidiranih financijskih izvještaja Društva i njegovih ovisnih društava (zajedno „Grupa“), koji obuhvaćaju nekonsolidirani i konsolidirani izvještaj o financijskom položaju Društva, odnosno, Grupe na dan 31. prosinca 2018. godine te njihov nekonsolidirani i konsolidirani račun dobiti i gubitka i izvještaje o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, promjenama glavnice i novčanom toku za tada završenu godinu, kao i bilješke koje sadrže značajne računovodstvene politike i ostala pojašnjenja (u nastavku „financijski izvještaji“).

Prema našem mišljenju, priloženi financijski izvještaji istinito i fer prikazuju financijski položaj Društva i Grupe na dan 31. prosinca 2018. godine, njihovu financijsku uspješnost i njihove novčane tokove za godinu koja je tada završila, sukladno Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja usvojenim od strane Europske unije („EU MSFI“).

Osnova za izražavanje mišljenja

Obavili smo našu reviziju u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima. Naše odgovornosti, u skladu s tim standardima, podrobnije su opisane u našem izvješću neovisnog revizora u odjeljku *Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvještaja*. Neovisni smo od Društva i Grupe u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju financijskih izvještaja u Hrvatskoj i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima. Uvjereni smo da su nam pribavljeni revizijski dokazi dostatni i primjereni te da čine odgovarajuću osnovu za potrebe izražavanja našeg mišljenja.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su, po našoj profesionalnoj prosudbi, bila od najveće važnosti za našu reviziju financijskih izvještaja tekućeg razdoblja. Ta smo pitanja razmatrali u kontekstu naše revizije financijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima te ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Izvešće neovisnog revizora dioničarima Croatia Airlines d.d. (nastavak)

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Priznavanje prihoda od putničkog prometa u redovnim letovima

Prihod od putničkog prometa u redovnim letovima priznat u dobiti i gubitku u 2018. godini iznosi 1.412.630 tisuća kuna; knjigovodstvena vrijednost obveza za usluge u zračnom prometu na 31. prosinca 2018. iznosi 118.377 tisuća kuna.

Pogledati Bilješku 2 a) unutar *Značajnih računovodstvenih politika*, Bilješku 4 *Prihodi od putničkog prometa* i bilješku 32 *Ostale kratkoročne obveze*.

Ključno revizijsko pitanje	Kako smo pristupili tom pitanju
<p>Prihod od putničkog prihoda se mjeri temeljem prodajnih cijena koje se zaračunavaju kupcima.</p> <p>Dok odgovarajuća usluga prijevoza nije pružena, prodani dokumenti leta se priznaju kao obveza za usluge u zračnom prometu. U trenutku kada se putnički kupon iskoristi, odgovarajući prihod od leta se priznaje u dobiti i gubitku.</p> <p>Određivanje iznosa prihoda koji se priznaju u razdoblju temelji se na složenim internim IT sustavima, uključujući, između ostalog, sustav računovodstva prihoda i sustav upravljanja reda letenja, a također uključuje razmjenu informacija sa sustavima unutar industrije (kao što su rezervacijski sustavi aviokompanija) i partnerima u zrakoplovnim kompanijama za veliki volumen transakcija.</p> <p>Zbog značajne ovisnosti o različitim sustavima i kompleksnosti određivanja cijene karte (tarifna struktura, naknade, takse, popusti i slično), smatramo da je ovo područje ključno revizijsko pitanje.</p>	<p>Naše revizijske procedure uključivale su, između ostalog:</p> <ul style="list-style-type: none"> • procjenu usklađenosti politike priznavanja prihoda s relevantnim standardima financijskog izvještavanja i analizu utjecaja MSFI 15; • uz uključivanje vlastitih IT stručnjaka, testiranje dizajna, implementacije i operativne učinkovitosti kontrola na prihodima od putničkog prometa, uključujući i one kontrole u informacijskim sustavima koji podržavaju priznavanje prihoda od putničkog prometa; naši testovi dizajnirani su kako bi se ustanovilo funkcioniraju li ključni sustavi kako su dizajnirani te jesu li zaštićeni od manipulacije podacima ili postavkama obrade podataka, koji bi mogli dovesti do neispravnosti računovodstvenih evidencija, koje se odnose na prihode od putničkog prometa; • provođenje analitičkih postupaka procjene razvijajući očekivanje prihoda od putničkog prometa za godinu na temelju javno dostupnih podataka o obavljenom putničkom prometu i prosječnih cijena karata na letovima; • testiranja, na uzorku, obveze u zračnom prometu i prihoda od putničkog prometa povezivanjem iznosa priznatih u financijskim izvještajima s temeljnim podlogama i pratećom dokumentacijom (dokument leta (karta) i kupon ostvarenog leta); • za različite kategorije prihoda, povezivanje odabranih unosa visokog rizika obavljenih od strane Grupe tijekom godine i prateće dokumentacije kako bi se identificirala neobična i neispravna knjiženja. • procjenu adekvatnosti i potpunosti objava u financijskim izvještajima.

Izješće neovisnog revizora dioničarima Croatia Airlines d.d. (nastavak)

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Računovodstveni tretman imovine vezane uz zrakoplove te održavanje zrakoplova

Knjigovodstvena vrijednost zrakoplova na 31. prosinca 2018. iznosi 301.570 tisuća kuna; trošak amortizacije zrakoplova za godinu: 45.493 tisuće kuna.

Pogledati Bilješku 2 i) unutar *Značajnih računovodstvenih politika*, Bilješku 13 *Nekretnine, postrojenja i oprema*.

Ključno revizijsko pitanje

Računovodstveni tretman zrakoplova ima značajan utjecaj na odvojene i konsolidirane financijske izvješćaje zbog veličine iznosa iskazanih u imovini i dugog vijeka trajanja.

Ključni aspekti koji zahtijevaju prosudbu uključuju procjenu vrijednosti zrakoplova, određivanje korisnog vijeka i rezidualne vrijednosti zrakoplova te određivanje njihovih komponenti

Uprava pregledava amortizacijske stope svake godine, uzimajući u obzir ključne čimbenike koji utječu na vijek trajanja svake značajne komponente, interval održavanja i obavezne velike remonte.

Troškovi velikih zahvata održavanja trupa kao i motora i podvozja se kapitaliziraju kao zasebne komponente zrakoplova i amortiziraju tijekom prosječnog očekivanog vijeka između dva velika remonta. Istovremeno, troškovi povezani s rutinskim popravcima i održavanjem priznaju se kao rashod u trenutku nastanka.

Zbog gore navedenih faktora i složenosti, smatramo ovo područje ključnim revizijskim pitanjem.

Kako smo pristupili tom pitanju

Naše revizijske procedure uključivale su, između ostalog:

- procjenu usklađenosti politike Društva za priznavanje i mjerenje zrakoplovne flote s relevantnim standardima financijskog izvješćavanja;
- uskladu vrijednosti zrakoplova s procjenom neovisnog procjenitelja i kritičku ocjenu pretpostavki korištenih za utvrđivanje vrijednosti zrakoplova;
- kritičku procjenu vijeka trajanja i rezidualne vrijednosti pozivanjem na plan Društva za zrakoplove, nedavne transakcije vezane uz zrakoplove i praksu zrakoplovne industrije, kao i kroz razgovore s tehničkim osobljem;
- procjenu politike Društva vezano uz određivanje značajnih komponenti imovine zrakoplova temeljem razumijevanja značajnih komponenti kako je identificirano na razini zrakoplovne industrije;
- ocjenu razumnosti godišnjeg troška amortizacije uzimajući u obzir različite vjekove trajanja značajnih komponenti, održavanje i veće remonte koji se kapitaliziraju;
- razumijevanje i ocjenu postavljenih ključnih kontrola vezanih uz računovodstveni tretman troškova održavanja zrakoplova, bilo kao priznavanje zasebne komponente zrakoplova ili kao trošak u računu dobiti i gubitka;
- ispitivanje, na uzorku, cjelovitosti, postojanja i točnosti troškova održavanja te primjerenosti odluke Uprave vezano uz kapitalizaciju ili priznavanje ovih troškova u računu dobiti i gubitka, uvidom u originalne račune i popratnu dokumentaciju (izvješća o obavljenim radovima, korištenim materijalima i utrošenim radnim satima).

Izvešće neovisnog revizora dioničarima Croatia Airlines d.d. (nastavak)

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Neograničenost vremena poslovanja

Pogledati Bilješku 2 u) (v) unutar *Značajnih računovodstvenih politika*, odjeljak *Korištenje procjena pri sastavljanju financijskih izvještaja*, *Neograničenost vremena poslovanja*, Bilješku 34 *Preuzete i nepredviđene obveze* i Bilješku 37 *Upravljanje rizicima*.

Ključno revizijsko pitanje

Financijski izvještaji pripremljeni su na načelu neograničenosti vremena poslovanja. Na datum izvještavanja Društvo ima negativan neto radni kapital. Osim obveza priznatih u izvještaju o financijskom položaju na dan izvještavanja, Društvo ima značajne kapitalne obveze i ugovorne obveze koje proizlaze iz ugovora o operativnom najmu.

Procjena neograničenosti vremena poslovanja utemeljena je na prognozi novčanih tokova koje prema procjeni Uprave podupiru tvrdnju da će Društvo imati dovoljno sredstava za nastavak poslovanja u trajanju od najmanje 12 mjeseci od datuma izvještavanja. U pripremu ovih prognoza ugrađen je niz pretpostavki i značajnih prosudbi. Uprava je zaključila da raspon mogućih ishoda koji su razmotreni u postupku procjene ne dovodi do značajne neizvjesnosti u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu dovesti do značajne sumnje u sposobnost Društva da nastavi poslovati po načelu vremenske neograničenosti poslovanja. Bilješka 2 u) (v) uz konsolidirane financijske izvještaje dalje objašnjava kako je procjena bila formirana od strane Uprave.

Korištenje pretpostavke vremenske neograničenosti poslovanja je ključno revizijsko pitanje zbog povezane neizvjesnosti, a time i visokog stupnja prosudbe potrebne za ocjenu planova Društva za buduće korake i njihov financijski utjecaj.

Kako smo pristupili tom pitanju

Naše revizijske procedure uključivale su, između ostalog:

- pregled zapisnika sastanaka Uprave i Direktora te Nadzornog odbora, s ciljem da se identificiraju mjere koje Uprava namjerava provesti kako bi se osigurala dostatna sredstava za tekuće aktivnosti;
- raspravu s Upravom oko planova za buduće aktivnosti u vezi s pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja, je li vjerojatno da će ishod tih planova poboljšati stanje i jesu li planovi Uprave mogući u danim okolnostima;
- analizu pozicije neto radnog kapitala Društva na dan 31. prosinca 2018. kako bi procijenili dostupnost likvidnih sredstava za podmirenje kratkoročnih financijskih obveza;
- vrednovanje pouzdanosti prognoze novčanih tokova koje koristi Društvo u svojoj ocjeni vremenske neograničenosti poslovanja, uspoređujući, među ostalim, budžetirane troškove s povijesno nastalima, uvid u uvjete ugovora s kupcima i dobavljačima, te preispitivanje ključnih pretpostavki (kao što su novčani tijek iz poslovnih aktivnosti, zahtjevi za kapitalna ulaganja i izvori financiranja) i povezanih pretpostavki;
- uzimanje u obzir jesu li dodatne činjenice ili informacije postale dostupne od datuma kada je Društvo napravilo procjenu;
- praćenje odredbi raspoloživih kreditnih aranžmana, kako je objašnjeno u Bilješci 2 u) (v);
- procjenjivanje pružaju li, s obzirom na zahtjeve primjenjivog okvira financijskog izvještavanja, financijski izvještaji odgovarajuće objave o događajima ili okolnostima za koje je utvrđeno da mogu izazvati značajnu sumnju u sposobnost Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem.

Izvešće neovisnog revizora dioničarima Croatia Airlines d.d. (nastavak)

Ostale informacije

Uprava je odgovorna za ostale informacije. Ostale informacije uključuju Izvešće posloводства i Izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja koji su sastavni dio Godišnjeg izvješća Društva i Grupe, ali ne uključuju financijske izvještaje niti naše izvješće o reviziji financijskih izvještaja.

Naše mišljenje na financijske izvještaje ne odnosi se na ostale informacije te ne izražavamo uvjerenje bilo koje vrste na ostale informacije, osim ako to nije izričito navedeno u našem izvješću.

U vezi s našom revizijom financijskih izvještaja, odgovornost nam je pročitati ostale informacije te pri tome razmotriti jesu li ostale informacije značajno nekonzistentne s financijskim izvještajima ili saznanjima koja smo prikupili tijekom revizije, kao i čine li se, na neki drugi način, značajno pogrešno iskazane.

Vežano za Izvešće posloводства te za Izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja, također smo proveli procedure koje su zahtijevane hrvatskim Zakonom o računovodstvu („Zakon o računovodstvu“). Ove procedure uključuju razmatranje:

- je li Izvešće posloводства pripremljeno u skladu s člancima 21. i 24. Zakona o računovodstvu;
- jesu li specifične informacije u Izjavi o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja koje su zahtijevane sukladno članku 22., stavku 1., točkama 3. i 4. Zakona o računovodstvu („relevantni dijelovi Izjave o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja“), pripremljene sukladno odredbama članka 22. Zakona o računovodstvu;
- uključuje li Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja objave u skladu s člankom 22., stavkom 1., točkama 2., 5., 6. i 7. Zakona o računovodstvu.

Na osnovi procedura čije je provođenje zahtijevano kao dio naše revizije financijskih izvještaja te gore navedenih procedura, prema našem mišljenju:

- Informacije sadržane u Izvješću posloводства te relevantnim dijelovima Izjave o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja za financijsku godinu za koji su pripremljeni financijski izvještaji, konzistentne su, u svim značajnim odrednicama, s financijskim izvještajima;
- Izvešće posloводства i relevantni dijelovi Izjave o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja, pripremljeni su, u svim značajnim odrednicama, u skladu s člancima 21., 22. i 24. Zakona o računovodstvu;
- Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja uključuje informacije koje su zahtijevane člankom 22., stavkom 1., točkama 2., 5., 6. i 7. Zakona o računovodstvu.

Nadalje, uzevši u obzir poznavanje i razumijevanje Društva i Grupe te okruženja u kojem oni posluju, a koje smo stekli tijekom naše revizije, dužnost nam je izvijestiti jesmo li identificirali značajno pogrešne iskaze u Izvješću posloводства i Izjavi o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja. U vezi s tim, nemamo ništa za izvijestiti.

Odgovornosti Uprave i onih koji su zaduženi za nadzor za financijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje financijskih izvještaja koji daju istinit i fer prikaz u skladu s EU MSFI te za one interne kontrole za koje Uprava odredi da su potrebne, kako bi se omogućilo sastavljanje financijskih izvještaja, bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijave ili pogreške.

Izješće neovisnog revizora dioničarima Croatia Airlines d.d. (nastavak)

Odgovornosti Uprave i onih koji su zaduženi za nadzor za financijske izvješaje (nastavak)

U sastavljanju financijskih izvješaja, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Društva i Grupe da nastave s vremenski neograničenim poslovanjem te objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim u onim slučajevima kada Uprava namjerava likvidirati Društvo i Grupu, prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za nadzor, odgovorni su za nadziranje procesa financijskog izvješavanja, uspostavljenog od strane Društva i Grupe.

Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvješaja

Naši su ciljevi steći razumno uvjerenje o tome jesu li financijski izvješaji, kao cjelina, bez značajno pogrešnog iskaza uslijed prijave ili pogreške te izdati izvješće neovisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima uvijek otkriti postojanje značajno pogrešnih iskaza. Pogrešni iskazi mogu nastati uslijed prijave ili pogreške, a smatraju se značajnim, ako se razumno može očekivati da bi, pojedinačno ili zbrojeni s drugim pogrešnim iskazima, utjecali na ekonomske odluke korisnika financijskih izvješaja, donesene na osnovi ovih financijskih izvješaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima, donosimo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajno pogrešnog iskaza financijskih izvješaja, zbog prijave ili pogreške; oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao odgovor na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni kako bi osigurali osnovu za donošenje našeg mišljenja. Rizik neotkrivanja značajno pogrešnog iskaza nastalog uslijed prijave, veći je od rizika neotkrivanja onog nastalog uslijed pogreške, budući da prijava može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilazanje internih kontrola.
- stječemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i u svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Društva i Grupe.
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava od strane Uprave.
- donosimo zaključak o primjerenosti korištenja pretpostavke vremenske neograničenosti poslovanja od strane Uprave te, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Društva i Grupe da nastave s vremenski neograničenim poslovanjem. Ukoliko zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem izvješću neovisnog revizora na povezane objave u financijskim izvješajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci temelje se na revizijskim dokazima pribavljenim do datuma izdavanja našeg izvješća neovisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Društvo i Grupa ne budu u mogućnosti nastaviti s vremenski neograničenim poslovanjem.

Izvešće neovisnog revizora dioničarima Croatia Airlines d.d. (nastavak)

Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvještaja (nastavak)

- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj financijskih izvještaja, uključujući i objave te razmatramo odražavaju li financijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kako bi se postigla fer prezentacija.
- pribavljamo dovoljno prikladnih revizijskih dokaza u vezi financijskih informacija subjekata ili poslovnih aktivnosti unutar Grupe, kako bismo mogli izraziti mišljenje o financijskim izvještajima Grupe. Mi smo odgovorni za usmjeravanje, nadzor i provedbu grupne revizije. Jedini smo odgovorni za izražavanje našeg mišljenja.

Komuniciramo s onima koji su zaduženi za nadzor u vezi s, između ostalog, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama, koji su otkriveni tijekom naše revizije.

Mi, također, dajemo izjavu onima koji su zaduženi za nadzor da smo postupali u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima vezanim za neovisnost i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se može razumno smatrati da utječu na našu neovisnost, kao i, tamo gdje je to primjenjivo, o povezanim mjerama zaštite.

Među pitanjima o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za nadzor, određujemo ona koja su od najveće važnosti za reviziju financijskih izvještaja tekućeg razdoblja i stoga su ključna revizijska pitanja. Ta pitanja opisujemo u našem izvješću neovisnog revizora, osim ukoliko zakon ili propisi sprječavaju javno objavljivanje tih pitanja ili, kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da ta pitanja ne trebamo komunicirati u našem izvješću neovisnog revizora, s obzirom da se razumno može očekivati da bi negativne posljedice njihove objave nadmašile dobrobiti javnog interesa.

Izvešće o ostalim zakonskim i regulatornim obvezama

Imenovani smo revizorima od strane onih zaduženih za nadzor na 2. srpnja 2018. da obavimo reviziju financijskih izvještaja Društva i Grupe za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. Ukupno neprekinuto razdoblje našeg angažmana iznosi 3 godine te se odnosi na razdoblja od 31. prosinca 2016. do 31. prosinca 2018. godine.

Potvrđujemo sljedeće:

- naše revizorsko mišljenje konzistentno je s dodatnim izvještajem prezentiranim Odboru za reviziju Društva na dan 29. travnja 2019.;
- nismo pružali nedozvoljene nerevizijske usluge na koje se odnosi članak 44. Zakona o reviziji. Također, zadržali smo neovisnost od subjekta revizije tijekom provedbe revizije.

Angažirani partner u reviziji koja je rezultirala ovim izvješćem neovisnog revizora je Domagoj Hrkać.

KPMG Croatia d.o.o.

KPMG Croatia d.o.o. za reviziju
Hrvatski ovlašteni revizori
Eurotower, 17. kat
Ivana Lučića 2a
10000 Zagreb
Hrvatska

Zagreb, 30. travnja 2019.

Domagoj Hrkać
Direktor, Hrvatski ovlašteni revizor

Konsolidirani izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti Grupe Croatia Airlines

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

	Bilješka	2018.		2017. prepravljeno	
		tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Poslovni prihodi					
Prihodi od putničkog prometa	4	1.501.706	202.540	1.413.172	189.400
Prihodi od prijevoza tereta		11.614	1.566	12.079	1.619
Ostali prihodi od prodaje	5	102.045	13.763	120.949	16.210
Ukupni poslovni prihodi		1.615.365	217.869	1.546.200	207.229
Ostali prihodi	6	99.526	13.423	232.217	31.123
Poslovni troškovi					
Troškovi letenja		(587.755)	(79.273)	(514.963)	(69.018)
Održavanje		(251.883)	(33.972)	(247.826)	(33.215)
Usluge putnicima		(120.221)	(16.215)	(97.846)	(13.114)
Usluge u zračnom prometu		(394.295)	(53.180)	(389.988)	(52.268)
Promocija i prodaja		(225.794)	(30.454)	(233.063)	(31.236)
Opći i administrativni troškovi		(95.511)	(12.882)	(103.001)	(13.805)
Amortizacija	12, 13, 14	(100.933)	(13.613)	(94.492)	(12.664)
Ostali troškovi poslovanja		(13.262)	(1.789)	(74.830)	(10.029)
Ukupni troškovi poslovanja		(1.789.654)	(241.378)	(1.756.009)	(235.349)
Dobit/(gubitak) iz redovnog poslovanja		(74.763)	(10.086)	22.408	3.003
Financijski prihodi	9	56.191	7.579	66.402	8.900
Financijski rashodi	10	(62.793)	(8.469)	(81.347)	(10.903)
Neto financijski prihodi/(rashodi)		(6.602)	(890)	(14.945)	(2.003)
Dobit/(gubitak) prije oporezivanja		(81.365)	(10.976)	7.463	1.000
Porez na dobit	11	(323)	(44)	(47)	(6)
Dobit/(gubitak) za godinu		(81.688)	(11.020)	7.416	994
Ostala sveobuhvatna dobit					
Odgođene tečajne razlike		450	61	670	90
Fer vrijednost ulaganja u vlasničke instrumente		(86)	(12)	(380)	(51)
Tečajne razlike preračunavanja		-	679	-	288
Ukupno ostala sveobuhvatna dobit		364	728	290	327
Ukupna sveobuhvatna dobit/(gubitak)		(81.324)	(10.292)	7.706	1.321
Dobitak po dionici u HRK / EUR	27	(2,94)	(0,40)	0,27	0,04

Popratne bilješke čine sastavni dio financijskih izvještaja.

Izveštaj o sveobuhvatnoj dobiti društva Croatia Airlines d.d.

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

	Bilješka	2018.		2017. prepravljeno	
		tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Poslovni prihodi					
Prihodi od putničkog prometa	4	1.501.706	202.540	1.413.172	189.400
Prihodi od prijevoza tereta		11.614	1.566	12.079	1.619
Ostali prihodi od prodaje	5	88.592	11.949	110.025	14.746
Ukupni poslovni prihodi		1.601.912	216.055	1.535.276	205.765
Ostali prihodi	6	99.430	13.410	232.202	31.121
Poslovni troškovi					
Troškovi letenja		(587.755)	(79.273)	(514.963)	(69.018)
Održavanje		(251.883)	(33.972)	(247.826)	(33.215)
Usluge putnicima		(120.221)	(16.215)	(97.846)	(13.114)
Usluge u zračnom prometu		(394.295)	(53.180)	(389.988)	(52.268)
Promocija i prodaja		(225.794)	(30.454)	(233.063)	(31.237)
Opći i administrativni troškovi		(83.887)	(11.313)	(92.412)	(12.385)
Amortizacija	12, 13, 14	(100.868)	(13.604)	(94.433)	(12.656)
Ostali troškovi poslovanja		(13.142)	(1.772)	(74.738)	(10.017)
Ukupni troškovi poslovanja		(1.777.845)	(239.783)	(1.745.269)	(233.910)
Dobit/(gubitak) iz redovnog poslovanja		(76.503)	(10.318)	22.209	2.976
Financijski prihodi	9	56.236	7.585	66.380	8.897
Financijski rashodi	10	(62.670)	(8.453)	(81.252)	(10.890)
Neto financijski prihodi/(rashodi)		(6.434)	(868)	(14.872)	(1.993)
Dobit/(gubitak) prije oporezivanja		(82.937)	(11.186)	7.337	983
Porez na dobit	11	-	-	-	-
Dobit/(gubitak) za godinu		(82.937)	(11.186)	7.337	983
Ostala sveobuhvatna dobit					
Odgođene tečajne razlike		450	61	670	90
Fer vrijednost ulaganja u vlasničke instrumente		(86)	(12)	(380)	(51)
Tečajne razlike preračunavanja		-	670	-	290
Ukupno ostala sveobuhvatna dobit		364	719	290	329
Ukupna sveobuhvatna dobit/(gubitak)		(82.573)	(10.467)	7.627	1.312
Dobitak po dionici u HRK / EUR	27	(2,98)	(0,40)	0,26	0,04

Popratne bilješke čine sastavni dio financijskih izvještaja.

Konsolidirani izvještaj o financijskom položaju Grupe Croatia Airlines

na dan 31. prosinca 2018.

	Bilješka	2018.		2017. prepravljeno	
		tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
IMOVINA					
Dugotrajna imovina					
Nematerijalna imovina	12	139.423	18.796	126.513	16.838
Nekretnine, postrojenja i oprema	13	495.639	66.820	455.095	60.569
Ulaganja u nekretnine	14	316	43	948	126
Dugotrajni depoziti	16	22.687	3.059	31.921	4.248
Ulaganja u vlasničke instrumente	17	886	119	972	129
Dugotrajna potraživanja	18	369	50	414	55
		659.320	88.887	615.863	81.965
Kratkotrajna imovina					
Zalihe	19	59.925	8.079	56.878	7.570
Potraživanja od kupaca	20	89.086	12.010	79.273	10.551
Ostala potraživanja	21	12.373	1.668	12.490	1.662
Potraživanja za plaćeni porez na dobit		179	24	803	107
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi	22	18.863	2.543	34.021	4.528
Kratkotrajni depoziti	23	9.097	1.226	2.416	322
Novac i novčani ekvivalenti	24	20.638	2.782	40.835	5.435
		210.161	28.332	226.716	30.175
UKUPNA IMOVINA		869.481	117.219	842.579	112.140
GLAVNICA I OBVEZE					
Glavnica i rezerve					
Dionički kapital	25	277.880	36.399	277.880	36.399
Rezerve	26	110.464	14.397	102.740	13.362
Zadržana dobit		1.496	229	1.440	221
Neto dobit /(gubitak) tekuće godine		(81.688)	(11.020)	7.416	994
Rezerve iz preračuna tečaja		-	1.538	-	859
		308.152	41.543	389.476	51.835
Dugoročne obveze					
Rezerviranja	28	33.279	4.487	35.274	4.695
Dugoročni krediti	29	55.261	7.450	16.530	2.200
Ostale dugoročne obveze		1.419	191	45	6
		89.959	12.128	51.849	6.901
Kratkoročne obveze					
Kratkoročni krediti	30	64.553	8.703	54.044	7.193
Kratkoročni dio dugoročnih kredita	29	20.769	2.800	15.027	2.000
Obveze prema dobavljačima	31	196.164	26.446	149.585	19.908
Ostale kratkoročne obveze	32	154.519	20.832	162.290	21.600
Obveza za porez na dobit		210	28	-	-
Odgodeno plaćanje troškova i prihodi budućeg razdoblja	33	35.155	4.739	20.308	2.703
		471.370	63.548	401.254	53.404
UKUPNO GLAVNICA I OBVEZE		869.481	117.219	842.579	112.140

Popratne bilješke čine sastavni dio financijskih izvještaja.

Izveštaj o financijskom položaju društva Croatia Airlines d.d.

na dan 31. prosinca 2018.

	Bilješka	2018.		2017. prepravljeno	
		tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
IMOVINA					
Dugotrajna imovina					
Nematerijalna imovina	12	139.410	18.795	126.483	16.834
Nekretnine, postrojenja i oprema	13	495.451	66.794	454.931	60.547
Ulaganja u nekretnine	14	316	43	948	126
Ulaganja u ovisna društva	15	1.210	163	1.210	161
Dugotrajni depoziti	16	22.640	3.052	31.874	4.242
Ulaganja u vlasničke instrumente	17	886	119	972	129
Dugotrajna potraživanja	18	369	50	414	55
		660.282	89.016	616.832	82.094
Kratkotrajna imovina					
Zalihe	19	59.925	8.079	56.878	7.570
Potraživanja od kupaca	20	84.893	11.445	75.945	10.108
Ostala potraživanja	21	12.297	1.658	12.412	1.652
Potraživanja za plaćeni porez na dobit		179	24	688	92
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi	22	18.836	2.539	33.898	4.512
Kratkotrajni depoziti	23	9.097	1.226	2.362	314
Novac i novčani ekvivalenti	24	16.625	2.241	38.486	5.122
		201.852	27.212	220.669	29.370
UKUPNA IMOVINA		862.134	116.228	837.501	111.464
GLAVNICA I OBVEZE					
Glavnica i rezerve					
Dionički kapital	25	277.880	36.399	277.880	36.399
Rezerve	26	109.175	14.228	101.474	13.196
Neto dobit / (gubitak) tekuće godine		(82.937)	(11.186)	7.337	983
Rezerve iz preračuna tečaja		-	1.557	-	887
		304.118	40.998	386.691	51.465
Dugoročne obveze					
Rezerviranja	28	33.279	4.487	35.274	4.695
Dugoročni krediti	29	55.261	7.450	16.530	2.200
Ostale dugoročne obveze		1.419	191	45	6
		89.959	12.128	51.849	6.901
Kratkoročne obveze					
Kratkoročni krediti	30	64.553	8.703	54.044	7.193
Kratkoročni dio dugoročnih kredita	29	20.769	2.800	15.027	2.000
Obveze prema dobavljačima	31	194.555	26.229	148.188	19.723
Ostale kratkoročne obveze	32	153.957	20.756	161.720	21.523
Odgođeno plaćanje troškova i prihodi budućeg razdoblja	33	34.223	4.614	19.982	2.659
		468.057	63.102	398.961	53.098
UKUPNO GLAVNICA I OBVEZE		862.134	116.228	837.501	111.464

Popratne bilješke čine sastavni dio financijskih izvještaja

Konsolidirani izvještaj o promjenama glavnice Grupe Croatia Airlines

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

Croatia Airlines Grupa	Dionički kapital		Rezerve		Zadržana dobit		Dobit / (gubitak) tekuće godine		Rezerve iz preračuna tečaja	Ukupno	
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Stanje 1. siječnja 2017.	277.880	36.399	94.119	12.217	2.206	322	7.565	1.005	571	381.770	50.514
Neto dobit za godinu (prepravljeno)	-	-	-	-	-	-	7.416	994	-	7.416	994
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	290	39	-	-	-	-	288	290	327
Ukupno sveobuhvatna dobit	-	-	290	39	-	-	7.416	994	288	7.706	1.321
Transakcije s vlasnicima											
Prijenos dobiti 2016. godine na zakonske rezerve	-	-	7.519	999	46	6	(7.565)	(1.005)	-	-	-
Prijenos zadržane dobiti na zakonske rezerve	-	-	812	107	(812)	(107)	-	-	-	-	-
Ukupno transakcije s vlasnicima	-	-	8.331	1.106	(766)	(101)	(7.565)	(1.005)	-	-	-
Stanje 31. prosinca 2017. (prepravljeno)	277.880	36.399	102.740	13.362	1.440	221	7.416	994	859	389.476	51.835
Neto gubitak za godinu	-	-	-	-	-	-	(81.688)	(11.020)	-	(81.688)	(11.020)
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	364	49	-	-	-	-	679	364	728
Ukupno sveobuhvatna dobit	-	-	364	49	-	-	(81.688)	(11.020)	679	(81.324)	(10.292)
Transakcije s vlasnicima											
Prijenos dobiti 2017. godine na ostale kapitalne rezerve	-	-	7.360	986	56	8	(7.416)	(994)	-	-	-
Ukupno transakcije s vlasnicima	-	-	7.360	986	56	8	(7.416)	(994)	-	-	-
Stanje 31. prosinca 2018.	277.880	36.399	110.464	14.397	1.496	229	(81.688)	(11.020)	1.538	308.152	41.543

Popratne bilješke čine sastavni dio financijskih izvještaja

Izveštaj o promjenama glavnice društva Croatia Airlines d.d.

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

Croatia Airlines d.d.	Dionički kapital		Rezerve		Dobit / (gubitak) tekuće godine		Rezerve iz preračuna tečaja	Ukupno	
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Stanje 1. siječnja 2017.	277.880	36.399	93.142	12.089	8.042	1.068	597	379.064	50.153
Neto dobit za godinu (prepravljeno)	-	-	-	-	7.337	983	-	7.337	983
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	290	39	-	-	290	290	329
Ukupno sveobuhvatna dobit	-	-	290	39	7.337	983	290	7.627	1.312
Transakcije s vlasnicima									
Prijenos dobiti 2016. godine na zakonske rezerve	-	-	8.042	1.068	(8.042)	(1.068)	-	-	-
Ukupno transakcije s vlasnicima	-	-	8.042	1.068	(8.042)	(1.068)	-	-	-
Stanje 31. prosinca 2017. (prepravljeno)	277.880	36.399	101.474	13.196	7.337	983	887	386.691	51.465
Neto gubitak za godinu	-	-	-	-	(82.937)	(11.186)	-	(82.937)	(11.186)
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	364	49	-	-	670	364	719
Ukupno sveobuhvatna dobit	-	-	364	49	(82.937)	(11.186)	670	(82.573)	(10.467)
Transakcije s vlasnicima									
Prijenos dobiti 2017. godine na ostale kapitalne rezerve	-	-	7.337	983	(7.337)	(983)	-	-	-
Ukupno transakcije s vlasnicima	-	-	7.337	983	(7.337)	(983)	-	-	-
Stanje 31. prosinca 2018.	277.880	36.399	109.175	14.228	(82.937)	(11.186)	1.557	304.118	40.998

Popratne bilješke čine sastavni dio financijskih izvještaja

Konsolidirani izvještaj o novčanim tokovima Grupe Croatia Airlines

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

	Bilješka	2018.		2017. prepravljeno	
		tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti					
Dobit / (gubitak) za godinu		(81.688)	(11.018)	7.416	994
<i>Usklađivanja:</i>					
Amortizacija		100.933	13.613	94.492	12.664
Dobit od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme		(182)	(25)	(944)	(127)
Rashodovanje nekretnina, postrojenja i opreme		8.734	1.178	15.452	2.071
Korekcija ispravka vrijednosti nematerijalne imovine		1	-	92	12
Korekcija ispravka vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme		34	5	(28)	(4)
Umanjenje vrijednosti zrakoplova		-	-	56.923	7.629
Umanjenje vrijednosti potraživanja od kupaca		3.702	499	931	125
Naplaćena otpisana potraživanja		(47)	(6)	(198)	(27)
Neto promjena u rezerviranjima		(1.995)	(269)	11.122	1.491
Nerealizirane tečajne razlike		(2.330)	(314)	6.466	867
Troškovi kamata		4.407	594	5.179	694
Prihodi od kamata		(113)	(15)	(272)	(36)
Prihodi od udjela u dobiti		(32)	(4)	(27)	(4)
Porez na dobit		323	44	47	6
		31.747	4.282	196.651	26.355
<i>Promjene:</i>					
Zaliha		(3.047)	(411)	7.615	1.021
Potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja		2.364	319	(18.183)	(2.437)
Obveza prema dobavljačima i ostalih obveza		1.632	220	(53.044)	(7.109)
Novac generiran iz poslovnih aktivnosti		32.696	4.410	133.039	17.830
Plaćene kamate		(1.691)	(228)	(4.678)	(627)
Primljene kamate		119	16	174	23
Neto promjena danih depozita		2.553	344	19.613	2.629
Plaćeni porez na dobit		(177)	(24)	(857)	(115)
Neto novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti		33.500	4.518	147.291	19.740
Novčani tokovi iz investicijskih aktivnosti					
Nabava nematerijalne imovine		(52.370)	(7.063)	(58.470)	(7.836)
Nabava nekretnina, postrojenja i opreme		(56.739)	(7.653)	(94.988)	(12.731)
Primici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme		5	1	872	117
Primljene dividende		32	4	27	4
Neto novčani tokovi korišteni u investicijskim aktivnostima		(109.072)	(14.711)	(152.559)	(20.446)
Novčani tokovi iz financijskih aktivnosti					
Primljeni krediti	30	105.028	14.165	37.450	5.019
Otplata kredita	30	(49.653)	(6.697)	(23.923)	(3.206)
Otplate po financijskom najmu		-	-	(2)	-
Neto novčani tokovi korišteni u financijskim aktivnostima		55.375	7.468	13.525	1.813
Neto smanjenje novca i novčanih ekvivalenata		(20.197)	(2.725)	8.257	1.107
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine		40.835	5.435	32.578	4.311
Efekt preračuna tečaja		-	72	-	17
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine	24	20.638	2.782	40.835	5.435

Popratne bilješke čine sastavi dio financijskih izvještaja.

Izveštaj o novčanim tokovima društva Croatia Airlines d.d.

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

	Bilješka	2018.		2017. prepravljeno	
		tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti					
Dobit / (gubitak) za godinu		(82.937)	(11.186)	7.337	983
<i>Usklađivanja:</i>					
Amortizacija		100.868	13.604	94.433	12.656
Dobit od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme		(182)	(25)	(944)	(127)
Rashodovanje nekretnina, postrojenja i opreme		8.734	1.178	15.452	2.071
Korekcija ispravka vrijednosti nematerijalne imovine		1	-	92	12
Korekcija ispravka vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme		34	5	(28)	(4)
Umanjenje vrijednosti zrakoplova		-	-	56.923	7.629
Umanjenje vrijednosti potraživanja od kupaca		3.630	490	839	112
Naplaćena otpisana potraživanja		(47)	(6)	(198)	(27)
Neto promjena u rezerviranjima		(1.995)	(269)	11.122	1.491
Nerealizirane tečajne razlike		(2.330)	(314)	6.466	867
Troškovi kamata		4.407	594	5.179	694
Prihodi od kamata		(113)	(15)	(272)	(36)
Prihodi od udjela u dobiti		(88)	(12)	(27)	(4)
		29.982	4.044	196.374	26.317
<i>Promjene:</i>					
Zaliha		(3.047)	(411)	7.615	1.021
Potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja		3.203	432	(17.637)	(2.364)
Obveza prema dobavljačima i ostalih obveza		3.114	420	(53.511)	(7.172)
Novac generiran iz poslovnih aktivnosti		33.252	4.485	132.841	17.802
Plaćene kamate		(3.911)	(527)	(4.678)	(627)
Primljene kamate		119	16	174	23
Neto promjena danih depozita		2.499	337	19.646	2.633
Plaćeni porez na dobit		(179)	(24)	(748)	(100)
Neto novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti		31.780	4.287	147.235	19.731
Novčani tokovi iz investicijskih aktivnosti					
Nabava nematerijalne imovine		(52.369)	(7.063)	(58.470)	(7.836)
Nabava nekretnina, postrojenja i opreme		(56.740)	(7.653)	(94.958)	(12.727)
Primici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme		5	1	872	117
Primljene dividende		88	12	190	25
Neto novčani tokovi korišteni u investicijskim aktivnostima		(109.016)	(14.703)	(152.366)	(20.421)
Novčani tokovi iz financijskih aktivnosti					
Primljeni krediti	30	105.028	14.165	37.450	5.019
Otplata kredita	30	(49.653)	(6.697)	(23.923)	(3.206)
Otplate po financijskom najmu		-	-	(2)	-
Neto novčani tokovi korišteni u financijskim aktivnostima		55.375	7.468	13.525	1.813
Neto smanjenje novca i novčanih ekvivalenata		(21.861)	(2.948)	8.394	1.123
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine		38.486	5.122	30.092	3.982
Efekt preračuna tečaja		-	67	-	17
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine	24	16.625	2.241	38.486	5.122

Popratne bilješke čine sastavi dio financijskih izvještaja.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

---

1. OPĆI PODACI

Osnovne djelatnosti društva Croatia Airlines d.d., Zagreb („Društvo“) obuhvaćaju pružanje usluga prijevoza putnika, pošte i robe u domaćem i međunarodnom zračnom prometu. Društvo je osnovano 7. kolovoza 1989. godine kao dioničko društvo pod nazivom Zagreb Airlines d.d., a od 23. srpnja 1990. godine mijenja naziv u Croatia Airlines d.d. Sjedište Društva je u Zagrebu, Bani 75/b, Buzin.

Ovisna društva su Obzor putovanja d.o.o. (u 100%-tnom vlasništvu) i Amadeus Croatia d.d. (u 95%-tnom vlasništvu).

Amadeus Croatia d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Ilica 150, osnovan je 19. listopada 1993. godine. Amadeus Croatia d.d. ili ACO Croatia (Amadeus Commercial Organisation) je međunarodna tvrtka, odnosno joint venture poduzeće koje su osnovali Društvo i Amadeus Global Travel Distribution iz Madrida sa svrhom da na teritoriju Republike Hrvatske zastupa interese Amadeus Global Distribution sustava i to na način da omogućuje spajanje putničkih i turističkih agencija na bazu Amadeusa smještenu u Erdingu pokraj Münchena, a za potrebe izdavanja putničkih karata u prijevozu zrakoplovima, brodovima i željeznicom te rezerviranja rent-a-car vozila i smještaja u hotelima. Također je zadužen za marketing na teritoriju Republike Hrvatske, oglašavanje i sponzoriranje te za organizaciju pomoći korisnicima koja je dostupna svakim radnim danom kao i za organizaciju i provođenje njihovog školovanja za potrebe učinkovitog korištenja Amadeus sustava.

Obzor putovanja d.o.o. je turistička agencija osnovana 28. listopada 1993. godine s registriranim sjedištem u Zagrebu, Marina Držića bb i poslovnom adresom u Teslovoj 5. Osnovna djelatnost je izdavanje zrakoplovnih dokumenata svih zrakoplovnih kompanija, osiguravanje smještaja u hotelima tražene kategorije, organizacija transfera i rent a car usluge, putno osiguranje i slično.

Skupština dioničara Društva

Ministarstvo državne imovine za Republiku Hrvatsku	97,20 %
Zračna luka Zagreb d.o.o.	1,72 %
HPB za Republiku Hrvatsku	0,63 %
Ostali	0,45 %
Ukupno	100,00 %

Nadzorni odbor Društva

Članovi Nadzornog odbora od 13. srpnja 2016.

Zlatko Mateša	Predsjednik
Nataša Munitić	Zamjenik predsjednika
Zoran Barac	Član
Darija Jurica Vuković	Član (razriješena 18.6.2018.)
Vjekoslav Jelić	Član (od 7.7.2015.)

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

---

1. OPĆI PODACI (NASTAVAK)

Uprava Društva

Jasmin Bajić

Predsjednik Uprave, imenovan, 4. studenog 2017.

Krešimir Kučko

Predsjednik Uprave, razriješen 4. studenog 2017.

Uprava ovisnih društava

Eugen Šunde

Direktor Amadeusa Croatia d.d.

Silvana Turčić

Direktorica Obzor putovanja d.o.o.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

---

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE

Konsolidirani financijski izvještaji Grupe i odvojeni financijski izvještaji Društva sastavljeni su u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja usvojenim od strane Europske unije.

Funkcionalna valuta Društva i svih subjekata konsolidiranih na razini Grupe je hrvatska kuna (HRK). Društvo prezentira svoje financijske izvještaje u dvjema valutama, u hrvatskim kunama (HRK) i u eurima (EUR). Preračunavanje eura u kune, kao funkcionalne valute i valute u kojoj su evidentirani svi poslovni događaji, se odvija u skladu s relevantnim računovodstvenim politikama.

Sukladno navedenom, financijski izvještaji iskazani su u kunama i preračunati u eure na sljedeći način:

- Važeći tečaj na kraju poslovne godine korišten je za sve stavke aktive i pasive osim za pozicije dioničkog kapitala i rezervi, koje su iskazane po povijesnom trošku preračunatom u eure na dan transakcije.
- Za stavke izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti i izvještaja o novčanim tokovima korišten je prosječni godišnji tečaj.

Tečajne razlike nastale preračunavanjem su u financijskim izvještajima iskazanima u eurima evidentirane na teret, odnosno u korist kapitala.

Tečajevi primijenjeni za preračunavanje prezentiranih financijskih izvještaja iz kuna u eure bili su kako slijedi:

EUR / HRK	2018.	2017.
31. prosinca	7,417575	7,513648
prosječni tečaj	7,414359	7,461312

Iznosi u ovim financijskim izvještajima su zaokruženi na najbližu tisuću, osim ako nije drugačije napomenuto.

Financijski izvještaji sastavljeni su primjenom načela povijesnog troška, izuzev financijske imovine i financijskih obveza, koje su iskazane po fer vrijednosti u skladu s MRS-om 39 „Financijski instrumenti: priznavanje i mjerenje“, te zrakoplova i rezervnih motora, koji su iskazani u okviru nekretnina, postrojenja i opreme u revaloriziranim iznosima. Računovodstvene politike primjenjuju se dosljedno, osim ako nije drukčije navedeno.

Financijski izvještaji su sastavljeni pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja Grupe i Društva.

Slijedi prikaz osnovnih usvojenih računovodstvenih politika.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

---

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

a) Prihodi

Grupa i Društvo su tijekom 2018. godine usvojili novi standard za priznavanje prihoda, MSFI 15 *Prihodi po ugovorima s kupcima*. Primjena MSFI-a 15 nije imala značajne efekte na računovodstvene politike vezano uz priznavanje prihoda. Niže je izložena politika za priznavanje prihoda usklađena s novim standardom.

Generalno u skladu sa zahtjevima novog standarda, prihod se mjeri na temelju naknade utvrđene u ugovoru s kupcem, a priznaje kada se kontrola nad dobrima ili uslugama prenese kupcu. Prijenos kontrole nad robom ili uslugama može se odvijati kontinuirano (priznavanje prihoda tijekom vremena) ili na određeni datum (priznavanje po završetku). Prije priznavanja prihoda, Društvo identificira ugovor i obveze za činidbu koje su sadržane u ugovoru. Broj obveza za činidbu ovisi o vrsti ugovora i aktivnosti.

Priznavanje prihoda u skladu s MSFI 15 (primjenjivo od 1. siječnja 2018.) za sljedeće izvore prihoda je kako slijedi:

- Prihodi od prodaje putničkih karata

Prihodi od prodaje putničkih karata knjiže se kao prihod u razdoblju obavljanja usluge prijevoza. Vrijednost prodanih važećih, ali još neiskorištenih karata uključena je u kratkoročne obveze iz zračnog prometa. Ove obveze se umanjuju po obavljanju usluge prijevoza ili povratom odgovarajućeg iznosa putniku za vraćene karte. Provizije prodajnim agentima priznaju se u troškove prodaje i marketinga u trenutku prodaje prijevoznih isprava. Putnički prihodi uključuju i prihode od code-share ugovora s određenim zračnim prijevoznicima. Prema tim ugovorima Društvo prodaje sjedala na letovima tih prijevoznika, a prijevoznici prodaju sjedala na letovima Društva. Prihod od prodaje drugih zračnih prijevoznika za letove Društva priznaje se u prihode od putničkog prometa u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti razdoblja u kojem je let ostvaren.

- Prihodi od usluga charter prijevoza i prijevoza tereta

Prihodi od usluga prijevoza putnika u charter letovima i prijevoza tereta priznaju se u razdoblju u kojem su usluge prijevoza izvršene. Prihodi od usluga priznaju se prema stupnju izvršenja ugovorene obveze za izvršenje na dan izvještavanja. Stupanj izvršenja se ocjenjuje na temelju dokumentacije obavljenog posla. Porezi, takse, diskonti i popusti se isključuju iz prihoda.

- Prihodi od ostalih usluga

Prihodi od usluga tehnike, odnosno prihodi od popravaka i održavanja zrakoplova priznaju se prema Stupnju izvršenja ugovorene obveze za izvršenje, odnosno projekta na datum izvještavanja. Stupanj izvršenja utvrđuje se temeljem odrađenih i planiranih sati rada potrebnih za određeni projekt.

Prihodi od usluga školovanja, propagande i ostalih usluga priznaju se u razdoblju u kojem su navedene usluge izvršene, umanjeni za porez na dodanu vrijednost, diskonte i popuste.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

---

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

b) Prihodi od kamata

Prihodi od kamata priznaju se na vremenski proporcionalnoj osnovi koristeći metodu efektivne kamatne stope.

c) Prihodi od dividendi i udjela u dobiti

Prihodi od dividendi i udjela u dobiti priznaju se kada je ustanovljeno pravo na isplatu dividende i udjela u dobiti.

d) Najmovi

Najmovi se svrstavaju kao financijski najmovi kad god se većim dijelom svi rizici i nagrade povezani s vlasništvom nad sredstvom prenose na najmoprimca tijekom trajanja najma. Svi drugi najmovi svrstani su u operativne najmove.

(i) Grupa i Društvo kao najmodavac

Prihodi od operativnog najma priznaju se ravnomjerno tijekom trajanja najma.

(ii) Grupa i Društvo kao najmoprimac

Najmovi nekretnina, postrojenja i opreme u kojima Grupa ili Društvo snosi sve rizike i koristi vlasništva klasificiraju se kao financijski najmovi. Financijski najmovi kapitaliziraju se na početku najma prema fer vrijednosti unajmljene nekretnine ili sadašnje vrijednosti minimalne najamnine, ovisno o tome što je niže. Svako plaćanje najma razvrstava se na obveze i financijske rashode kako bi se dobila konstantna stopa na preostalo financijsko stanje. Kamatna komponenta financijskog rashoda tereti račun dobiti i gubitka tijekom razdoblja najma. Nekretnine, postrojenja i oprema kupljeni pod financijskim najmom amortiziraju se po korisnom vijeku upotrebe sredstva ili trajanju najma, ovisno o tome što je kraće.

Najmovi u kojima Grupa ili Društvo ne snosi bitan udio rizika i koristi vlasništva klasificiraju se kao operativni najmovi. Plaćanja po osnovi operativnih najмова iskazuju se u računu dobiti i gubitka prema pravocrtnoj metodi u razdoblju trajanja najma.

e) Strane valute

Transakcije u stranim valutama preračunavaju se po tečajevima koji su važeći na datum transakcije. Na kraju svakog izvještajnog razdoblja monetarna sredstva i obveze izraženi u stranoj valuti ponovno se preračunavaju u domaću valutu po tečaju važećem na taj datum. Nemonetarna sredstva prikazana po fer vrijednosti i denominirana u stranoj valuti preračunavaju se u domaću valutu po tečaju važećem na datum utvrđivanja fer vrijednosti. Nemonetarna sredstva koja se prikazuju po povijesnom trošku se ne preračunavaju ponovno. Tečajne razlike se priznaju u dobitak ili gubitak razdoblja na koje se odnose osim tečajnih razlika u transakcijama zaključenim radi zaštite od tečajnog rizika, ukoliko se radi o učinkovitoj zaštiti.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

---

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

f) Troškovi posudbe

Troškovi posudbe koji se mogu izravno pripisati stjecanju, izgradnji ili izradi kvalificiranog sredstva, a to je sredstvo koje nužno zahtijeva značajno vrijeme da bi bilo spremno za svoju namjeravanu uporabu ili prodaju, dodaju se trošku navedenog sredstva sve dok sredstvo većim dijelom nije spremno za svoju namjeravanu uporabu ili prodaju. Prihodi od ulaganja zarađeni privremenim ulaganjem namjenskih kreditnih sredstava tijekom njihovog trošenja za kvalificirano sredstvo oduzimaju se od troškova posudbe koji se mogu kapitalizirati.

Svi drugi troškovi posudbe priznaju se u dobit ili gubitak razdoblja u kojem su nastali.

g) Državne potpore

Državne potpore u obliku izravne financijske potpore bez ikakvih dodatnih povezanih uvjeta priznaju se u sklopu ostalih dobitaka u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti razdoblja u kojem su primljene.

h) Porez na dobit

Trošak poreza na dobit predstavlja zbirni iznos tekuće porezne obveze i odgođenih poreza.

Tekuća porezna obveza temelji se na oporezivoj dobiti za godinu. Oporeziva dobit razlikuje se od neto dobiti razdoblja iskazanoj u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti jer ne uključuje stavke prihoda i rashoda koje su oporezive ili odbitne u drugim godinama, kao ni stavke koje nikada nisu oporezive ni odbitne. Tekuća porezna obveza izračunava se primjenom poreznih stopa koje su na snazi, odnosno važeće na datum izvještavanja.

Odgođeni porez jest iznos za koji se očekuje da će biti plativ, odnosno nadoknativ na temelju razlike između knjigovodstvene vrijednosti imovine i obveza u financijskim izvještajima i pripadajuće porezne osnovice koja se koristi za izračunavanje oporezive dobiti i obračunava se metodom bilančne obveze. Odgođene porezne obveze općenito se priznaju za sve oporezive privremene razlike, a odgođena porezna imovina se priznaje u onoj mjeri u kojoj je vjerojatno da će biti raspoloživa oporeziva dobit na temelju koje je moguće iskoristiti privremene razlike koje se odbijaju.

i) Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema, osim zrakoplova, knjiže se po trošku nabave umanjenom za amortizaciju i eventualne priznate gubitke od umanjenja vrijednosti. Zrakoplovi i motori se iskazuju po njihovoj revaloriziranoj vrijednosti, koja predstavlja njihovu fer vrijednost na dan revalorizacije umanjenu za kasniju akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Revalorizacija se provodi dostatnom učestalošću kako knjigovodstvena vrijednost ne bi značajno odstupala od one koja bi bila utvrđena korištenjem fer vrijednosti na datum izvještavanja.

Izdaci nastali zamjenom većih dijelova nekretnina, postrojenja i opreme radi povećanja proizvodnog kapaciteta ili znatnog produženja njezina vijeka korištenja se kapitaliziraju.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

---

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

i) Nekretnine, postrojenja i oprema (nastavak)

Dio nabavne vrijednosti zrakoplova Airbus odnosi se na izdatke za redovite preglede zrakoplova. Ovako dobiveni iznosi amortiziraju se u razdoblju od trenutka kupnje zrakoplova do procijenjenog datuma prvog periodičnog pregleda. Troškovi redovitih pregleda kapitaliziraju se u trenutku nastanka i amortiziraju kroz razdoblje do sljedećeg pregleda ili kroz preostali vijek uporabe zrakoplova ako je kraći.

Rotirajući rezervni dijelovi koji se odnose na određene tipove zrakoplova, evidentiraju se na isti način kao i zrakoplovi na koje se odnose.

Pri nabavi određenih zrakoplova i motora Društvu je odobren popust za čiji je iznos umanjena nabavna vrijednost zrakoplova i rezervnih motora. Vezano uz prethodno navedenu nabavu zrakoplova i motora Društvo je također dobilo rezervne dijelove bez naknade. Prihodi od rezervnih dijelova zaprimljenih bez naknade odgođeni su i knjiženi u korist izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti proporcionalno korisnom vijeku upotrebe zrakoplova.

U nabavnu vrijednost zrakoplova uključen je ostatak vrijednosti za svaku vrstu zrakoplova. Amortizacija se obračunava pravocrtnom metodom počevši od prvog dana u mjesecu koji slijedi nakon mjeseca u kojem je sredstvo spremno za uporabu. Oprema i rezervni dijelovi vijeka uporabe duljeg od godinu dana i pojedinačne nabavne vrijednosti više od 3,5 tisuća kuna se knjiže kao nekretnine, postrojenja i oprema. Pogonski i poslovni inventar vode se kao nekretnine, postrojenja i oprema bez obzira na njihovu nabavnu vrijednost.

Ukoliko kao rezultat procjene vrijednosti dođe do povećanja vrijednosti isto se priznaje unutar revalorizacijskih rezervi. Umanjenje vrijednosti priznaje se na teret revalorizacijskih rezervi u iznosu raspoloživih revalorizacijskih viškova za odnosnu imovinu, a i gubitak iznad iznosa revalorizacijskih rezervi priznaje se na teret dobiti i gubitka.

Razlika između sadašnje knjigovodstvene vrijednosti rashodovane, prodane ili na drugi način otuđene materijalne i nematerijalne imovine u odnosu na vrijednost postignutu prilikom prodaje knjiži se po neto principu neposredno u korist ostalih prihoda ili ostalih rashoda (dobit / gubitak od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme).

Zrakoplovi tipa Airbus amortiziraju se pravocrtno tijekom razdoblja od 20 godina. Trošak amortizacije dvanaestogodišnjeg pregleda obračunava se po stopi od 8,33%, a šestogodišnjeg pregleda po stopi od 16,67%.

Rezervni dijelovi zrakoplova tipa Airbus i Dash iskazuju se u nabavnoj vrijednosti i amortiziraju tijekom očekivanog vijeka uporabe zrakoplova kojem pripadaju (20 godina). Oprema za zemaljske usluge (GSE) i alati iskazani su po nabavnoj vrijednosti i amortiziraju se tijekom 16,6 godina.

Zgrade se amortiziraju tijekom vijeka uporabe koji je procijenjen na 20 godina, dok je vijek uporabe ostale imovine procijenjen na 4 – 10 godina.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

---

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

j) Ulaganja u nekretnine

Ulaganja u nekretnine odnose se na nekretnine koje se drže u svrhu dugoročnog stjecanja prihoda od najma ili zbog porasta njihove vrijednosti. Ulaganja u nekretnine tretiraju se kao dugotrajna ulaganja, osim ako nisu namijenjena prodaji u sljedećoj godini i kupac je identificiran, u kojem se slučaju svrstavaju u kratkotrajnu imovinu.

Ulaganja u nekretnine iskazuju se po povijesnom trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i rezerviranje za umanjenje vrijednosti, ako je potrebno. Amortizacija zgrada obračunava se primjenom pravocrtne metode u svrhu alokacije troška tijekom njihovog korisnog vijeka uporabe (20 godina).

Naknadni izdaci kapitaliziraju se kada je vjerojatno da će Društvo od toga imati buduće ekonomske koristi i kada se trošak može pouzdano mjeriti. Svi ostali troškovi popravaka i održavanja terete dobiti ili gubitak kada nastanu. Ukoliko Društvo počne koristiti ulaganja u nekretnine, ona se reklasificira u nekretnine, postrojenja i opremu.

k) Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina obuhvaća software i početno se priznaju po trošku nabave te amortizira pravocrtno tijekom procijenjenog korisnog vijeka u trajanju od dvije godine. Izuzetak je SAP ERP software koji se amortizira pravocrtno tijekom korisnog vijeka u trajanju od 8 godina.

Nematerijalna imovina obuhvaća i ulaganja u tuđu imovinu. Ulaganja u tuđu imovinu se odnose na ulaganja odnosno održavanja koja povećavaju vrijednost imovine (zrakoplova, motora i građevinskih objekata) i redovne velike preglede koje Društvo ima na imovini koju koristi temeljem ugovora o operativnom najmu. Ulaganja se priznaju po trošku nabave te amortiziraju kroz preostali period trajanja ugovora o najmu predmetne imovine koja se nadograđuje ili očekivanog sljedećeg redovnog pregleda, ovisno o tome koji je kraći.

l) Ulaganja u ovisna društva

Ovisna društva su društva u kojima Društvo ima kontrolu. Kontrola se ostvaruje ako Društvo ima moć upravljanja financijskim i poslovnim politikama društva u kojem ima svoj udio kako bi ostvarilo koristi iz aktivnosti društva.

Ulaganja u ovisna u odvojenim financijskim izvještajima iskazana su metodom troška odnosno po trošku stjecanja korigiranom za umanjenje vrijednosti. Godišnje se provjerava postojanje mogućeg umanjenja troška ulaganja kada događaji ili promjene u okolnostima ukazuju da knjigovodstvena vrijednost udjela možda nije nadoknadiva. Ulaganja za koja je iskazan gubitak od umanjenja vrijednosti provjerava se na svaki datum izvještavanja radi mogućeg ukidanja umanjenja vrijednosti.

Konsolidirani financijski izvještaji obuhvaćaju financijske izvještaje Društva i njegovih ovisnih društava. Sve transakcije unutar Grupe, stanja, prihodi i troškovi eliminirani su u konsolidaciji u potpunosti. Računovodstvene politike ovisnih društava usklađene su računovodstvenim politikama Društva.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

---

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

m) Zalihe

Zalihe su iskazane po trošku nabave ili neto ostvarivoj vrijednosti, ovisno o tome koja je niža. Trošak obuhvaća direktno utrošeni materijal i troškove direktnog rada, kao i indirektno troškove koji su nastali dovođenjem zaliha na njihovu sadašnju lokaciju i u sadašnje stanje. Utrošak navedenih zaliha evidentira se po metodi prosječnih ponderiranih cijena (zalihe uredskog materijala, cateringa i službene odjeće) i FIFO metodi (zalihe rezervnih dijelova). Neto ostvariva vrijednost predstavlja procijenjenu prodajnu cijenu umanjenu za sve procijenjene troškove dovršenja i troškove marketinga, prodaje i distribucije.

n) Financijski instrumenti

Financijski instrumenti sastoje se od ugovorenih obveza i financijske imovine. Financijski instrumenti obuhvaćaju potraživanja od kupaca i obveze prema dobavljačima, ulaganja te preuzete financijske obveze i derivativne financijske instrumente, koji se koriste kao zaštita od rizika promjene valutnih tečajeva ili kamatnih stopa.

Informacije o fer vrijednosti i upravljanju rizicima vezano za financijske instrumente navedene su u nastavku.

Financijska imovina i financijske obveze priznaju se u izvještaju o financijskom položaju Grupe i Društva kad ovisno društvo, odnosno Društvo postane strana ugovornih odredbi financijskog instrumenta.

Ugovoreni derivativni financijski instrumenti početno se priznaju po trošku, a kasnije se iskazuju po fer vrijednosti. Na datum sklapanja derivativnog ugovora svrstava se derivativne instrumente kao:

- 1) zaštitu fer vrijednosti priznate imovine ili obveze (zaštita fer vrijednosti),
- 2) zaštitu prognozirane transakcije ili čvrste preuzete obveze (zaštita novčanog tijeka).

Promjene u fer vrijednosti derivativnih instrumenata koji se označavaju i svrstavaju kao zaštita i koji su visoko učinkoviti, iskazuju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti zajedno sa svim promjenama u fer vrijednosti imovine ili obveza koje su predmetom zaštite. Dobit ili gubitak od derivativnog financijskog instrumenta koji se koristi kao instrument zaštite priznaje se ovisno o prirodi stavke koja se štiti. Društvo formalno dokumentira odnose između instrumenta zaštite i predmeta zaštite, kao i ciljeve upravljanja rizicima te strategiju provođenja različitih zaštitnih transakcija. Proces uključuje povezivanje svih instrumenata zaštite sa specifičnim preuzetim obvezama Društva ili očekivanim transakcijama.

Politika Društva trenutno ne dopušta držanje derivativnih instrumenata za trgovanje ili u špekulativne svrhe. Sljedeći financijski instrumenti iskazani su u konsolidiranom izvještaju o financijskom položaju Grupe i odvojenom izvještaju o financijskom položaju Društva:

(i) Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti obuhvaćaju novac u blagajni, sredstva na računima kod banaka i depozite oročene do 90 dana (od datuma oročenja).

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

---

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

n) Financijski instrumenti (nastavak)

(ii) Ulaganja u vlasničke instrumente

Financijski instrumenti uključeni u kategoriju ulaganja u vlasničke instrumente početno su priznati po trošku, a naknadno mjereni po fer vrijednosti. Dividenda se priznaje kao prihod unutar dobiti ili gubitka, osim ako je jasno da dividenda predstavlja povrat dijela troška ulaganja. Ostali neto dobiti i gubici priznaju se u ostalu sveobuhvatnu dobit i nikada se ne reklasificiraju u dobit ili gubitak.

(iii) Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja

Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja iskazani su po amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope umanjenom za iznos rezerviranja za eventualno umanjenje vrijednosti. Povezana vrijednosna usklađenja priznaju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

(iv) Financijske obveze

Financijske obveze namiruju se periodično u novcu ili drugoj financijskoj imovini. To osobito uključuje obveze prema dobavljačima, obveze prema bankama i obveze iz financijskog leasinga. Te su financijske obveze početno mjerene po fer vrijednosti umanjenoj za transakcijske troškove, a kasnije prema amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

---

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

o) Zaštitna rezerva

Zaštitne rezerve, koje se odnose na još neotplaćeni dio dugoročnih financijskih obveza, tretiraju se kao zaštita samo u iznosu koji se odnosi na plaćanja koja dospijevaju u roku 3 godine od datuma izvještavanja, dok tečajne razlike na neotplaćeni dio glavnice direktno terete rezultat poslovanja.

Promjene u fer vrijednosti derivativnih instrumenata koji se označavaju i svrstavaju kao zaštita novčanog toka i koji su vrlo učinkoviti, priznaju se u okviru glavnice. Iznosi odgođeni u glavnici prenose se u izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti i prikazuju kao prihod ili rashod u istim razdobljima tijekom kojih zaštićena ugovorena obveza ili planirana transakcija utječu na izvještaj o dobiti. Neučinkoviti dio dobiti ili gubitka se priznaje odmah u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

Na početku transakcije dokumentira se odnos između instrumenata zaštite i zaštićenih stavki, kao i svoj cilj upravljanja rizikom i strategiju ulaganja u razne transakcije zaštite. Taj proces uključuje povezivanje svih derivativa koji su označeni kao zaštita s određenom imovinom i obvezama ili određenim čvrsto preuzetim obvezama ili prognoziranim transakcijama. Na početku zaštite i tijekom trajanja zaštite, također se procjenjuje i dokumentira u kojoj mjeri su derivativi korišteni u zaštitnim transakcijama visoko učinkoviti u neutraliziranju promjena fer vrijednosti ili novčanih tokova zaštićenih stavki.

Kredit i financijski najmovi za kupnju zrakoplova su denominirani u stranim valutama, te je Društvo i Grupa izloženo riziku promjene valutnih tečajeva. Društvo i Grupa su svoje devizne prihode procijenile i utvrdile da su visoko učinkoviti kao zaštita odljeva novca po osnovi otplate glavnice i kamata u stranoj valuti. Sukladno navedenom, Društvo i Grupa nerealiziranu dobit i gubitke proizašle iz preračunavanja namjenskih zaduženja u stranoj valuti iskazuju kao zasebnu komponentu glavnice. Uprava prati učinkovitost zaštite redovito tijekom cijelog razdoblja.

p) Rezerviranja

Rezerviranja se priznaju ako Grupa i Društvo imaju sadašnju zakonsku ili izvedenu obvezu kao posljedicu prošlog događaja, ako je vjerojatno da će biti potreban odljev resursa radi podmirivanja obveze te ako se iznos obveze može pouzdano procijeniti.

Rezerviranja se mjere po sadašnjoj vrijednosti troškova za koje se očekuje da će biti potrebni za podmirenje obveze, korištenjem diskontne stope prije poreza, koja odražava tekuće tržišne procjene vremenske vrijednosti novca kao i rizike koji su specifični za navedenu obvezu. Potreba za rezerviranjima i procjena iznosa rezerviranja preispituju se na svaki datum izvještavanja uzimajući u obzir i saznanja nakon datuma izvještavanja, a do trenutka odobravanja financijskih izvještaja. Rezerviranja u stranoj valuti preračunavaju se prema tečaju na datum izvještavanja.

q) Raspodjela dividendi

Raspodjela dividendi dioničarima Društva priznaje se kao obveza u financijskim izvještajima u razdoblju u kojem su odobrene od strane Glavne skupštine dioničara Društva.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

---

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

r) Zarada po dionici

Zarada po dionici se obračunava dijeljenjem dobiti ili gubitka koji pripada dioničarima Društva s prosječnim ponderiranim brojem redovitih dionica u izdanju tijekom godine.

s) Primjena novih standarda

Društvo počinje primjenjivati MSFI 15 *Prihodi po ugovorima s kupcima* i MSFI 9 *Financijski instrumenti* od 1. siječnja 2018. godine.

MSFI 15 Prihodi od ugovora s kupcima

MSFI 15 uspostavlja sveobuhvatni okvir prilikom utvrđivanja hoće li se, kada i u kojem iznosu prihodi priznati. MSFI 15 je zamijenio MRS 18 *Prihodi* te MRS 11 *Ugovori o izgradnji*. U sklopu MSFI 15, prihod je priznat kada kupac preuzme kontrolu nad proizvodima ili uslugama. Utvrđivanje nastaje li prijenos kontrole u određenom trenutku u vremenu ili tijekom vremena (vremenskog perioda) zahtijeva prosudbu.

Društvo je usvojilo MSFI 15 primjenom metode kumulativnog učinka, s početkom primjenjivanja navedenog standarda na dan 1. siječnja 2018. Sukladno tome, informacije prikazane za 2017. godinu nisu prepravljane - tj. prikazane su kako je prethodno opisano, sukladno MRS 18 i MRS 11 te njime povezanim tumačenjima. S obzirom na prirodu poslovanja Grupe i Društva te razinu objava u prethodnim financijskim izvještajima, rukovodstvo smatra da se po uvođenju novog standarda računovodstvena politika za priznavanje prihoda nije bitno promijenila te da nisu potrebne dodatne objave. Neovisno o tome, procjene Grupe o tipu usluga i ugovora nisu imale utjecaja na prijelazni izvještaj o financijskom položaju Grupe na dan 31. prosinca 2018., niti na izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti za godinu koja je tada završila. Nije bilo značajnog utjecaja na prijelazni izvještaj o novčanim tokovima za razdoblje koje je završilo 31. prosinca 2018. Ukratko, novi MSFI 15 nema značajan utjecaj na financijske izvještaje, kako u pogledu iznosa tako i u pogledu objava i primijenjenih računovodstvenih politika.

MSFI 9 Financijski instrumenti

Grupa primjenjuje MSFI 9 od 1. siječnja 2018. godine. MSFI 9 utvrđuje zahtjeve za priznavanje i mjerenje financijske imovine, financijskih obveza i nekih ugovora za kupnju ili prodaju nefinancijskih stavki. Ovaj standard zamjenjuje MRS 39 *Financijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje*. Glavne promjene koje donosi novi standard izložene su u nastavku kao i njihov utjecaj na financijske izvještaje.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

---

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

s) Primjena novih standarda (nastavak)

i. Klasifikacija i mjerenje financijske imovine i financijskih obveza

MSFI 9 sadrži tri glavne klasifikacijske kategorije za financijsku imovinu: imovina koja se vodi po amortiziranom trošku, imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit i imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka. Klasifikacija financijske imovine prema MSFI 9 općenito se temelji na poslovnom modelu u kojem se upravlja financijskim sredstvima i karakteristikama njihovog ugovorenog novčanog toka. MSFI 9 eliminira određene kategorije imovine koje su postojale prema MRS 39, kao što su: imovina koja se drži do dospijeca, zajmovi i potraživanja te imovina raspoloživa za prodaju.

Utjecaj na financijske izvještaje je sljedeći:

Financijska imovina	Klasifikacija po MRS-u 39	Nova klasifikacija po MSFI-ju 9
Ulaganja u vlasničke instrumente	Financijska imovina raspoloživa za prodaju	Vlasnička ulaganja po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit
Ostala financijska imovina	Financijska imovina koja se drži do dospijeca	Financijska imovina po amortiziranom trošku
Potraživanja od kupaca	Zajmovi i potraživanja	Financijska imovina po amortiziranom trošku

MSFI 9 u velikoj mjeri zadržava postojeće zahtjeve MRS 39 vezane za klasifikaciju i mjerenje financijskih obveza te u tom pogledu nije bilo efekata na financijske izvještaje.

ii. Umanjenje vrijednosti financijske imovine

MSFI 9 zamjenjuje model „nastalog gubitka“ u MRS-u 39 s modelom „očekivanog kreditnog gubitka“. Novi model umanjena vrijedi za financijsku imovinu mjerenu po amortiziranom trošku. Prema MSFI-ju 9, kreditni gubici priznaju se ranije nego u MRS-u 39. Poslovodstvo je utvrdilo da učinak primjene modela „očekivanog kreditnog gubitka“ na financijske izvještaje nije materijalan.

iii. Prijelazne odredbe

Grupa i Društvo primijenili su retrospektivni pristup za usvajanje MSFI-ja 9, međutim, budući da uslijed usvajanja ne postoji značajan utjecaj na financijske izvještaje, usporedni podaci nisu prepravljani. Kao rezultat toga, Uprava smatra da informacije prikazane na 31. prosinca 2017. odražavaju zahtjeve MSFI-ja 9 i stoga su usporedive s informacijama prikazanim za razdoblje koje je završilo 31. prosinca 2018. godine.

S obzirom na jednostavnost strukture financijske imovine i financijskih obveza, primjena standarda nije zahtijevala značajnije i kompleksnije procjene od strane poslovodstva.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

---

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

t) Novi standardi i tumačenja objavljenih standarda koji još nisu usvojeni

Objavljeni su određeni standardi, izmjene i tumačenja postojećih standarda koji se mogu primjenjivati, ali nisu obvezni za razdoblje koje završava 31. prosinca 2018. godine i kao takvi nisu primijenjeni u pripremi ovih financijskih izvještaja. Slijedi pregled:

MSFI 16 Najmovi

MSFI 16 uvodi jedinstven bilančni model za računovodstvo najmova kod najmoprimaca. Najmoprimac priznaje pravo korištenja imovine koja predstavlja pravo na korištenje predmetne imovine te obvezu najma koji predstavlja obvezu plaćanja najma. Postoji mogućnost iznimke za kratkoročne najmove i najmove predmeta male vrijednosti. Računovodstvo najmodavca ostaje slično postojećem standardu - to jest najmodavci i dalje klasificiraju najmove kao financijski ili operativni najam. Standard će biti na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2019. godine. Ranija primjena dozvoljena je za subjekte koji primjenjuju MSFI 15 Prihodi od ugovora s kupcima na datum ili prije datuma prve primjene MSFI-a 16. Grupa i Društvo će MSFI 16 primjenjivati od 1. siječnja 2019.

Novi standard neće se primjenjivati retroaktivno u potpunosti, već će se koristiti odredba o izuzeću odnosno modificirana retrospektivna metoda. Prilikom prelaska na MSFI 16, obveze plaćanje temeljem postojećih operativnih najmova bit će diskontirane korištenjem odgovarajuće inkrementalne stope zaduživanja i biti će priznata kao obveza za najam. Imovina s pravom korištenja iskazivat će se u iznosu obveze za najam, usklađena za iznos unaprijed plaćenih i obračunatih plaćanja za najam.

Na temelju analize managementa, očekuje se da će prelazak na novi standard od 1. siječnja 2019. imati sljedeće učinke: povećanje ukupne imovine kao posljedica priznavanja imovine s pravom korištenja u iznosu od oko 530.804 tisuće kuna i povećanje obveza kao posljedica priznavanja obveza za najam u iznosu od oko 526.335 tisuća kuna. Razlika između ukupno priznate imovine i obveza odnosi se na unaprijed plaćene najamnine u 2018. godini koja se odnosi na razdoblje najma nakon 1.1.2019. godine.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

---

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

u) Korištenje procjena pri sastavljanju financijskih izvještaja

Sastavljanje financijskih izvještaja u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja usvojenim od strane Europske unije zahtijeva od Uprave da daje procjene i pretpostavke koje utječu na iskazane iznose imovine, obveza, prihoda i rashoda te objavu potencijalnih obveza.

Slijedi opis prosudbi i ključnih pretpostavki Društva u primjeni računovodstvenih politika, kao i drugih glavnih izvora neizvjesnosti procjena na datum izvještavanja koji nose značajan rizik materijalnog usklađenja knjigovodstvene vrijednosti imovine i obveza u idućoj financijskoj godini ili značajno utječu na iznose priznate u financijskim izvještajima.

(i) Financijska imovina i obveze

Fer vrijednost financijske imovine i financijskih obveza utvrđuje se primjenom općeprihvaćenih metoda. S obzirom da tržišne cijene za veći dio financijske imovine i financijskih obveza Društva nisu dostupne, fer vrijednost tih stavki izvedena je iz pretpostavki Uprave vezano za buduće gospodarske uvjete, iznose i vrijeme nastanka budućih novčanih tijekova i procijenjenih diskontnih stopa. Po mišljenju Uprave, fer vrijednosti sve financijske imovine i svih financijskih obveza iskazanih u bilanci Grupe i Društva ne razlikuju se značajno od njihovih knjigovodstvenih vrijednosti.

Mogući su događaji u budućnosti koji će uzrokovati promjene u pretpostavkama na temelju kojih su dane procjene, a time i promjene u samim procjenama. Učinak bilo koje promjene u procjeni iskazat će se u financijskim izvještajima kad ga bude moguće utvrditi.

(ii) Operativni segmenti

Budući da putnički promet u redovnim letovima čini najveći dio poslovanja Društva, Uprava Društva smatra da izvještavanje prema zahtjevima MSFI-ja 8 u vezi operativne segmentacije nije materijalno.

(iii) Revalorizacija nekretnina, postrojenja i opreme

Zrakoplovi se priznaju u revaloriziranim iznosima u skladu s revalorizacijskom računovodstvenom metodom iz MRS-a 16, koja je prvi puta primijenjena 31. prosinca 2001. godine. Na dan 31. prosinca 2017. godine Društvo je utvrdilo potrebu za ponovnom revalorizacijom. Revalorizaciju zrakoplova proveo je nezavisni procjenitelj korištenjem statičke metode procjene tržišne vrijednosti.

(iv) Gubici od umanjenja nekretnina, postrojenja i opreme

Društvo je na temelju procjene sadašnjeg korištenja i očekivanih budućih prihoda pretpostavilo da ne postoje značajni gubici od umanjenja vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

---

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

u) Korištenje procjena pri sastavljanju financijskih izvještaja (nastavak)

(v) Neograničenost vremena poslovanja

Croatia Airlines je s 31. prosinca 2015. godine uspješno završila proces restrukturiranja započet u 2011. godini, dosljednom provedbom kompenzacijskih mjera i mjera vlastite kontribucije u skladu s pravilima europske regulative i prakse te prema rješenju Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja od 27. lipnja 2013. godine. Provedba restrukturiranja kompanije odnosno postavljenih strateških, financijskih i operativnih ciljeva restrukturiranja bila je nužna kako bi se Društvo pripremilo za dugoročno održivo poslovanje.

S 31. prosincem 2017. završen je dvogodišnji monitoring provedenog restrukturiranja te se očekuje nastavak pozitivnog trenda u poslovanju Društva. Društvo očekuje ukupan porast broja putnika od 5% u odnosu na 2018. godinu, i to 4% više u odnosu na 2018. u domaćem redovnom prometu te 6% više u međunarodnom redovnom putničkom prometu.

U 2019. godini planira se nešto manje investicijskih ulaganja u odnosu na 2018. godinu. Ukupne investicije iznose 112 milijuna kuna od čega će se 96,6 milijuna kuna uložiti u zrakoplove i tehniku.

Obzirom da se iz planiranih redovitih priljeva iz poslovanja ne mogu pokriti svi troškovi i rashodi poslovanja i planirane investicije, razlika se planira pokriti kroz:

- ugovaranje kratkoročnih kredita u visini od 42,3 milijuna kuna;
- revolving kredit s bankom u visini od 22,3 milijuna kuna;
- uplatu iznosa PSO naknada od strane države u visini od 75,7 milijuna kuna koje se obračunavaju kao razlika između ostvarenih prihoda i direktnih troškova letenja na pojedinim domaćim linijama;
- uplatu iznosa PSO naknada od strane Zračne luke Mostar u visini od 500 tisuća eura temeljem Ugovora o obavljanju usluge redovitog međunarodnog linijskog zračnog prijevoza na liniji Zagreb-Mostar-Zagreb. Ugovor je potpisan za razdoblje od 3 godine, a ukupna vrijednost ugovora iznosi 1,5 milijun eura.

Društvo razmatra izvore financiranja potrebne za ispunjavanje ugovorenih obveza za nabavku četiri zrakoplova A320NEO. U tijeku su pregovori s potencijalnim najmodavateljima koji će financirati predujmove za nove zrakoplove u razdoblju od 2020. godine do isporuke. Predujmove u iznosu od 900 tisuća američkih dolara koji dospijeva 1. svibnja 2019. i 1.226 tisuća američkih dolara s dospeljem 1. listopada 2019 godine Društvo namjerava pokriti iz vlastitih sredstava.

Važno je naglasiti kako Društvo upravlja rizikom likvidnosti planiranjem i redovitim praćenjem dospijuća obveza te održavanjem odgovarajućih i dostatnih iznosa gotova novca i pologa za pokriće dospjelih novčanih izdataka, uzimajući u obzir izraženo sezonalni karakter priljeva.

Uzevši u obzir sve prethodno spomenute činjenice, Uprava Društva zaključuje da će Društvo biti sposobno na vrijeme podmiriti tekuće obveze te udovoljiti zahtjevima ugovora o kreditima i najmovima. Uprava Društva je uvjerenja da je primjereno financijske izvještaje sastaviti po načelu vremenske neograničenosti poslovanja.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

---

3. ISPRAVAK POGREŠKE

Tijekom 2018. godine, Uprava društva Croatia Airlines d.d. je prilikom analize poslovanja sektora tehnike te provedbom testiranja prijenosa podataka iz sustava u kojem sektor tehnike vodi evidenciju opreme, rezervnih dijelova, alata i potrošnih rezervnih dijelova vezanih uz zrakoplove u računovodstveni sustav koji je osnova za proces financijskog izvještavanja utvrdila pogreške u prijenosu podataka.

Analizom je utvrđeno kako sučelje prilikom automatskog prijenosa podataka iz jednog sustava u drugi sustav ne prepoznaje određeni tip transakcije, koji u inicijalnom postavljanju sučelja nije bio predviđen odnosno definiran. Kao rezultat neprepoznavanja tog tipa transakcije u računovodstvenom sustavu nije evidentirano rashodovanje ili utrošak artikala po navedenom tipu transakcije. Samim time navedeni artikli su ostali evidentirani u računovodstvenom sustavu i kao takvi bili iskazani unutar nekretnina, postrojenja i opreme; ako se radilo o rezervnim dijelovima, opremi za zemaljske usluge i alatima; odnosno zalihama; ako se radilo o potrošnim rezervnim dijelovima.

S obzirom da je navedena pogreška rezultat propusta i u prethodnim godinama, ista je ispravljena u skladu sa zahtjevima standarda MRS 8 računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške.

Učinak pogreške na tekuću godinu je u cijelosti ispravljen te je u cijelosti isključen iz dobiti ili gubitka razdoblja u kojem je otkriven, no nije bilo izvedivo odrediti učinak pogreške na usporedne podatke, odnosno utvrditi utjecaj na stanja imovine i kapitala na početku usporednog perioda, odnosno na 1. siječnja 2017. godine tako da je utjecaj ispravka pogreške na prethodna razdoblja u cijelosti proveden kroz usporedni period odnosno kroz 2017. godinu.

Učinak ispravka pogreške na izvještaj o financijskom položaju Grupe Croatia Airlines je kako slijedi:

	Prethodno objavljeno 2017. tisuće kuna	Ispravak pogreške 2017. tisuće kuna	Prepravljeno 2017. tisuće kuna	Prethodno objavljeno 2017. tisuće eura	Ispravak pogreške 2017. tisuće eura	Prepravljeno 2017. tisuće eura
Nekretnine, postrojenja i oprema	463.817	(8.722)	455.095	61.730	(1.161)	60.569
Zalihe	65.760	(8.882)	56.878	8.752	(1.182)	7.570
Dobit za godinu	25.020	(17.604)	7.416	3.354	(2.360)	994

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

3. ISPRAVAK POGREŠKE (NASTAVAK)

Učinak ispravka pogreške na izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti Grupe Croatia Airlines je kako slijedi:

	Prethodno objavljeno 2017. tisuće kuna	Ispravak pogreške 2017. tisuće kuna	Prepravljeno 2017. tisuće kuna	Prethodno objavljeno 2017. tisuće eura	Ispravak pogreške 2017. tisuće eura	Prepravljeno 2017. tisuće eura
Održavanje	(238.944)	(8.882)	(247.826)	(32.024)	(1.191)	(33.215)
Ostali troškovi poslovanja	(66.108)	(8.722)	(74.830)	(8.860)	(1.169)	(10.029)

Učinak ispravka pogreške na izvještaj o financijskom položaju društva Croatia Airlines d.d. je kako slijedi:

	Prethodno objavljeno 2017. tisuće kuna	Ispravak pogreške 2017. tisuće kuna	Prepravljeno 2017. tisuće kuna	Prethodno objavljeno 2017. tisuće eura	Ispravak pogreške 2017. tisuće eura	Prepravljeno 2017. tisuće eura
Nekretnine, postrojenja i oprema	463.653	(8.722)	454.931	61.708	(1.161)	60.547
Zalihe	65.760	(8.882)	56.878	8.752	(1.182)	7.570
Dobit za godinu	24.941	(17.604)	7.337	3.343	(2.360)	983

Učinak ispravka pogreške na izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti društva Croatia Airlines d.d. je kako slijedi:

	Prethodno objavljeno 2017. tisuće kuna	Ispravak pogreške 2017. tisuće kuna	Prepravljeno 2017. tisuće kuna	Prethodno objavljeno 2017. tisuće eura	Ispravak pogreške 2017. tisuće eura	Prepravljeno 2017. tisuće eura
Održavanje	(238.944)	(8.882)	(247.826)	(32.024)	(1.191)	(33.215)
Ostali troškovi poslovanja	(66.016)	(8.722)	(74.738)	(8.848)	(1.169)	(10.017)

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

4. PRIHODI OD PUTNIČKOG PROMETA

	2018.		2017.	
	Croatia Airlines d.d. i Grupa tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines d.d. i Grupa tisuće kuna	tisuće eura
Redovni letovi	1.412.630	190.526	1.343.698	180.089
Charter letovi	89.076	12.014	69.474	9.311
	1.501.706	202.540	1.413.172	189.400

Prihodi po zemljopisnoj podjeli temeljem mjesta kupnje:

	2018.		2017.	
	Croatia Airlines d.d. i Grupa tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines d.d. i Grupa tisuće kuna	tisuće eura
Hrvatska	504.423	68.033	429.604	57.578
SAD	149.420	20.153	148.383	19.887
Njemačka	149.270	20.133	145.557	19.508
Francuska	80.792	10.897	81.964	10.985
Velika Britanija	45.502	6.137	60.766	8.144
Ostale zemlje	572.299	77.187	546.898	73.298
	1.501.706	202.540	1.413.172	189.400

5. OSTALI PRIHODI OD PRODAJE

	2018.		2017.		2018.		2017.	
	Croatia Airlines Grupa tisuće kuna	Grupa tisuće eura	Croatia Airlines Grupa tisuće kuna	Grupa tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura
Prihodi od usluga tehnike	58.200	7.850	77.337	10.365	58.200	7.850	77.337	10.365
Provizija od inozemnih zrakoplovnih kompanija	6.795	916	9.780	1.311	6.795	916	9.780	1.311
Prihodi od usluga rezervacijskog sustava	10.363	1.398	10.686	1.432	2.365	319	3.619	485
Prihodi od propagandnih usluga	9.485	1.279	7.904	1.059	9.485	1.279	7.904	1.059
Prihodi od školovanja	1.742	235	2.587	347	1.742	235	2.587	347
Prihodi od ostvarenih milja	2.778	375	2.617	351	2.778	375	2.617	351
Ostalo	12.682	1.710	10.038	1.345	7.227	975	6.181	828
	102.045	13.763	120.949	16.210	88.592	11.949	110.025	14.746

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

6. OSTALI PRIHODI

	2018.		2017.		2018.		2017.	
	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Prihodi od PSO	84.136	11.348	75.322	10.095	84.136	11.348	75.322	10.095
Dobit od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme	182	25	944	127	182	25	944	127
Prihodi od imovine primljene bez naknade	-	-	951	127	-	-	951	127
Naplaćena vrijednosno usklađena potraživanja	47	6	198	27	47	6	198	27
Prihod od prodaje rezervnih dijelova	161	22	157	21	161	22	157	21
Ostali prihodi	15.000	2.022	154.645	20.726	14.904	2.009	154.630	20.724
	99.526	13.423	232.217	31.123	99.430	13.410	232.202	31.121

Prihodi od PSO evidentirani su na ime razlike neostvarenih prihoda u odnosu na troškove za obavljanje domaćeg linijskog zračnog prijevoza od Vlade Republike Hrvatske (PSO – Public Service Obligation). Iznos PSO naknade utvrđuje se kao razlika između ostvarenih prihoda i direktnih troškova letenja na pojedinim domaćim linijama, a ostvaruje se u cilju očuvanja prometne povezanosti regija u domaćem linijskom zračnom prijevozu.

U ostale prihode u 2017. godini uključen je iznos od 138.558 tisuća kuna, odnosno 18.570 tisuća eura koji se odnosi na prodaju pet od ukupno devet slotova na londonskoj zračnoj luci Heathrow američkoj aviokompaniji Delta Airlines. Navedenom transakcijom realizirana je jedna od mjera iz programa restrukturiranja koja je bila u planovima Društva od 2013. godine.

7. TROŠKOVI PO PRIRODI

	2018.		2017.		2018.		2017.	
	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Troškovi osoblja	269.954	36.410	256.828	34.422	265.489	35.807	252.774	33.877
Troškovi zračnih luka	273.925	36.945	268.732	36.017	273.925	36.945	268.732	36.017
Troškovi goriva	314.337	42.396	243.040	32.573	314.337	42.396	243.040	32.573
Trošak najma i održavanja motora i dijelova	159.256	21.479	151.249	20.271	159.256	21.479	151.249	20.271
Najam zrakoplova	146.542	19.765	158.069	21.185	146.542	19.765	158.069	21.185
Troškovi kontrole leta	120.370	16.235	121.256	16.251	120.370	16.235	121.256	16.251
Troškovi rezervacijskog sustava	101.203	13.650	103.165	13.827	101.203	13.650	103.165	13.827
Amortizacija	100.933	13.613	94.492	12.664	100.868	13.604	94.433	12.656
Troškovi provizija	56.408	7.608	65.253	8.746	56.408	7.608	65.253	8.746
Trošak potrošnog materijala	28.916	3.900	33.032	4.427	28.916	3.900	33.032	4.427
Catering	32.367	4.365	31.089	4.167	32.367	4.365	31.089	4.167
Troškovi promocije	20.524	2.768	19.892	2.666	20.524	2.768	19.892	2.666
Ostali troškovi	164.919	22.244	209.912	28.133	157.640	21.261	203.285	27.247
	1.789.654	241.378	1.756.009	235.349	1.777.845	239.783	1.745.269	233.910

Ostali troškovi 2017. godine uključuju trošak umanjenja vrijednosti zrakoplova u iznosu 56.923 tisuće kuna, odnosno 7.629 tisuća eura, dok tijekom 2018. godine nije bilo vrijednosnog usklađenja.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

8. TROŠKOVI OSOBLJA

	2018.		2017.		2018.		2017.	
	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Neto plaće i naknade	126.155	17.015	119.775	16.053	123.816	16.699	117.615	15.763
Porezi i doprinosi iz plaća	64.324	8.676	60.443	8.101	63.241	8.530	59.462	7.969
Doprinosi na plaće	42.952	5.793	40.736	5.460	42.383	5.716	40.194	5.387
Ostali troškovi osoblja	36.523	4.926	35.874	4.808	36.049	4.862	35.503	4.758
	269.954	36.410	256.828	34.422	265.489	35.807	252.774	33.877

Na dan 31. prosinca 2018. godine Croatia Airlines Grupa je imala 984 zaposlenika (Croatia Airlines d.d. 959, Amadeus Croatia d.d. 8 i Obzor putovanja d.o.o. 17 zaposlenika), dok je na dan 31. prosinca 2017. godine Croatia Airlines Grupa imala 945 zaposlenika (Croatia Airlines d.d. 924, Amadeus Croatia d.d. 8 i Obzor putovanja d.o.o. 13 zaposlenika); (vidi bilješku 34).

Troškovi osoblja raspoređeni su u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti po stavkama troškova poslovanja u skladu s ICAO (International Civil Aviation Organization) metodologijom.

9. FINANCIJSKI PRIHODI

	2018.		2017.		2018.		2017.	
	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Pozitivne tečajne razlike	56.046	7.560	66.103	8.860	56.035	7.558	66.081	8.857
Prihodi od kamata	113	15	272	36	113	15	272	36
Prihodi od udjela u dobiti i dividendi	32	4	27	4	88	12	27	4
	56.191	7.579	66.402	8.900	56.236	7.585	66.380	8.897

10. FINANCIJSKI RASHODI

	2018.		2017.		2018.		2017.	
	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Negativne tečajne razlike	57.931	7.813	75.954	10.180	57.808	7.797	75.859	10.167
Troškovi kamata	4.407	594	5.179	694	4.407	594	5.179	694
Ostali financijski rashodi	455	62	214	29	455	62	214	29
	62.793	8.469	81.347	10.903	62.670	8.453	81.252	10.890

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

11. POREZ NA DOBIT

Porez na dobit u zemlji obračunava se po stopi od 18% (2017.: 18%), koja se primjenjuje na oporezivu dobit tekuće godine.

Društvo nema obvezu poreza na dobit tekuće godine s obzirom na prenesene gubitke iz prethodnih godina, međutim, sukladno važećim poreznim propisima Društvo plaća predujmove poreza na dobit s osnove korištene državne potpore za obrazovanje i izobrazbu. Tijekom godine predujmovi u iznosu 179 tisuća kuna (2017.: 872 tisuće kuna) su kompenzirani s obvezom za PDV.

Trošak poreza na dobit ovisnih društava je kako slijedi: Amadeus Croatia d.d. 42 tisuće kuna, odnosno 6 tisuća eura (2017.: 40 tisuća kuna, odnosno 5 tisuća eura) i Obzor putovanja d.o.o. 281 tisuću kuna, odnosno 38 tisuća eura (2017.: 7 tisuća kuna, odnosno 1 tisuću eura).

Usklađenje poreza na dobit za godinu s dobiti iskazanom u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti obračunato je kako slijedi:

	2018.		2017.		2018.		2017.	
	Croatia Airlines Grupa tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines Grupa tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura
Dobit prije poreza	(81.365)	(10.976)	7.463	1.000	(82.937)	(11.186)	7.337	983
Porez po zakonskoj stopi	(14.646)	(1.976)	1.343	180	(14.929)	(2.013)	1.321	177
Porezno nepriznati troškovi	296	40	3.515	470	266	35	3.490	467
Neoporezivi prihodi	(11)	(1)	(10)	(1)	(21)	(3)	(10)	(1)
Porezne olakšice	(743)	(100)	(695)	(93)	(743)	(100)	(695)	(93)
Porezni gubici za koje nije priznata odgođena porezna imovina	15.427	2.081	-	-	15.427	2.081	-	-
Iskorišteni porezni gubici	-	-	(4.106)	(550)	-	-	(4.106)	(550)
Porez na dobit	323	44	47	6	-	-	-	-

Preneseni porezni gubici Grupe jednaki su poreznim gubicima Društva s obzirom da ovisna društva nemaju gubitaka za prijenos. Pregled poreznih gubitaka raspoloživih za prijenos je kako slijedi:

	2018.		2018.		2017.		2017.	
	Porezni gubici raspoloživi za iskorištenje tisuće kuna	tisuće eura	Porezna olakšica po stopi 18% tisuće kuna	tisuće eura	Porezni gubici raspoloživi za iskorištenje tisuće kuna	tisuće eura	Porezna olakšica po stopi 18% tisuće kuna	tisuće eura
Gubitak iz 2013. (istječe 2018.)	-	-	-	-	98.335	13.088	17.700	2.356
Gubitak iz 2014. (istječe 2019.)	5.753	776	1.036	140	5.753	766	1.036	138
Gubitak iz 2018. (istječe 2023.)	85.706	11.554	15.427	2.080	-	-	-	-
	91.459	12.330	16.463	2.220	104.088	13.854	18.736	2.494

Odgođena porezna imovina nije priznata zbog neizvjesnosti ostvarivanja oporezive dobiti u budućnosti koja bi omogućila korištenje prenesenih poreznih gubitaka. Nepriznata porezna imovina je izračunata primjenom porezne stope koja se očekuje primjenjivati.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

12. NEMATERIJALNA IMOVINA

Croatia Airlines Grupa

2018. godina	Software		Ulaganje u tuđu imovinu		Nematerijalna imovina u pripremi		Ukupno	
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
NABAVNA VRIJEDNOST								
Stanje 1.1.2018.	35.814	4.767	187.054	24.895	-	-	222.868	29.662
Povećanja	1.968	265	50.346	6.790	56	8	52.370	7.063
Prijenos s nekretnina, postrojenja i opreme	-	-	70	9	-	-	70	9
Tečajne razlike	-	62	-	319	-	-	-	381
Stanje 31.12.2018.	37.782	5.094	237.470	32.013	56	8	275.308	37.115
ISPRAVAK VRIJEDNOSTI								
Stanje 1.1.2018.	32.441	4.318	63.914	8.506	-	-	96.355	12.824
Trošak amortizacije za godinu	3.140	424	36.376	4.906	-	-	39.516	5.330
Korekcija ispravka vrijednosti	-	-	1	-	-	-	1	-
Tečajne razlike	-	55	-	108	-	-	-	163
Stanje 31.12.2018.	35.581	4.797	100.304	13.522	-	-	135.885	18.319
SADAŠNJA VRIJEDNOST								
Stanje 31.12.2018.	2.201	297	137.166	18.491	56	8	139.423	18.796
Stanje 1.1.2018.	3.373	449	123.140	16.389	-	-	126.513	16.838
2017. godina								
NABAVNA VRIJEDNOST								
Stanje 1.1.2017.	35.132	4.647	95.400	12.624	-	-	130.532	17.271
Povećanja	3.071	411	55.399	7.425	-	-	58.470	7.836
Prijenos	(390)	(52)	390	52	-	-	-	-
Prijenos s nekretnina, postrojenja i opreme	-	-	35.865	4.807	-	-	35.865	4.807
Otuđenja	(1.999)	(268)	-	-	-	-	(1.999)	(268)
Tečajne razlike	-	29	-	(13)	-	-	-	16
Stanje 31.12.2017.	35.814	4.767	187.054	24.895	-	-	222.868	29.662
ISPRAVAK VRIJEDNOSTI								
Stanje 1.1.2017.	29.585	3.914	33.505	4.433	-	-	63.090	8.347
Trošak amortizacije za godinu	5.229	701	29.943	4.013	-	-	35.172	4.714
Prijenos	(374)	(50)	374	50	-	-	-	-
Otuđenja	(1.999)	(268)	-	-	-	-	(1.999)	(268)
Korekcija ispravka vrijednosti	-	-	92	12	-	-	92	12
Tečajne razlike	-	21	-	(2)	-	-	-	19
Stanje 31.12.2017.	32.441	4.318	63.914	8.506	-	-	96.355	12.824
SADAŠNJA VRIJEDNOST								
Stanje 31.12.2017.	3.373	449	123.140	16.389	-	-	126.513	16.838
Stanje 1.1.2017.	5.547	733	61.895	8.191	-	-	67.442	8.924

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

12. NEMATERIJALNA IMOVINA (NASTAVAK)

Croatia Airlines d.d.

2018. godina	Software		Ulaganje u tuđu imovinu		Nematerijalna imovina u pripremi		Ukupno	
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
NABAVNA VRIJEDNOST								
Stanje 1.1.2018.	35.324	4.701	186.664	24.844	-	-	221.988	29.545
Povećanja	1.967	265	50.346	6.790	56	8	52.369	7.063
Prijenos s nekretnina, postrojenja i opreme	-	-	70	9	-	-	70	9
Tečajne razlike	-	61	-	320	-	-	-	381
Stanje 31.12.2018.	37.291	5.027	237.080	31.963	56	8	274.427	36.998
ISPRAVAK VRIJEDNOSTI								
Stanje 1.1.2018.	31.976	4.256	63.529	8.455	-	-	95.505	12.711
Trošak amortizacije za godinu	3.122	421	36.376	4.906	-	-	39.498	5.327
Prijenos s nekretnina, postrojenja i opreme	-	-	13	2	-	-	13	2
Korekcija ispravka vrijednosti	-	-	1	-	-	-	1	-
Tečajne razlike	-	55	-	108	-	-	-	163
Stanje 31.12.2018.	35.098	4.732	99.919	13.471	-	-	135.017	18.203
SADAŠNJA VRIJEDNOST								
Stanje 31.12.2018.	2.193	295	137.161	18.492	56	8	139.410	18.795
Stanje 1.1.2018.	3.348	445	123.135	16.389	-	-	126.483	16.834
2017. godina								
NABAVNA VRIJEDNOST								
Stanje 1.1.2017.	34.252	4.530	95.400	12.624	-	-	129.652	17.154
Povećanja	3.071	412	55.399	7.425	-	-	58.470	7.837
Prijenos s nekretnina, postrojenja i opreme	-	-	35.865	4.807	-	-	35.865	4.807
Otuđenja	(1.999)	(268)	-	-	-	-	(1.999)	(268)
Tečajne razlike	-	27	-	(12)	-	-	-	15
Stanje 31.12.2017.	35.324	4.701	186.664	24.844	-	-	221.988	29.545
ISPRAVAK VRIJEDNOSTI								
Stanje 1.1.2017.	28.768	3.806	33.505	4.433	-	-	62.273	8.239
Trošak amortizacije za godinu	5.207	698	29.932	4.012	-	-	35.139	4.710
Otuđenja	(1.999)	(268)	-	-	-	-	(1.999)	(268)
Korekcija ispravka vrijednosti	-	-	92	12	-	-	92	12
Tečajne razlike	-	20	-	(2)	-	-	-	18
Stanje 31.12.2017.	31.976	4.256	63.529	8.455	-	-	95.505	12.711
SADAŠNJA VRIJEDNOST								
Stanje 31.12.2017.	3.348	445	123.135	16.389	-	-	126.483	16.834
Stanje 1.1.2017.	5.484	724	61.895	8.191	-	-	67.379	8.915

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

13. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

Croatia Airlines Grupa

2018. godina	Zemljište i građevinski objekti		Oprema i ostalo		Zrakoplovi		Rezervni dijelovi, oprema za zemaljske usluge i alati		Imovina u pripremi i dani predujmovi		Ukupno	
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
NABAVNA ILI REVALORIZIRANA VRIJEDNOST												
Stanje 1.1.2018.	72.442	9.641	61.207	8.146	1.148.815	152.897	204.668	27.240	61.250	8.152	1.548.382	206.076
Povećanja	1.999	270	2.312	312	80.301	10.830	15.652	2.111	8.603	1.160	108.867	14.683
Prijenos	404	54	-	-	1.583	214	(74)	(10)	(1.913)	(258)	-	-
Prijenos na nematerijalnu imovinu	-	-	-	-	-	-	(70)	(9)	-	-	(70)	(9)
Otuđenja	(2.625)	(354)	(1.068)	(144)	-	-	(12.793)	(1.725)	-	-	(16.486)	(2.223)
Tečajne razlike	-	125	-	105	-	1.976	-	351	1.867	357	1.867	2.914
Stanje 31.12.2018.	72.220	9.736	62.451	8.419	1.230.699	165.917	207.383	27.958	69.807	9.411	1.642.560	221.441
AKUMULIRANA AMORTIZACIJA I ISPRAVAK VRIJEDNOSTI												
Stanje 1.1.2018.	26.892	3.579	45.512	6.057	883.604	117.600	137.279	18.271	-	-	1.093.287	145.507
Trošak amortizacije za godinu	3.356	453	4.447	600	45.493	6.135	7.489	1.010	-	-	60.785	8.198
Prijenos	-	-	-	-	29	4	(29)	(4)	-	-	-	-
Prijenos na nematerijalnu imovinu	-	-	-	-	-	-	(13)	(2)	-	-	(13)	(2)
Otuđenja	(2.284)	(308)	(1.068)	(144)	-	-	(3.820)	(515)	-	-	(7.172)	(967)
Korekcija ispravka vrijednosti	-	-	-	-	3	-	31	4	-	-	34	4
Tečajne razlike	-	46	-	78	-	1.521	-	236	-	-	-	1.881
Stanje 31.12.2018.	27.964	3.770	48.891	6.591	929.129	125.260	140.937	19.000	-	-	1.146.921	154.621
SADAŠNJA VRIJEDNOST												
Stanje 31.12.2018.	44.256	5.966	13.560	1.828	301.570	40.657	66.446	8.958	69.807	9.411	495.639	66.820
Stanje 1.1.2018.	45.550	6.062	15.695	2.089	265.211	35.297	67.389	8.969	61.250	8.152	455.095	60.569

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

13. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (NASTAVAK)

Croatia Airlines Grupa

2017. godina	Zemljište i građevinski objekti		Oprema i ostalo		Zrakoplovi		Rezervni dijelovi, oprema za zemaljske usluge i alati		Imovina u pripremi i dani predujmovi		Ukupno	
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
NABAVNA ILI REVALORIZIRANA VRIJEDNOST												
Stanje 1.1.2017.	84.184	11.139	56.340	7.457	1.136.245	150.341	212.755	28.151	100.600	13.311	1.590.124	210.399
Povećanja	1.404	188	7.872	1.055	45.270	6.067	13.452	1.803	32.426	4.346	100.424	13.459
Prijenos	63	9	-	-	29.050	3.893	-	-	(29.113)	(3.902)	-	-
Prijenos na ulaganje u nekretnine	(12.768)	(1.711)	-	-	-	-	-	-	-	-	(12.768)	(1.711)
Prijenos na nematerijalnu imovinu	-	-	-	-	-	-	-	-	(35.865)	(4.807)	(35.865)	(4.807)
Otuđenja	(441)	(59)	(3.005)	(403)	(4.960)	(665)	(27.669)	(3.708)	-	-	(36.075)	(4.835)
Umanjenje vrijednosti	-	-	-	-	(56.923)	(7.629)	-	-	-	-	(56.923)	(7.629)
Zamjena dijelova	-	-	-	-	133	18	(133)	(18)	-	-	-	-
Zamjena dijelova na zrakoplovima i motorima u najmu	-	-	-	-	-	-	6.263	839	-	-	6.263	839
Tečajne razlike	-	75	-	37	-	872	-	173	(6.798)	(796)	(6.798)	361
Stanje 31.12.2017.	72.442	9.641	61.207	8.146	1.148.815	152.897	204.668	27.240	61.250	8.152	1.548.382	206.076
AKUMULIRANA AMORTIZACIJA I ISPRAVAK VRIJEDNOSTI												
Stanje 1.1.2017.	35.486	4.695	44.641	5.909	844.367	111.721	135.704	17.957	-	-	1.060.198	140.282
Trošak amortizacije za godinu	2.949	395	3.797	509	44.160	5.918	7.782	1.043	-	-	58.688	7.865
Prijenos na ulaganje u nekretnine	(11.188)	(1.499)	-	-	-	-	-	-	-	-	(11.188)	(1.499)
Otuđenja	(355)	(48)	(2.926)	(392)	(4.960)	(665)	(12.405)	(1.663)	-	-	(20.646)	(2.768)
Zamjena dijelova	-	-	-	-	37	5	(37)	(5)	-	-	-	-
Zamjena dijelova na zrakoplovima i motorima u najmu	-	-	-	-	-	-	6.263	839	-	-	6.263	839
Korekcija ispravka vrijednosti	-	-	-	-	-	-	(28)	(4)	-	-	(28)	(4)
Tečajne razlike	-	36	-	31	-	621	-	104	-	-	-	792
Stanje 31.12.2017.	26.892	3.579	45.512	6.057	883.604	117.600	137.279	18.271	-	-	1.093.287	145.507
SADAŠNJA VRIJEDNOST												
Stanje 31.12.2017.	45.550	6.062	15.695	2.089	265.211	35.297	67.389	8.969	61.250	8.152	455.095	60.569
Stanje 1.1.2017.	48.698	6.444	11.699	1.548	291.878	38.620	77.051	10.194	100.600	13.311	529.926	70.117

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

13. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (NASTAVAK)

Croatia Airlines d.d.

2018. godina	Zemljište i građevinski objekti		Oprema i ostalo		Zrakoplovi		Rezervni dijelovi, oprema za zemaljske usluge i alati		Imovina u pripremi i dani predujmovi		Ukupno	
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
NABAVNA ILI REVALORIZIRANA VRIJEDNOST												
Stanje 1.1.2018.	72.442	9.641	58.537	7.791	1.148.815	152.897	204.668	27.240	61.250	8.152	1.545.712	205.721
Povećanja	1.999	270	2.241	302	80.301	10.830	15.652	2.111	8.603	1.160	108.796	14.673
Prijenos	404	54	-	-	1.583	214	(74)	(10)	(1.913)	(258)	-	-
Prijenos na nematerijalnu imovinu	-	-	-	-	-	-	(70)	(9)	-	-	(70)	(9)
Otuđenja	(2.625)	(354)	(1.001)	(135)	-	-	(12.793)	(1.725)	-	-	(16.419)	(2.214)
Tečajne razlike	-	125	-	100	-	1.976	-	351	1.867	357	1.867	2.909
Stanje 31.12.2018.	72.220	9.736	59.777	8.058	1.230.699	165.917	207.383	27.958	69.807	9.411	1.639.886	221.080
AKUMULIRANA AMORTIZACIJA I ISPRAVAK VRIJEDNOSTI												
Stanje 1.1.2018.	26.893	3.579	43.006	5.724	883.604	117.600	137.279	18.271	-	-	1.090.781	145.174
Trošak amortizacije za godinu	3.356	453	4.400	593	45.493	6.136	7.489	1.010	-	-	60.738	8.192
Prijenos	-	-	-	-	29	4	(29)	(4)	-	-	-	-
Prijenos na nematerijalnu imovinu	-	-	-	-	-	-	(13)	(2)	-	-	(13)	(2)
Otuđenja	(2.284)	(308)	(1.001)	(135)	-	-	(3.820)	(515)	-	-	(7.105)	(958)
Korekcija ispravka vrijednosti	-	-	-	-	3	-	31	4	-	-	34	4
Tečajne razlike	-	46	-	74	-	1.520	-	236	-	-	-	1.876
Stanje 31.12.2018.	27.965	3.770	46.405	6.256	929.129	125.260	140.937	19.000	-	-	1.144.435	154.286
SADAŠNJA VRIJEDNOST												
Stanje 31.12.2018.	44.255	5.966	13.372	1.802	301.570	40.657	66.446	8.958	69.807	9.411	495.451	66.794
Stanje 1.1.2018.	45.549	6.062	15.531	2.067	265.211	35.297	67.389	8.969	61.250	8.152	454.931	60.547

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

13. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (NASTAVAK)

Croatia Airlines d.d.

2017. godina	Zemljište i građevinski objekti		Oprema i ostalo		Zrakoplovi		Rezervni dijelovi, oprema za zemaljske usluge i alati		Imovina u pripremi i dani predujmovi		Ukupno	
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
NABAVNA ILI REVALORIZIRANA VRIJEDNOST												
Stanje 1.1.2017.	84.184	11.139	53.699	7.106	1.136.245	150.341	212.755	28.150	100.600	13.311	1.587.483	210.047
Povećanja	1.404	188	7.843	1.051	45.270	6.067	13.452	1.803	32.426	4.346	100.395	13.455
Prijenos	63	9	-	-	29.050	3.893	-	-	(29.113)	(3.902)	-	-
Prijenos na ulaganje u nekretnine	(12.768)	(1.711)	-	-	-	-	-	-	-	-	(12.768)	(1.711)
Prijenos na nematerijalnu imovinu	-	-	-	-	-	-	-	-	(35.865)	(4.807)	(35.865)	(4.807)
Otuđenja	(441)	(59)	(3.005)	(403)	(4.960)	(665)	(27.669)	(3.708)	-	-	(36.075)	(4.835)
Umanjenje vrijednosti	-	-	-	-	(56.923)	(7.629)	-	-	-	-	(56.923)	(7.629)
Zamjena dijelova	-	-	-	-	133	18	(133)	(18)	-	-	-	-
Zamjena dijelova na zrakoplovima i motorima u najmu	-	-	-	-	-	-	6.263	839	-	-	6.263	839
Tečajne razlike	-	75	-	37	-	872	-	174	(6.798)	(796)	(6.798)	362
Stanje 31.12.2017.	72.442	9.641	58.537	7.791	1.148.815	152.897	204.668	27.240	61.250	8.152	1.545.712	205.721
AKUMULIRANA AMORTIZACIJA I ISPRAVAK VRIJEDNOSTI												
Stanje 1.1.2017.	35.487	4.695	42.161	5.580	844.367	111.721	135.704	17.956	-	-	1.057.718	139.952
Trošak amortizacije za godinu	2.949	395	3.771	505	44.160	5.918	7.782	1.043	-	-	58.662	7.861
Prijenos na ulaganje u nekretnine	(11.188)	(1.499)	-	-	-	-	-	-	-	-	(11.188)	(1.499)
Otuđenja	(355)	(48)	(2.926)	(392)	(4.960)	(665)	(12.405)	(1.663)	-	-	(20.646)	(2.768)
Zamjena dijelova	-	-	-	-	37	5	(37)	(5)	-	-	-	-
Zamjena dijelova na zrakoplovima i motorima u najmu	-	-	-	-	-	-	6.263	839	-	-	6.263	839
Korekcija ispravka vrijednosti	-	-	-	-	-	-	(28)	(4)	-	-	(28)	(4)
Tečajne razlike	-	36	-	31	-	621	-	105	-	-	-	793
Stanje 31.12.2017.	26.893	3.579	43.006	5.724	883.604	117.600	137.279	18.271	-	-	1.090.781	145.174
SADAŠNJA VRIJEDNOST												
Stanje 31.12.2017.	45.549	6.062	15.531	2.067	265.211	35.297	67.389	8.969	61.250	8.152	454.931	60.547
Stanje 1.1.2017.	48.697	6.444	11.538	1.526	291.878	38.620	77.051	10.194	100.600	13.311	529.765	70.095

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

---

13. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (NASTAVAK)

Zrakoplovi su iskazani po revalorizacijskoj metodi. Društvo redovito preispituje vrijednost zrakoplova u vlasništvu i po potrebi provodi vrijednosno usklađenje. U prosincu 2017. godine provedena je procjena vrijednosti zrakoplova i rezervnog motora u vlasništvu Društva temeljem koje je priznat gubitak u iznosu od 56.923 tisuće kuna, odnosno 7.629 tisuća eura, koji je prikazan u okviru ostalih troškova poslovanja.

Neto knjigovodstvena vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme založene kao sredstvo osiguranja otplate kredita na datum izvještavanja iznosi 181.410 tisuća kuna, odnosno 24.457 tisuća eura (2017.: 106.335 tisuća kuna, odnosno 14.152 tisuće eura).

Flota na dan 31. prosinca 2018.

Tip zrakoplova	Količina	Oblik vlasništva	Ostatak vrijednosti	Procijenjeni vijek trajanja	Založeni kao sredstvo osiguranja
Airbus A319	3	vlasništvo Društva	Da	20	Ne
Airbus A319	1	vlasništvo Društva	Da	20	Da
Airbus A320	1	vlasništvo Društva	Da	20	Da
Airbus A320	1	operativni najam	-	-	Ne
Dash 8-Q400	6	operativni najam	-	-	Ne
Ukupno	12				

Imovina u pripremi

Imovina u pripremi sastoji se od predujmova u iznosu od 54.752 tisuće kuna, odnosno 7.381 tisuću eura (2017.: 49.919 tisuća kuna, odnosno 6.644 tisuće eura) plaćenih dobavljaču za nabavu četiri nova zrakoplova u skladu s kupoprodajnim ugovorom i njegovim dodacima i investicija u nekretnine, postrojenja i opremu u iznosu 15.055 tisuća kuna, odnosno 2.030 tisuća eura (2017.: 11.331 tisuću kuna, odnosno 1.508 tisuća eura), gdje se najznačajniji dio odnosi na investicije u zrakoplove i investiciju u poslovno sjedište Društva.

Ugovorene obveze

Ukupna ugovorena vrijednost investicije u nove zrakoplove iznosi 487.533 tisuće kuna, odnosno 65.755 tisuća eura (2017.: 486.078 tisuća kuna, odnosno 65.146 tisuća eura). Dospijeće ugovorene obveze prikazano je u bilješci 34.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

14. ULAGANJA U NEKRETNINE

Pregled ulaganja u nekretnine u nastavku prikazuje pregled ulaganja u nekretnine i za Grupu i za Društvo.

2018. godina	Ulaganja u nekretnine	
	tisuće kuna	tisuće eura
NABAVNA VRIJEDNOST		
Stanje 1.1.2018.	12.768	1.699
Tečajne razlike	-	22
Stanje 31.12.2018.	12.768	1.721
ISPRAVAK VRIJEDNOSTI		
Stanje 1.1.2018.	11.820	1.573
Trošak amortizacije za godinu	632	85
Tečajne razlike	-	20
Stanje 31.12.2018.	12.452	1.678
SADAŠNJA VRIJEDNOST		
Stanje 31.12.2018.	316	43
Stanje 1.1.2018.	948	126
2017. godina	Ulaganja u nekretnine	Ulaganja u nekretnine
	tisuće	tisuće
	kuna	eura
NABAVNA VRIJEDNOST		
Stanje 1.1.2017.	-	-
Prijenos s nekretnina, postrojenja i opreme	12.768	1.711
Tečajne razlike	-	(12)
Stanje 31.12.2017.	12.768	1.699
ISPRAVAK VRIJEDNOSTI		
Stanje 1.1.2017.	-	-
Prijenos s nekretnina, postrojenja i opreme	11.188	1.499
Trošak amortizacije za godinu	632	85
Tečajne razlike	-	(11)
Stanje 31.12.2017.	11.820	1.573
SADAŠNJA VRIJEDNOST		
Stanje 31.12.2017.	948	126
Stanje 1.1.2017.	-	-

Prihod od najma ostvaren po osnovu ulaganja u nekretnine iznose 1.023 tisuće kuna, odnosno 138 tisuća eura (2017.: 1.030 tisuća kuna, odnosno 139 tisuća eura) i iskazan je unutar kategorije Ostalo u sklopu bilješke Ostali prihodi od prodaje.

Fer vrijednost ulaganja u nekretnine na datum izvještavanja iznosi 12.653 tisuće kuna, odnosno 1.706 tisuća eura.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

15. ULAGANJA U OVISNA DRUŠTVA

Naziv društva	Djelatnost	Udio	2018.		2017.		2018.		2017.	
			Croatia Airlines Grupa tisuće kuna	Grupa tisuće eura	Croatia Airlines Grupa tisuće kuna	Grupa tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	Croatia Airlines d.d. tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	Croatia Airlines d.d. tisuće eura
Obzor putovanja d.o.o.	Turistička djelatnost	100%	-	-	-	-	1.020	138	1.020	136
Amadeus Croatia d.d.	Marketinške usluge	95%	-	-	-	-	190	25	190	25
			<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>1.210</u>	<u>163</u>	<u>1.210</u>	<u>161</u>

Ovisna društva osnovana su u Republici Hrvatskoj. Postotak se odnosi na udio u vlasništvu te glasačkim pravima.

16. DUGOTRAJNI DEPOZITI

	2018.		2017.		2018.		2017.	
	Croatia Airlines Grupa tisuće kuna	Grupa tisuće eura	Croatia Airlines Grupa tisuće kuna	Grupa tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	Croatia Airlines d.d. tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	Croatia Airlines d.d. tisuće eura
Depoziti dani dobavljačima	16.957	2.286	25.941	3.453	16.910	2.280	25.894	3.446
Depoziti kod banaka za kredite djelatnika	3.878	523	4.239	564	3.878	523	4.239	565
Depoziti za izdavanje bankovnih garancija	1.109	150	1.115	148	1.109	150	1.115	148
Depoziti za najam poslovnih prostora	743	100	626	83	743	99	626	83
	<u>22.687</u>	<u>3.059</u>	<u>31.921</u>	<u>4.248</u>	<u>22.640</u>	<u>3.052</u>	<u>31.874</u>	<u>4.242</u>

Dugotrajni depoziti dani dobavljačima Društva sastoje se od depozita danih kao jamstva dobavljačima u iznosu 16.910 tisuća kuna, odnosno 2.280 tisuća eura (2017: depoziti dani kao jamstva dobavljačima 25.894 tisuće kuna, odnosno 3.446 tisuća eura).

Kamatna stopa na dugoročne depozite za namjenske kredite djelatnika iznosi od 0% - 0,75%.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

17. ULAGANJA U VLASNIČKE INSTRUMENTE

Udio	2018.		2017.		2018.		2017.		
	Croatia Airlines tisuće kuna	Grupa tisuće eura	Croatia Airlines tisuće kuna	Grupa tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura	
Hrvatska poštanska banka d.d.	0,18%	697	94	783	104	697	94	783	104
Star Alliance		189	25	189	25	189	25	189	25
		<u>886</u>	<u>119</u>	<u>972</u>	<u>129</u>	<u>886</u>	<u>119</u>	<u>972</u>	<u>129</u>

Ulaganja u vlasničke instrumente klasificirana su financijsku imovinu po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. S osnove usklađenja fer vrijednosti u 2018. godini u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti priznat je gubitak u iznosu 86 tisuća kuna, odnosno 12 tisuća eura (2017.: gubitak u iznosu 380 tisuća kuna, odnosno 51 tisuću eura).

18. DUGOTRAJNA POTRAŽIVANJA

	2018.		2017.		2018.		2017.	
	Croatia Airlines tisuće kuna	Grupa tisuće eura	Croatia Airlines tisuće kuna	Grupa tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura
Potraživanja za stanove u otkupu	194	26	239	32	194	26	239	32
Ostala dugotrajna potraživanja	175	24	175	23	175	24	175	23
	<u>369</u>	<u>50</u>	<u>414</u>	<u>55</u>	<u>369</u>	<u>50</u>	<u>414</u>	<u>55</u>

Dugotrajna potraživanja za stanove u otkupu odnose se na potraživanja za 32 prodana stana zaposlenicima Društva. Dospijeće potraživanja je od 16 do 30 godina uz kamatu od 1% godišnje prema Zakonu o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo (NN 43/92).

19. ZALIHE

	2018.		2017.		2018.		2017.	
	Croatia Airlines tisuće kuna	Grupa tisuće eura	Croatia Airlines tisuće kuna	Grupa tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura
Potrošni rezervni dijelovi (prepravljeno)	58.650	7.907	54.784	7.291	58.650	7.907	54.784	7.291
Zalihe hrane, pića i ostale zalihe	1.275	172	2.094	279	1.275	172	2.094	279
	<u>59.925</u>	<u>8.079</u>	<u>56.878</u>	<u>7.570</u>	<u>59.925</u>	<u>8.079</u>	<u>56.878</u>	<u>7.570</u>

Potrošni rezervni dijelovi terete trošak razdoblja prilikom stavljanja u upotrebu dok su rotirajući rezervni dijelovi uključeni u nekretnine, postrojenja i opremu.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

20. POTRAŽIVANJA OD KUPACA

	2018.		2017.		2018.		2017.	
	Croatia Airlines Grupa tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines Grupa tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura
Potraživanja od kupaca u zemlji	22.931	3.091	22.345	2.974	20.016	2.698	19.951	2.655
Potraživanja od kupaca u inozemstvu	75.872	10.229	63.216	8.414	74.584	10.056	62.282	8.290
Ispravak vrijednosti potraživanja od kupaca	(9.717)	(1.310)	(6.288)	(837)	(9.707)	(1.309)	(6.288)	(837)
	89.086	12.010	79.273	10.551	84.893	11.445	75.945	10.108

Sljedeće tablice prikazuju promjene ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca:

	2018.		2018.	
	Croatia Airlines Grupa tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura
Ispravak vrijednosti potraživanja od kupaca				
1. siječnja	6.288	837	6.288	837
Povećanja	3.702	499	3.630	490
Smanjenja	(47)	(6)	(47)	(6)
Otpisi	(164)	(22)	(102)	(14)
Tečajne razlike	(62)	2	(62)	2
31. prosinca	9.717	1.310	9.707	1.309

	2017.		2017.	
	Croatia Airlines Grupa tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura
Ispravak vrijednosti potraživanja od kupaca				
1. siječnja	6.999	926	6.901	913
Povećanja	931	125	839	112
Smanjenja	(198)	(27)	(198)	(27)
Otpisi	(1.036)	(138)	(874)	(116)
Tečajne razlike	(408)	(49)	(380)	(45)
31. prosinca	6.288	837	6.288	837

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

21. OSTALA POTRAŽIVANJA

	2018.		2017.		2018.		2017.	
	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Potraživanja od zaposlenih	51	7	50	7	50	7	48	6
Potraživanja od države i drugih institucija	9.493	1.279	8.749	1.163	9.418	1.270	8.673	1.154
Potraživanja od osiguravatelja	6	1	28	4	6	1	28	4
Potraživanja za avanse dobavljačima	2.823	381	3.663	488	2.823	380	3.663	488
	<u>12.373</u>	<u>1.668</u>	<u>12.490</u>	<u>1.662</u>	<u>12.297</u>	<u>1.658</u>	<u>12.412</u>	<u>1.652</u>

22. PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI

	2018.		2017.		2018.		2017.	
	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja	15.455	2.084	21.969	2.924	15.428	2.080	21.846	2.908
Obračunati prihodi	3.408	459	12.052	1.604	3.408	459	12.052	1.604
	<u>18.863</u>	<u>2.543</u>	<u>34.021</u>	<u>4.528</u>	<u>18.836</u>	<u>2.539</u>	<u>33.898</u>	<u>4.512</u>

23. KRATKOTRAJNI DEPOZITI

	2018.		2017.		2018.		2017.	
	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Dani depoziti	9.097	1.226	2.416	322	9.097	1.226	2.362	314
	<u>9.097</u>	<u>1.226</u>	<u>2.416</u>	<u>322</u>	<u>9.097</u>	<u>1.226</u>	<u>2.362</u>	<u>314</u>

Dani depoziti se najvećim dijelom odnose na jamstvene depozite za karte prodane na američkom tržištu.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

24. NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI

	2018.		2017.		2018.		2017.	
	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Žiro račun	13.131	1.770	18.061	2.404	10.049	1.355	16.570	2.205
Devizni računi	6.815	919	21.201	2.822	5.978	806	20.370	2.711
Blagajna	95	13	30	4	12	2	14	2
Devizna blagajna	77	10	84	11	75	10	82	11
Kratkoročni depoziti	520	70	1.459	194	511	68	1.450	193
	20.638	2.782	40.835	5.435	16.625	2.241	38.486	5.122

Kratkoročni depoziti predstavljaju oročenja u bankama s dospijecom do 90 dana.

25. DIONIČKA GLAVNICA

Dionički kapital Društva iznosi 277.880 tisuća kuna, a podijeljen je na ukupno 27.787.953 redovitih dionica nominalne vrijednosti 10,00 kuna.

Na dan 31. prosinca struktura vlasništva Društva bila je kako slijedi:

2018.	Broj dionica	tisuće kuna	Udio %
Dioničari			
Ministarstvo državne imovine za RH	27.010.821	270.109	97,20
Zračna luka Zagreb d.o.o.	477.121	4.771	1,72
HPB za Republiku Hrvatsku	173.768	1.738	0,63
Ostali	126.243	1.262	0,45
	27.787.953	277.880	100,00
2017.	Broj dionica	tisuće kuna	Udio %
Dioničari			
Centar za restrukturiranje i prodaju za Republiku Hrvatsku	26.886.888	268.870	96,76
Zračna luka Zagreb d.o.o.	477.121	4.771	1,72
HPB za Republiku Hrvatsku	297.701	2.977	1,07
Ostali	126.243	1.262	0,45
	27.787.953	277.880	100,00

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

26. REZERVE

Croatia Airlines Grupa	Zakonske rezerve		Ostale kapitalne rezerve		Revalorizacijske rezerve		Rezerva fer vrijednosti		Zaštitna rezerva		Rezerve	
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Stanje 1. siječnja 2017.	14.550	1.910	81.601	10.569	-	-	(540)	(69)	(1.492)	(193)	94.119	12.217
Neto dobit za godinu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	-	-	-	-	(380)	(51)	670	90	290	39
Ukupno sveobuhvatna dobit	-	-	-	-	-	-	(380)	(51)	670	90	290	39
Transakcije s vlasnicima												
Prijenos dobiti 2016. godine na zakonske rezerve	-	-	7.519	999	-	-	-	-	-	-	7.519	999
Prijenos zadržane dobiti na zakonske rezerve	-	-	812	107	-	-	-	-	-	-	812	107
Ukupno transakcije s vlasnicima	-	-	8.331	1.106	-	-	-	-	-	-	8.331	1.106
Stanje 31. prosinca 2017.	14.550	1.910	89.932	11.675	-	-	(920)	(120)	(822)	(103)	102.740	13.362
Neto dobit za godinu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	-	-	-	-	(86)	(12)	450	61	364	49
Ukupno sveobuhvatna dobit	-	-	-	-	-	-	(86)	(12)	450	61	364	49
Transakcije s vlasnicima												
Prijenos dobiti 2017. godine na ostale kapitalne rezerve	-	-	7.360	986	-	-	-	-	-	-	7.360	986
Prijenos zadržane dobiti na ostale kapitalne rezerve	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno transakcije s vlasnicima	-	-	7.360	986	-	-	-	-	-	-	7.360	986
Stanje 31. prosinca 2018.	14.550	1.910	97.292	12.661	-	-	(1.006)	(132)	(372)	(42)	110.464	14.397

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

26. REZERVE (NASTAVAK)

Croatia Airlines d.d.	Zakonske rezerve		Ostale kapitalne rezerve		Revalorizacijske rezerve		Rezerva fer vrijednosti		Zaštitna rezerva		Rezerve	
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Stanje 1. siječnja 2017.	14.550	1.910	80.624	10.441	-	-	(540)	(69)	(1.492)	(193)	93.142	12.089
Neto dobit za godinu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	-	-	-	-	(380)	(51)	670	90	290	39
Ukupno sveobuhvatna dobit	-	-	-	-	-	-	(380)	(51)	670	90	290	39
Transakcije s vlasnicima												
Prijenos dobiti 2016. godine na zakonske rezerve	-	-	8.042	1.068	-	-	-	-	-	-	8.042	1.068
Ukupno transakcije s vlasnicima	-	-	8.042	1.068	-	-	-	-	-	-	8.042	1.068
Stanje 31. prosinca 2017.	14.550	1.910	88.666	11.509	-	-	(920)	(120)	(822)	(103)	101.474	13.196
Neto dobit za godinu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	-	-	-	-	(86)	(12)	450	61	364	49
Ukupno sveobuhvatna dobit	-	-	-	-	-	-	(86)	(12)	450	61	364	49
Transakcije s vlasnicima												
Prijenos dobiti 2017. godine na ostale kapitalne rezerve	-	-	7.337	983	-	-	-	-	-	-	7.337	983
Ukupno transakcije s vlasnicima	-	-	7.337	983	-	-	-	-	-	-	7.337	983
Stanje 31. prosinca 2018.	14.550	1.910	96.003	12.492	-	-	(1.006)	(132)	(372)	(42)	109.175	14.228

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

---

27. REZERVE (NASTAVAK)

Zakonske rezerve

U skladu sa zakonom, zakonska rezerva formira se kao najmanje 5% dobiti za godinu do trenutka kad ukupni iznos rezerve ne dostigne 5% dioničkog kapitala Društva. Temeljem odluke Skupštine od 6. srpnja 2016. dobit 2015. godine u iznosu 13.829 tisuća kuna, odnosno 1.817 tisuće eura prenijeta je u zakonske rezerve.

Ostale kapitalne rezerve

Ostale kapitalne rezerve nastale su pojednostavljenim smanjenjem dioničkog kapitala 2013. godine kao razlika iznosa za koji je smanjen upisani kapital i prenesenih gubitaka koji su se pokrivali iz smanjenja kapitala. Temeljem odluke Skupštine od 13. srpnja 2015. godine ostale kapitalne rezerve u iznosu 662 tisuće kuna, odnosno 97 tisuća eura iskorištene su za pokrivanje prenesenih gubitaka. Temeljem odluke Skupštine od 17. srpnja 2017. godine u ostale kapitalne rezerve raspoređena je dobit 2016. godine u iznosu 8.042 tisuće kuna, odnosno 1.068 tisuća eura. Temeljem odluke Skupštine od 2. srpnja 2018. godine u ostale kapitalne rezerve raspoređena je dobit 2017. godine u iznosu 7.377 tisuća kuna, odnosno 983 tisuće eura.

Ostale kapitalne rezerve na razini Grupe uključuju rezerve ovisnih društava. Rezerve društva Amadeus Croatia d.d. čine zakonske rezerve u iznosu 10 tisuća kuna, odnosno 1 tisuću eura (2017.: 10 tisuća kuna, odnosno 1 tisuću eura) i ostale rezerve u iznosu od 100 tisuća kuna, odnosno 14 tisuća eura (2017.: 100 tisuća kuna, odnosno 14 tisuća eura). Društvo Obzor putovanja d.o.o. ima ostale kapitalne rezerve u iznosu od 1.179 tisuća kuna, odnosno 154 tisuće eura (2017.: 1.156 tisuća kuna, odnosno 151 tisuću eura).

Rezerva fer vrijednosti

Rezerva fer vrijednosti nastala je s osnove usklađenja ulaganja u vlasničke instrumente. S obzirom da je fer vrijednost navedene imovine na datum izvještavanja niža od troška stjecanja rezerva fer vrijednosti je negativna i iznosi 1.006 tisuća kuna, odnosno 132 tisuće eura (2017.: 919 tisuća kuna, odnosno 120 tisuća eura).

Zaštitna rezerva

U okviru zaštitne rezerve priznaje se promjena fer vrijednosti učinkovitih derivativnih instrumenata označenih i svrstanih kao zaštita novčanog toka.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

27. OSNOVNI I RAZRIJEĐENI (GUBITAK)/DOBITAK PO DIONICI

Zarada po dionici izračunata je na temelju neto dobiti raspodjeljive dioničarima i prosječnog ponderiranog broja postojećih redovnih dionica kako slijedi:

	2018.		2017. prepravljeno	
	Croatia Airlines Grupa HRK	EUR	Croatia Airlines Grupa HRK	EUR
(Gubitak)/dobit za godinu u tisućama	<u>(81.688)</u>	<u>(11.020)</u>	<u>7.416</u>	<u>994</u>
Broj izdanih dionica		27.787.953		27.787.953
Osnovni i razrijeđeni (gubitak)/dobitak po dionici u HRK/EUR	<u>(2,94)</u>	<u>(0,40)</u>	<u>0,27</u>	<u>0,04</u>

	2018.		2017. prepravljeno	
	Croatia Airlines d.d. HRK	EUR	Croatia Airlines d.d. HRK	EUR
(Gubitak)/dobit za godinu u tisućama	<u>(82.937)</u>	<u>(11.186)</u>	<u>7.337</u>	<u>983</u>
Broj izdanih dionica		27.787.953		27.787.953
Osnovni i razrijeđeni (gubitak)/dobitak po dionici u HRK/EUR	<u>(2,98)</u>	<u>(0,40)</u>	<u>0,26</u>	<u>0,04</u>

28. REZERVIRANJA

Pregled rezerviranja Grupe i Društva je kako slijedi:

	Rezerviranja za sudske sporove		Rezerviranja za otpremnine		Ostala rezerviranja		Ukupno	
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Stanje 31. prosinca 2017.	3.068	408	1.259	168	30.947	4.119	35.274	4.695
Rezervirano tijekom godine	291	39	90	12	-	-	381	51
Iskorišteno tijekom godine	(381)	(51)	(64)	(9)	(2.804)	(378)	(3.249)	(437)
Otpušteno tijekom godine	-	-	-	-	-	-	-	-
Tečajne razlike	-	5	-	2	873	171	873	178
Stanje 31. prosinca 2018.	<u>2.978</u>	<u>401</u>	<u>1.285</u>	<u>173</u>	<u>29.016</u>	<u>3.912</u>	<u>33.279</u>	<u>4.487</u>

Rezerviranja za sudske sporove odnose se na rezervaciju vezanu za tri radna spora. Rezerviranja su temeljena na procjeni odvjetnika koji zastupaju Društvo i ključnog rukovodstva Društva.

Rezerviranja za otpremnine odnose se na procijenjena dugoročna primanja zaposlenih u trenutku umirovljenja u skladu s odredbama Kolektivnog ugovora. Obveza se obračunava od strane neovisnog aktuaru. Značajne pretpostavke koje je koristio aktuar su kako slijedi: godišnja stopa odlazaka zaposlenika, diskontna stopa, dob odlaska u mirovinu je određena za svakog zaposlenika posebno uzimajući u obzir njegovu sadašnju dob i ukupno ostvareni staž.

Ostala rezerviranja odnose se na procijenjene obveze vezane uz postupak OIC (*Offer in Compromise*) u cilju postizanja nagodbe s američkim IRS-om (*Internal Revenue Service*) oko načina podmirenja zaostalih obveza s osnova američkih taksi.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

29. DUGOROČNI KREDITI

	2018.		2017.		2018.		2017.	
	Croatia Airlines Grupa tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines Grupa tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura
Dugoročni krediti	76.030	10.250	31.557	4.200	76.030	10.250	31.557	4.200
Kratkoročni dio dugoročnih kredita	(20.769)	(2.800)	(15.027)	(2.000)	(20.769)	(2.800)	(15.027)	(2.000)
	<u>55.261</u>	<u>7.450</u>	<u>16.530</u>	<u>2.200</u>	<u>55.261</u>	<u>7.450</u>	<u>16.530</u>	<u>2.200</u>

Opis obveza po dugoročnim kreditima je kako slijedi:

Namjena kredita	Izorna valuta	Iznos kredita	Godišnja kamatna stopa	Dospijeće	2018.		2017.	
					tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Kredit za refinanciranje dugova	EUR	15.000	3m EURIBOR + 4,8% (min 8%)	10. mjesec 2019.	16.319	2.200	31.557	4.200
Kredit za investicijsko održavanje motora	EUR	8.500	3m EURIBOR + 3,07%	12. mjesec 2022.	59.711	8.050	-	-
Tekuće dospijeće					<u>76.030</u>	<u>10.250</u>	<u>31.557</u>	<u>4.200</u>
Dugoročni dio kredita					<u>(20.769)</u>	<u>(2.800)</u>	<u>(15.027)</u>	<u>(2.000)</u>
					<u>55.261</u>	<u>7.450</u>	<u>16.530</u>	<u>2.200</u>

Plan otplate obveze po dugoročnim kreditima je kako slijedi:

	2018.		2018.	
	Croatia Airlines Grupa tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura
2019.	20.769	2.800	20.769	2.800
2020.	12.610	1.700	12.610	1.700
2021.	12.610	1.700	12.610	1.700
Poslije 2021.	30.041	4.050	30.041	4.050
	<u>76.030</u>	<u>10.250</u>	<u>76.030</u>	<u>10.250</u>

Dugoročni kredit osiguran je zalogom nad dva zrakoplova tipa Airbus.

Usklada kretanja obveze po dugoročnim kreditima s novčanim tokovima iz financijskih aktivnosti iskazana je u sklopu bilješke 30.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

30. KRATKOROČNI KREDITI

	2018.		2017.		2018.		2017.	
	Croatia Airlines Grupa tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines Grupa tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura
Kratkoročni krediti	64.553	8.703	54.044	7.193	64.553	8.703	54.044	7.193
	64.553	8.703	54.044	7.193	64.553	8.703	54.044	7.193

Opis obveza po kratkoročnim kreditima Društva je kako slijedi:

Namjena kredita	Izvorna valuta	Iznos kredita	Godišnja kamatna stopa	Dospijeće	2018.		2017.	
					tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Kredit za potrebe tekuće likvidnosti	EUR	3.000	3m EURIBOR + 3,00%	6. mjesec 2019.	22.253	3.000	-	-
Kredit za potrebe tekuće likvidnosti	HRK	7.450	trez.zap na 91 dan + 2,90%	5. mjesec 2019.	7.450	1.004	-	-
Kredit za potrebe tekuće likvidnosti	HRK	7.400	2,05% fiksna	6. mjesec 2019.	7.400	998	-	-
Kredit za potrebe tekuće likvidnosti	HRK	7.450	2,05% fiksna	10. mjesec 2019.	7.450	1.004	-	-
Kredit za potrebe tekuće likvidnosti	HRK	20.000	3m ZIBOR + 3,01%	9. mjesec 2019.	20.000	2.697	-	-
Kredit za potrebe tekuće likvidnosti	HRK	30.000	4,75% promjenjiva	9. mjesec 2018.	-	-	30.000	3.993
Kredit za potrebe tekuće likvidnosti	EUR	3.200	3m EURIBOR + 3,50%	6. mjesec 2018.	-	-	24.044	3.200
					64.553	8.703	54.044	7.193

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

30. KRATKOROČNI KREDITI (NASTAVAK)

Usklada kretanja obveze po kreditima s novčanim tokovima iz financijskih aktivnosti je kako slijedi:

	Dugoročni krediti		Kratkoročni krediti		Ukupno krediti	
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Stanje na dan 1. siječnja 2018.	31.557	4.200	54.044	7.193	85.601	11.393
<i>Promjene iz financijskih novčanih tokova</i>						
Primljeni krediti	62.728	8.460	42.300	5.705	105.028	14.165
Otplata kredita	(18.177)	(2.452)	(31.476)	(4.245)	(49.653)	(6.697)
Ukupne promjene iz financijskih novčanih tokova	44.551	6.008	10.824	1.460	55.375	7.468
<i>Ostale promjene</i>						
Tečajne razlike	(78)	(11)	(315)	(42)	(393)	(53)
Efekt preračuna tečaja	-	53	-	92	-	145
Ukupne ostale promjene	(78)	42	(315)	50	(393)	92
Stanje na dan 31. prosinca 2018.	76.030	10.250	64.553	8.703	140.583	18.953
	Dugoročni krediti		Kratkoročni krediti		Ukupno krediti	
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Stanje na dan 1. siječnja 2017.	46.859	6.200	33.146	4.386	80.005	10.586
<i>Promjene iz financijskih novčanih tokova</i>						
Primljeni krediti	-	-	37.450	5.019	37.450	5.019
Otplata kredita	(14.992)	(2.009)	(8.931)	(1.197)	(23.923)	(3.206)
Ukupne promjene iz financijskih novčanih tokova	(14.992)	(2.009)	28.519	3.822	13.527	1.813
<i>Ostale promjene</i>						
Kompenzirano s potraživanjem od kartičnih kuća	-	-	(7.450)	(998)	(7.450)	(998)
Tečajne razlike	(310)	(42)	(171)	(23)	(481)	(65)
Efekt preračuna tečaja	-	51	-	6	-	57
Ukupne ostale promjene	(310)	9	(7.621)	(1.015)	(7.931)	(1.006)
Stanje na dan 31. prosinca 2017.	31.557	4.200	54.044	7.193	85.601	11.393

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

31. OBVEZE PREMA DOBAVLJAČIMA

	2018.		2017.		2018.		2017.	
	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.
	tisuće	tisuće	tisuće	tisuće	tisuće	tisuće	tisuće	tisuće
	kuna	eura	kuna	eura	kuna	eura	kuna	eura
Obveze prema dobavljačima u zemlji	84.849	11.439	71.483	9.514	83.427	11.247	70.382	9.367
Obveze prema dobavljačima u inozemstvu	111.315	15.007	78.102	10.394	111.128	14.982	77.806	10.356
	<u>196.164</u>	<u>26.446</u>	<u>149.585</u>	<u>19.908</u>	<u>194.555</u>	<u>26.229</u>	<u>148.188</u>	<u>19.723</u>

32. OSTALE KRATKOROČNE OBVEZE

	2018.		2017.		2018.		2017.	
	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.
	tisuće	tisuće	tisuće	tisuće	tisuće	tisuće	tisuće	tisuće
	kuna	eura	kuna	eura	kuna	eura	kuna	eura
Obveze za usluge u zračnom prometu	118.377	15.959	128.287	17.074	118.377	15.959	128.287	17.074
Primljeni depoziti i predujmovi	10.151	1.369	12.779	1.701	10.151	1.369	12.779	1.701
Obveze za plaće	18.401	2.481	17.097	2.275	18.040	2.432	16.797	2.236
Ostale kratkoročne obveze	7.590	1.023	4.127	550	7.389	996	3.857	512
	<u>154.519</u>	<u>20.832</u>	<u>162.290</u>	<u>21.600</u>	<u>153.957</u>	<u>20.756</u>	<u>161.720</u>	<u>21.523</u>

Kratkoročne obveze za usluge u zračnom prometu odnose se na obvezu s osnove prodanih važećih, a još neiskorištenih putničkih karata. Ove obveze prestaju po obavljanju usluge prijevoza ili povratom odgovarajućeg iznosa putniku za vraćene karte.

33. ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHODI BUDUĆIH RAZDOBLJA

	2018.		2017.		2018.		2017.	
	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.
	tisuće	tisuće	tisuće	tisuće	tisuće	tisuće	tisuće	tisuće
	kuna	eura	kuna	eura	kuna	eura	kuna	eura
Odgođeni prihodi	6	1	1.909	254	6	1	1.909	254
Obračunati troškovi neiskorištenih godišnjih odmora	1.403	189	1.298	173	1.311	177	1.213	161
Obračunati troškovi	33.746	4.549	17.101	2.276	32.906	4.436	16.860	2.244
	<u>35.155</u>	<u>4.739</u>	<u>20.308</u>	<u>2.703</u>	<u>34.223</u>	<u>4.614</u>	<u>19.982</u>	<u>2.659</u>

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

34. PREUZETE I NEPREDVIĐENE OBVEZE

Za obavljanje redovne poslovne aktivnosti Društvo koristi poslovni prostor u najmu na raznim lokacijama. Pored navedenog, Društvo u operativnom najmu ima i zrakoplov Airbus A320 i šest zrakoplova Q400 te šest motora za zrakoplove.

U lipnju 2007. godine potpisan je ugovor o operativnom najmu četiriju zrakoplova tipa DASH 8-Q400 za razdoblje od 10 godina, od kojih su prva dva isporučena u svibnju i srpnju 2008. godine, a druga dva u lipnju 2009. godine. U rujnu 2008. godine potpisan je ugovor o operativnom najmu još dva zrakoplova tipa DASH 8-Q400 koji su isporučeni u ožujku i travnju 2010. godine. U travnju 2014. godine potpisan je ugovor o operativnom najmu zrakoplova Airbus A320 CTJ za razdoblje od 8 godina. Tijekom 2017. godine potpisano je produženje ugovora za nastavak najma četiri zrakoplova tipa Bombardier Q400 i to za dva zrakoplova do 2024., a dva do 2025. godine. Tijekom 2018. godine potpisani su ugovori za nastavak najma za još dva zrakoplova tipa Bombardier Q400 do listopada, odnosno studenog 2026. godine.

U svibnju i studenom 2014. godine te u svibnju i prosincu 2015. godine potpisani su ugovori o operativnom najmu pet motora CFM56-5B za razdoblje od 8 godina. U 2018. godini potpisan je ugovor o najmu rezervnog motora CFM56-5B do veljače 2020. godine.

Buduća minimalna plaćanja najma po neraskidivim ugovorima o operativnom najmu su kako slijedi:

	2018. tisuće kuna	2018. tisuće eura	2017. tisuće kuna	2017. tisuće eura
Do jedne godine	91.213	12.302	103.249	13.838
Između jedne i pet godina	302.165	40.754	307.808	41.254
Preko pet godina	108.813	14.676	87.738	11.759
	502.191	67.732	498.795	66.851

Dospijeće plaćanja ugovorenih obveza vezano za ulaganje u nove zrakoplove je kako slijedi:

	2018. tisuće kuna	2018. tisuće eura	2017. tisuće kuna	2017. tisuće eura
Do jedne godine	13.755	1.855	5.643	756
Između jedne i pet godina	473.778	63.900	480.435	64.390
Preko pet godina	-	-	-	-
	487.533	65.755	486.078	65.146

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

---

35. ZAPOSLENICI

Broj zaposlenika na dan 31. prosinca je bio kako slijedi:

	2018.	2017.
Croatia Airlines d.d.		
Piloti i kopiloti	127	119
Kabinsko osoblje	155	143
Tehničko osoblje i održavanje	248	237
Prodaja i marketing	130	126
Zemaljska operativa	119	119
Ostali zaposlenici	180	180
	<u>959</u>	<u>924</u>
Ovisna društva		
Obzor putovanja d.o.o.	17	13
Amadeus Croatia d.o.o.	8	8
Ukupno	<u>984</u>	<u>945</u>

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

36. TRANSAKCIJE S POVEZANIM STRANAMA

36.1 TRANSAKCIJE S OVISNIM I PRIDRUŽNIM DRUŠTVIMA

Transakcije s ovisnim i pridruženim društvima prikazane su u nastavku:

	2018. tisuće kuna	2018. tisuće eura	2017. tisuće kuna	2017. tisuće eura
Prihodi				
Obzor putovanja d.o.o.	100	13	104	14
Amadeus Croatia d.d.	30	4	30	4
Ukupni prihodi	130	17	134	18
Prihodi od udjela u dobiti				
Obzor putovanja d.o.o.	-	-	-	-
Amadeus Croatia d.d.	56	8	-	-
Ukupni prihodi od udjela u dobiti	56	8	-	-
Rashodi				
Obzor putovanja d.o.o.	303	41	2	-
Amadeus Croatia d.d.	-	-	-	-
Ukupni rashodi	303	41	2	-
	2018. tisuće kuna	2018. tisuće eura	2017. tisuće kuna	2017. tisuće eura
Potraživanja				
Obzor putovanja d.o.o.	28	4	26	3
Amadeus Croatia d.d.	3	-	3	-
Ukupna potraživanja	31	4	29	3
Potraživanja za udjele u dobiti				
Obzor putovanja d.o.o.	-	-	-	-
Amadeus Croatia d.d.	-	-	-	-
Ukupna potraživanja za udjele u dobiti	-	-	-	-
Obveze				
Obzor putovanja d.o.o.	70	9	2	-
Amadeus Croatia d.d.	-	-	-	-
Ukupne obveze	70	9	2	-

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

36. TRANSAKCIJE S POVEZANIM STRANAMA (NASTAVAK)

36.2 TRANSAKCIJE S POVEZANIM STRANAMA U VLASNIŠTVU REPUBLIKE HRVATSKE

Društvo je većinskom vlasništvu Republike Hrvatske koja svojim udjelom u vlasništvu i glasačkim pravima ima značajni utjecaj na poslovanje Društva. S obzirom na značajni utjecaj države u vlasništvu, Društvo je u povezanom odnosu s državnim institucijama i društvima gdje država drži većinski udio ili ima značajan utjecaj.

U svrhu objava transakcija s povezanim društvima, Društvo ne smatra rutinske transakcije (kao plaćanje poreza, pristojbi i slične) s raznim lokalnim društvima (u direktnom ili indirektnom u vlasništvu države) ili s drugim državnim tijelima, transakcijama s povezanim društvima.

Značajnije transakcije koje Društvo ima s državnim poduzećima odnose se na troškove zračnih luka i goriva te prihodi od prodaje karata i prihodi od prijevoza tereta (pošte).

Transakcije s povezanim stranama, društvima u većinskom vlasništvu Republike Hrvatske ili društvima od strateškog značaja za Republiku Hrvatsku prikazane su u nastavku:

	2018. tisuće kuna	2018. tisuće eura	2017. tisuće kuna	2017. tisuće eura
Prihodi				
Zračna luka Osijek d.o.o., Klisa	216	29	1.016	136
Zračna luka Pula d.o.o., Pula	15	2	54	7
Zračna luka Rijeka d.o.o., Omišalj	638	86	23	3
Zračna luka Zadar d.o.o., Zadar	16	2	50	7
Zračna luka Split d.o.o., Kaštel Štafilić	585	79	578	77
Zračna luka Dubrovnik d.o.o., Čilipi	289	39	134	18
Zrakoplovno-tehnički centar d.d., Velika Gorica	3	-	2	-
HP – Hrvatska pošta d.d., Zagreb	1.635	221	1.498	201
INA – Industrija nafte d.d., Zagreb	-	-	1	-
Ukupni prihodi	3.397	458	3.356	449
Rashodi				
Zračna luka Osijek d.o.o., Klisa	185	25	420	56
Zračna luka Pula d.o.o., Pula	2.197	296	3.730	500
Zračna luka Rijeka d.o.o., Omišalj	98	13	581	78
Zračna luka Zadar d.o.o., Zadar	3.426	462	5.494	736
Zračna luka Split d.o.o., Kaštel Štafilić	21.278	2.870	43.745	5.863
Zračna luka Dubrovnik d.o.o., Čilipi	16.402	2.212	38.592	5.172
Zrakoplovno-tehnički centar d.d., Velika Gorica	221	30	219	29
HP – Hrvatska pošta d.d., Zagreb	71	10	63	8
INA – Industrija nafte d.d., Zagreb	173.237	23.365	129.760	17.391
Ukupni rashodi	217.115	29.283	222.604	29.833

Transakcije s ostalim društvima u državnom vlasništvu i državnim institucijama nisu značajne.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

36. TRANSAKCIJE S POVEZANIM STRANAMA (NASTAVAK)

36.2 TRANSAKCIJE S POVEZANIM STRANAMA U VLASNIŠTVU REPUBLIKE HRVATSKE (NASTAVAK)

	2018. tisuće kuna	2018. tisuće eura	2017. tisuće kuna	2017. tisuće eura
Potraživanja				
Zračna luka Osijek d.o.o., Klisa	-	-	-	-
Zračna luka Pula d.o.o., Pula	-	-	-	-
Zračna luka Rijeka d.o.o., Omišalj	-	-	-	-
Zračna luka Zadar d.o.o., Zadar	1	-	-	-
Zračna luka Split d.o.o., Kaštel Štafilić	-	-	20	3
Zračna luka Dubrovnik d.o.o., Čilipi	3	-	25	3
Zrakoplovno-tehnički centar d.d., Velika Gorica	1	-	-	-
HP – Hrvatska pošta d.d., Zagreb	214	29	155	21
INA – Industrija nafte d.d., Zagreb	-	-	-	-
Ukupna potraživanja	219	29	200	27
Obveze				
Zračna luka Osijek d.o.o., Klisa	-	-	3	-
Zračna luka Pula d.o.o., Pula	513	69	363	48
Zračna luka Rijeka d.o.o., Omišalj	44	6	-	-
Zračna luka Zadar d.o.o., Zadar	717	97	561	75
Zračna luka Split d.o.o., Kaštel Štafilić	7.832	1.056	6.603	879
Zračna luka Dubrovnik d.o.o., Čilipi	4.936	665	4.464	594
Zrakoplovno-tehnički centar d.d., Velika Gorica	56	8	50	7
HP – Hrvatska pošta d.d., Zagreb	13	2	10	1
INA – Industrija nafte d.d., Zagreb	15.667	2.112	12.716	1.692
Ukupne obveze	29.778	4.015	24.770	3.296

PSO naknada

Tijekom godine Društvo je temeljem PSO naknade, odnosno naknade Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture za očuvanje prometne povezanosti regija u domaćem linijskom zračnom prijevozu realiziralo prihod u iznosu 81.361 tisuću kuna, odnosno 10.973 tisuće eura (2017.: 75.322 tisuće kuna, odnosno 10.095 tisuća eura). Potraživanje na datum izvještavanja po osnovi PSO naknade iznosi 8.888 tisuća kuna, odnosno 1.198 tisuća eura i iskazano je unutar potraživanja od države i državnih institucija u bilješki 21 (2017.: 8.574 tisuće kuna, odnosno 1.141 tisuću eura).

Kratkoročni krediti

Tijekom godine Društvo je koristilo kratkoročne kredite banke u vlasništvu Republike Hrvatske u iznosu 20.000 tisuća kuna, odnosno 2.697 tisuća eura (2017.: 30.000 tisuća kuna, odnosno 3.993 tisuće eura). Obveza po kreditu na datum izvještavanja iznosi 20.000 tisuća kuna, odnosno 2.697 tisuća eura (2017.: 30.000 kuna, odnosno 3.933 tisuće eura). Trošak kamata priznat tijekom godine iznosio je 88 tisuća kuna, odnosno 12 tisuća eura (2017.: 98 tisuća kuna, odnosno 13 tisuće eura).

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

---

36. TRANSAKCIJE S POVEZANIM STRANAMA (NASTAVAK)

36.3 TRANSAKCIJE S KLJUČNIM ČLANOVIMA RUKOVODSTVA I ČLANOVIMA NADZORNOG ODBORA

Ukupno isplaćene naknade članovima uprave, direktorima i drugim ključnim članovima rukovodstva iznosile su kako slijedi:

	2018. tisuće kuna	2018. tisuće eura	2017. tisuće kuna	2017. tisuće eura
Plaće i naknade - bruto	7.367	994	7.051	945
Primici u naravi - bruto	127	17	389	52
Otpremnine	-	-	1.030	138
	<u>7.494</u>	<u>1.011</u>	<u>8.470</u>	<u>1.135</u>

Na dan 31. prosinca 2018. na položajima članova uprave, direktora i drugih ključnih članova rukovodstva bilo je zaposleno 14 osoba (2017.: 14 osoba).

Naknade članovima Nadzornog odbora tijekom 2018. godine iznosile su 179 tisuća kuna, odnosno 24 tisuće eura (2017.: 200 tisuća kuna, odnosno 27 tisuća eura).

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

---

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA

Financijski instrumenti i upravljanje financijskim rizicima

U transakcijama financijskim instrumentima Društvo na sebe preuzima financijske rizike. Ovi rizici uključuju tržišni rizik, kreditni rizik i rizik likvidnosti. Značajniji rizici, zajedno s metodama koje se koriste u upravljanju tim rizicima, navedeni su u nastavku.

Fer vrijednost financijskih instrumenata

Fer vrijednost financijskog instrumenta je iznos po kojem se sredstvo može razmijeniti ili obveza podmiriti između poznatih i spremnih strana u transakciji pred pogodbom.

Fer vrijednost se temelji na kotiranim tržišnim cijenama ako su dostupne. Ako tržišne cijene nisu dostupne, fer vrijednost se procjenjuje primjenom modela diskontiranog novčanog tijeka ili drugih odgovarajućih tehnika za utvrđivanje cijena. Promjene u pretpostavkama na kojima se temelje procjene, uključujući diskontne stope i procijenjene buduće novčane tijekove, značajno utječu na procjene. Iz tog razloga, procijenjene fer vrijednosti ne mogu se ostvariti prodajom financijskog instrumenta u ovome trenutku.

Metode procjene ili pretpostavke u određivanju fer vrijednosti

Prilikom izračuna fer vrijednosti Društvo uzima u obzir MSFI pravila hijerarhije fer vrijednosti koja odražavaju značajnost ulaznih podataka korištenih u procesu vrednovanja. Svaki instrument se individualno detaljno procjenjuje. Razine hijerarhije fer vrijednosti se određuju na temelju najniže razine i ulaznih podataka značajnih za određivanje fer vrijednosti instrumenta.

Financijski instrumenti koji se vode po fer vrijednosti kategorizirani su u tri razine MSFI hijerarhije fer vrijednosti, kako slijedi:

1. prva razina dostupnih pokazatelja – pokazatelji fer vrijednosti su izvedeni iz (neusklađenih) cijena koje kotiraju na aktivnim tržištima za identičnu imovinu i identične obveze,
2. druga razina dostupnih pokazatelja – pokazatelji fer vrijednosti su izvedeni iz drugih podataka, a ne iz kotiranih cijena iz 1. razine, a odnose se na inpute izvedene izravno za promatrana sredstva ili obveze (tj. kao cijene) ili neizravno (izvedeni iz cijena), i
3. treća razina pokazatelja – pokazatelji izvedeni primjenom metoda vrednovanja u kojima su kao ulazni podaci korišteni podaci o imovini ili obvezama koji se ne temelje na dostupnim tržišnim podacima (nedostupni ulazni podaci).

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Tabela u nastavku prikazuje imovinu Grupe i Društva po fer vrijednosti na datum izvještavanja:

	Razina 1 tisuće kuna	Razina 2 tisuće kuna	Razina 3 tisuće kuna	Ukupno tisuće kuna
2018.				
<i>Ulaganja raspoloživa za prodaju</i>				
Kotirana društva	697	-	-	697
Nekotirana društva	-	-	189	189
Ukupno	697	-	189	886
	Razina 1 tisuće eura	Razina 2 tisuće eura	Razina 3 tisuće eura	Ukupno tisuće eura
2018.				
<i>Ulaganja raspoloživa za prodaju</i>				
Kotirana društva	94	-	-	94
Nekotirana društva	-	-	25	25
Ukupno	94	-	25	119
	Razina 1 tisuće kuna	Razina 2 tisuće kuna	Razina 3 tisuće kuna	Ukupno tisuće kuna
2017.				
<i>Ulaganja raspoloživa za prodaju</i>				
Kotirana društva	783	-	-	783
Nekotirana društva	-	-	189	189
Ukupno	783	-	189	972
	Razina 1 tisuće eura	Razina 2 tisuće eura	Razina 3 tisuće eura	Ukupno tisuće eura
2017.				
<i>Ulaganja raspoloživa za prodaju</i>				
Kotirana društva	104	-	-	104
Nekotirana društva	-	-	25	25
Ukupno	104	-	25	129

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Upravljanje rizicima

Kao zrakoplovni prijevoznik u međunarodnom zračnom prometu, Grupa i Društvo su izloženi promjenama cijena, kamatnih stopa i valutnih tečajeva. Iz tog razloga, Grupa i Društvo primjenjuju politiku analiziranja i aktivnog upravljanja postojećim rizičnim pozicijama i tržišnim trendovima, kao i internog prijeboja rizičnih pozicija u mjeri u kojoj je to moguće.

Odnos duga i kapitala na kraju godine bio je kako slijedi:

	2018.		2017.		2018.		2017.	
	Croatia Airlines Grupa tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines Grupa tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura
Dug	140.583	18.953	85.601	11.393	140.583	18.953	85.601	11.393
Novac i novčani ekvivalenti	(20.638)	(2.782)	(40.835)	(5.435)	(16.625)	(2.241)	(38.486)	(5.122)
Neto dug	119.945	16.171	44.766	5.958	123.958	16.712	47.115	6.271
Kapital	308.152	41.543	389.476	51.835	304.118	40.998	386.691	51.465
Odnos duga i glavnice	39%	39%	11%	11%	41%	41%	12%	12%

Kamatni rizik

Kamatni rizik je mogućnost promjene vrijednosti financijskog instrumenta ili novčanih tijekova povezanih s financijskim instrumentom uslijed promjene tržišnih kamatnih stopa, a odnosi se uglavnom na potraživanja i obveze s dospijanjem preko jedne godine.

Grupa i Društvo su izloženi kamatnom riziku s obzirom da je većina primljenih kredita odobrena s varijabilnom kamatnom stopom kako je prikazano u bilješkama 29 i 30. Kamatne stope na depozite su prikazane u bilješci 16. Da je kamatna stopa bila veća za 0,5% u odnosu na važeće tržišne kamatne stope, iznos od 19 tisuća kuna, odnosno 3 tisuće eura teretio bi izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti (2017.: 22 tisuće kuna, odnosno 3 tisuće eura), i obrnuto, da je kamatna stopa bila manja za 0,5% iznos od 19 tisuća kuna, odnosno 3 tisuće eura imao bi pozitivan učinak na izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti za 2018. godinu (2017.: 22 tisuće kuna, odnosno 3 tisuće eura).

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

---

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Valutni rizik

Grupa i Društvo su izloženi transakcijskom riziku, a to je rizik negativnog utjecaja promjena valutnih tečajeva u odnosu na kunu na novčane tijekove iz komercijalnih aktivnosti; i bilančnom riziku, a to je rizik da vrijednost neto monetarnih sredstava u stranim valutama bude niža prilikom preračunavanja u kune kao posljedica promjene valutnih tečajeva.

Najznačajniji valutni rizik kojem su Grupa i Društvo izloženi proizlazi iz obveza temeljem dugoročnih kredita, kako je opisano u bilješci 29, a koji su većim dijelom denominirani u eurima. Grupa i Društvo ovu izloženost pokrivaju s prihodima od prodaje karata u inozemstvu, čime ostvaruje dostatne priljeve za pokriće otplate dugova. Dobit i gubitke po dugovanjima u stranoj valuti Grupa i Društvo obračunavaju kao zaštitu novčanog tijeka u okviru glavnice, kao što je opisano u računovodstvenim politikama.

Utjecaj promjene vrijednosti valuta na neto monetarna potraživanja/obveze denominirane u eurima i dolarima na datum izvještavanja (jačanje/slabljenje za 0,50%) je kako slijedi:

tisuće kuna	Utjecaj promjene eura		Utjecaj promjene dolara	
	2018.	2017.	2018.	2017.
Dobit / (gubitak)	<u>(541)</u>	<u>(380)</u>	<u>(60)</u>	<u>165</u>

Utjecaj promjene vrijednosti valuta na prihode (jačanje/slabljenje za 0,50%) je kako slijedi:

tisuće kuna	Utjecaj promjene eura		Utjecaj promjene dolara	
	2018.	2017.	2018.	2017.
Dobit / (gubitak)	<u>3.026</u>	<u>3.077</u>	<u>1.359</u>	<u>2.090</u>

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

---

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Kreditni rizik

Prijevoz putnika i tereta fakturira se većim dijelom putem agencija koje posluju po pravilima IATA-e i po zadanim uvjetima pristupa prema kojima, u okviru pravila BSP sustava, obvezno prilažu bankovne garancije. Agenti pojedinci, koji nisu članovi IATA-e su dužni priložiti odgovarajuće instrumente osiguranja, kako bi mogli poslovati s Društvom. Kreditni rizik povezan s agentima relativno je nizak zbog toga što iznosi potraživanja od bilo kojeg agenta pojedinca nisu značajni.

Ako uvjetima plaćanja nije izričito drukčije ugovoreno, potraživanja i obveze iz međusobnih odnosa zrakoplovnih tvrtki po osnovi prijevoza uobičajeno se podmiruju na neto osnovi putem IATA-ine klirinške kuće, što uvelike doprinosi smanjenju rizika neplaćanja.

U svim drugim odnosima plaćanja Grupa i Društvo procjenjuju solventnost i urednost plaćanja klijenata i prate izloženost prema bilo kojem klijentu primjenjujući limite, čiju primjerenost Grupa i Društvo periodički provjeravaju. Ako postoje čimbenici koji upućuju na nemogućnost klijenta da podmiri sve ili dio obveza, Grupa i Društvo knjiže odgovarajući ispravak vrijednosti, kojim se knjigovodstveni iznos potraživanja svodi na njihov nadoknadivi iznos. Kreditni rizik povezan s ulaganjima i derivativnim financijskim instrumentima proizlazi iz rizika neplaćanja druge ugovorne strane. Budući da su transakcije zaključene sa stranama izuzetno velike kreditne sposobnosti, rizik neplaćanja je, po mišljenju Uprave Društva, nizak.

Cjenovni rizik

Društvo je izloženo riziku povezanom s promjenama cijene mlaznog goriva za zrakoplove, koje čini značajnu stavku troškova Društva. Cijena mlaznog goriva na tržištu je u proteklim godinama izrazito volatilna.

Da je cijena goriva na tržištu bila veća za 5% u odnosu na važeće tržišne cijene, iznos od 15.423 tisuće kuna odnosno 2.080 tisuća eura teretio bi izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti, i obrnuto, da je cijena goriva na tržištu bila manja za 5%, iznos od 15.423 tisuće kuna odnosno 2.080 tisuća eura imao bi pozitivan učinak na izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti za 2018. godinu (2017.: 12.337 tisuća kuna odnosno 1.659 tisuća eura).

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik suočavanja s poteškoćama u podmirivanju preuzetih obveza u trenutku njihovog dospijea. Grupa i Društvo upravljaju rizikom likvidnosti redovitim praćenjem dospijea obveza te održavanjem odgovarajućih iznosa gotovog novca i depozita, kako bi se pokrili neočekivani novčani izdaci.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

---

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Zaštita od rizika koju provodi Društvo

Upravljanje poslovnim rizicima nužno je kako bi se očuvala vrijednost Grupe i Društva u nestabilnim uvjetima poslovanja te zahtjeva primjenu odgovarajućih financijskih instrumenata i metoda. Jedan od najznačajnijih rizika u poslovanju Društva u zadnjih nekoliko godina je porast cijena nafte, odnosno goriva. Pored toga, Društvo je izloženo uvjetima na međunarodnom tržištu i financira flotu kreditima denominiranim u inozemnim valutama. Od navedenih rizika Društvo se štiti sukladno donesenim strategijama (Strategija zaštite od rizika promjene valutnih tečajeva po osnovi preuzetih dugoročnih obveza u stranim valutama i Strategija zaštite od rizika promjene cijena goriva).

Grupa i Društvo dosljedno primjenjuju strategiju zaštite od promjene tečajeva inozemnih valuta budućim tijekovima prihoda u stranoj valuti od 1999. godine. Društvo je pri preuzimanju dugoročnih kreditnih obveza ocijenilo temeljem očekivanih tijekova prihoda u valutama da se valutni rizik računa dobiti i gubitka po osnovu nerealiziranih tečajnih razlika temeljem nedospjelog dijela dugoročnih kredita u budućem vremenskom horizontu valutno u potpunosti pokriva iz očekivanih prihoda.

Grupa i Društvo su odabrali strategiju zaštite od rizika promjene valutnih tečajeva po osnovi preuzetih dugoročnih kredita u stranim valutama putem zaštite novčanog tijeka kroz razdoblje od 3 godine. S obzirom da projicirane prihode za buduće vremensko razdoblje Uprava Društva smatra vrlo izvjesnima, budućí tijek prihoda definiran je kao zaštita novčanog tijeka uzetih dugoročnih valutnih kredita.

Grupa i Društvo u svrhu zaštite od tečajnih razlika, kamatnih rizika te rizika promjena cijena goriva koriste derivativne instrumente i zaštitu novčanog tijeka.

Na početku svake transakcije zaštite Grupa i Društvo dokumentiraju odnos između instrumenata zaštite i zaštićenih stavki, opseg zaštite, kao i svoj cilj upravljanja rizikom i strategiju ulazanja u razne transakcije zaštite. Taj proces uključuje povezivanje svih derivativa predodređenih kao zaštita s određenom imovinom i obvezama ili određenim čvrstim obvezama ili predviđenim transakcijama.

Grupa i Društvo također dokumentiraju svoju procjenu, na početku zaštite i tijekom trajanja zaštite, te utvrđuju koliko su derivati koji su korišteni u zaštitnim transakcijama učinkoviti kroz obračun promjena u fer vrijednosti ili novčanim tijekovima zaštićenih stavki.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

37.1 Tablice rizika likvidnosti

U sljedećim tablicama prikazana je struktura nederivativne financijske imovine i obveza Društva na dan 31. prosinca 2018. i 2017. godine prema očekivanom dospijeću. Prikazani podaci su bazirani na nediskontiranom novčanom tijeku financijske imovine i obveza.

31.12.2018.	Ukupno		Manje od 6 mjeseci		Od 6 mjeseci do 1 godine		Od 1 do 2 godine		Više od 2 godine	
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Imovina										
Dugotrajni depoziti	22.640	3.052	-	-	-	-	-	-	22.640	3.052
Ulaganja raspoloživa za prodaju	886	119	-	-	-	-	-	-	886	119
Dugotrajna potraživanja	369	50	194	26	19	3	38	5	118	16
Potraživanja od kupaca	84.893	11.445	84.893	11.445	-	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	17.027	2.295	16.988	2.290	39	5	-	-	-	-
Financijska imovina	9.094	1.226	1.353	182	7.741	1.044	-	-	-	-
Novac i novčani ekvivalenti	16.625	2.241	16.625	2.241	-	-	-	-	-	-
Ukupno imovina	151.534	20.428	120.053	16.184	7.799	1.052	38	5	23.644	3.187
Obveze										
Dugoročni krediti	55.261	7.450	-	-	-	-	12.610	1.700	42.651	5.750
Kratkoročni krediti	85.322	11.503	43.779	5.902	41.543	5.601	-	-	-	-
Financijski leasing	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kamate po kreditima	4.180	563	2.247	303	1.069	144	864	116	-	-
Obveze prema dobavljačima	194.555	26.229	194.555	26.229	-	-	-	-	-	-
Ostale obveze	49.569	6.683	40.793	5.500	8.776	1.183	-	-	-	-
Ukupno obveze	388.887	52.428	281.374	37.934	51.388	6.928	13.474	1.816	42.651	5.750
Razlika	(237.353)	(32.000)	(161.321)	(21.750)	(43.589)	(5.876)	(13.436)	(1.811)	(19.007)	(2.563)

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

37.1 Tablice rizika likvidnosti (nastavak)

31.12.2017.	Ukupno		Manje od 6 mjeseci		Od 6 mjeseci do 1 godine		Od 1 do 2 godine		Više od 2 godine	
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Imovina										
Dugotrajni depoziti	31.874	4.242	-	-	-	-	-	-	31.874	4.242
Ulaganja raspoloživa za prodaju	972	129	-	-	-	-	-	-	972	129
Dugotrajna potraživanja	414	55	-	-	-	-	175	23	239	32
Potraživanja od kupaca	75.945	10.108	75.945	10.108	-	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	25.225	3.357	25.185	3.352	40	5	-	-	-	-
Financijska imovina	2.362	314	1.353	180	1.009	134	-	-	-	-
Novac i novčani ekvivalenti	38.486	5.122	38.486	5.122	-	-	-	-	-	-
Ukupno imovina	175.278	23.327	140.969	18.762	1.049	139	175	23	33.085	4.403
Obveze										
Dugoročni krediti	31.557	4.200	4.508	600	10.519	1.400	16.530	2.200	-	-
Kratkoročni krediti	54.044	7.193	39.044	5.196	15.000	1.996	-	-	-	-
Kamate po kreditima	4.180	556	2.247	299	1.069	142	864	115	-	-
Obveze prema dobavljačima	148.188	19.723	148.188	19.723	-	-	-	-	-	-
Ostale obveze	81.889	10.899	40.752	5.424	5.863	780	34.015	4.527	1.259	168
Ukupno obveze	319.858	42.571	234.739	31.242	32.451	4.318	51.409	6.842	1.259	168
Razlika	(144.580)	(19.244)	(93.770)	(12.480)	(31.402)	(4.179)	(51.234)	(6.819)	31.826	4.235

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.

---

38. NAKNADE REVIZORU

Za obavljanje revizije odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja Društva i Grupe Croatia Airlines za 2018. godinu ugovorena je naknada u visini od 192 tisuće kuna uvećano za iznos poreza na dodanu vrijednost (za 2017. godinu 192 tisuće kuna uvećano za iznos poreza na dodanu vrijednost).

Revizor je pružao i uslugu izrade studije o transfernim cijenama, a naknada za navedenu uslugu iznosila je 10 tisuća kuna uvećano za iznos poreza na dodanu vrijednost (2017. 13 tisuća kuna uvećano za iznos poreza na dodanu vrijednost).

39. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVJEŠTAVANJA

Nakon 31. prosinca 2018. nije bilo događaja koji imaju značajan utjecaj na financijske izvještaje za 2018. godinu ili su od takvog značaja za poslovanje da bi zahtijevali objavu u bilješkama uz financijske izvještaje.

40. ODOBRENJE KONSOLIDIRANIH I ODVOJENIH FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Konsolidirane i odvojene financijske izvještaje usvojio je Predsjednik Uprave Društva i odobrio njihovo izdavanje dana 30. travnja 2019. godine.

Potpisali u ime Društva dana 30. travnja 2019. godine:

Teodora Wenzler Brezak

Direktorica sektora financija i računovodstva

Jasmin Bajić

Predsjednik Uprave